

Aksa minber-i

2024 (1445)

Sayı 49

www.mirasimiz.org.tr

BİTMEYECEK DAVAMIZ;
ÖZGÜR KUDÜS

KUDÜS

İÇİN

*Senin de bir
kumbaran olsun*

BİRİKTİR

İşgal altındaki Kudüs'te
yaşayan ve %86'sı yoksullukla
mücadele eden
Müslüman kardeşlerimize
destek olmak, Mescid-i
Aksa'nın korunmasına ve
Osmanlı eserlerinin ihyası için
katkıda bulunmak amacıyla;
**GELİN HEP BİRLİKTE KUDÜS
İÇİN BİRİKTİRELİM!**

**KUMBARA
TALEPLERİNİZ
İÇİN**

**0212 524 01 01
MİRASİMİZ.ORG.TR**

KUDÜS YAZ
5772 YE SMS
CONDİR **50** ₺

MİRASİMİZ
KUDÜS DERNEĞİ

 / mirasimiz

SÖYLEMDEN EYLEME GEÇMEK

Başta Filistin olmak üzere İslam aleminde yaşanan sıkıntılar her geçen gün artarak yüreklerimizi sızlatıyor. Kardeşlerimiz bunca zulümlere maruz kalıp bunca ağır imtihanlar verirken; biz ufak hesapların üzüntüsüyle büyük dertlerimiz olduğundan dert yanıyor ve mutlu olamıyoruz. İslam'ın sosyal yapıyı güçlendiren ana hatlarından biri de herkesin başka bir Müslüman kardeşi için çaba gösterme ilkesidir.

Hepimizin ev ve iş yerlerimizde en görünür yere asmamız gereken bir Hadis-i Şerif'i sizlerle paylaşmak istiyorum.

Ebû Hureyre Radıyallahu Anh'den rivayet edildiğine göre, Nebî Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

"Bir kimse, bir mü'minden dünya sıkıntılarından birini giderirse, Allah da kıyamet gününde o mü'minin sıkıntılarından birini giderir. Bir kimse darda kalana kolaylık gösterirse, Allah da ona dünya ve âhirette kolaylık gösterir. Bir kimse, bir Müslümanın ayıbını örterse, Allah da onun dünya ve âhiretteki ayıplarını örter. Mü'min kul, din kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da o kulun yardımındadır."

Erdemli, ahlaklı ve huzurlu bir toplumun inşası için bu hadisi şerifi her birimiz hayatımızda uygulamalıyız. Nerede hangi görevde olursak olalım, yapmamız gereken Müslüman kardeşimizin ayıbını ortaya çıkarmak değil örtmek olmalı. Müslüman kardeşimizin başarısına engel değil destek olmalıyız.

Bu ilkeyi en yakın dostlarımızdan başlayıp Dünyanın her yanındaki kardeşlerimiz için hayata geçirme zamanı. Böyle yaparsak Allah bizi muvaffak edecektir.

Bugün bizler Mescid-i Aksa'yı koruyan kardeşlerimize yardım ederek Allah'ın yardımını kazanacağız. Gazze'ye destek olarak Allah'ın desteğini kazanacağız. Gayret bizden başarı Allah'tandır.

Muhammet Demirci
Mirasımız Kudüs Derneği Genel Başkanı

MİRASIMIZ
KUDÜS DERNEĞİ

Mirasımız Kudüs Derneği
İmtiyaz Sahibi
Muhammet Demirci

Genel Yayın Yönetmeni
Abdullah Akçay

Yayın Koordinatörü
İbrahim Ethem Ayaz

Editör
Elçin Esin
İbrahim Serdar Sevimli

Grafik Tasarım
Ahmet Altay

Yayın Kurulu
Abdullah Akçay
İbrahim Ethem Ayaz
Suna Durmaz
Şeyma Çiçek
Gülşah Ertaş
Elçin Esin
Şenay Şeker

Baskı
Mürekkep Reklam ve Matbaacılık
Sanayi Ticaret Ltd. Şti
Tel: 0212 531 80 48

İletişim
Tel: (0212) 524 01 01
www.mirasimiz.org.tr

Akşemsettin Mh. Halıcılar Cd. No.12, 34080
Fatih / İstanbul / Türkiye
Mirasımız Kudüs Derneğinin Hediyesidir.

İÇİNDEKİLER

04
HABER

NİHAT TOPCU

MESCİD-İ AKSÂ TUFANI
EKSENİNDE 2023 KUDÜS RAPORU

12

MAKALE

AHMET DURMAZ

İSRAİLOĞULLARININ
İKİ FESADI

18

MAKALE

ELİF ATABAŞ

SINIRLARI CETVETLE
ÇİZİLEN ORTADOĞU
COĞRAFYASI

24

DENEME

ABDULLAH AKÇAY

TUFANDAN
KURTULUŞA

28

KİTAP TANITIM

GÜLŞAH BAŞYİĞİT

İSRAİL'İN GAP
SENARYOSU

30

DEĞERLENDİRME

AYŞE DİLARA KOÇYİĞİT

7 EKİM ÖNCESİ
FİLİSTİN

34

KİTAP TAHLİLİ

KEVSER KIRAN

İSRAİL'DE
YAHUDİ
FUNDAMENTALİZMİ

50

ARAŞTIRMA

ECE MANKIRCI

DİL
SAVAŞLARI

54

42

RÖPORTAJ / 2. Bölüm

ZAHİDE TUBA KOR
İLE RÖPORTAJ

"KÜLTÜRÜ BOZULMAYA
MAHKÛM OLANLAR
SURIYELİLERDİR, BİZ DEĞİL."

FİLM TAHLİLİ

ELİF SEVİMLİ

LAWRENCE OF ARABİA FİLMİ ÜZERİNDEN
TÜRK ARAP İLİŞKİSİNE DAİR

58
ARAŞTIRMA
SUNA DÜRMAZ
YOK EDİLMEK
İSTENEN BİR
MİLLETİN RİBÂTİ

66
MAKALE
SÜMEYYE KUŞAKCI
AKSÂ TUFANI VE
GEMİDEKİLER

70
BİYOĞRAFI
ŞENAY ŞEKER
İSLÂM'IN OĞLU
SELMAN-I FÂRİSİ
(RA)

76
ÖYKÜ
MERYEM VAROL
VATAN

80
ŐİİR
NİZAR KABBÂNİ
KAM'İSTAN

82
KİTAP
TANITIM
AKSÂ ÇOCUK
AKADEMİSİ

MESCİD-İ AKSÂ TUFANI EKSENİNDE 2023 KUDÜS RAPORU

Nihat Topcu

Mirasımız Kudüs Derneği, Kudüs'ten Mescid-i Aksâ Mütevelli Heyeti Üyesi ve Kudüs Araştırmacısı Dr. Fahri Ebu Diyab, insan hakları örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve derneğin Kudüs'teki ekibi ile hazırladığı 2023 Kudüs Raporu'nu açıkladı. İşte o rapor;

Bu yılın başında aşırı sağcı ve ırkçı aktörlerin İsrail işgal devletinin yönetimini devralması ve bazı bakanlarının egemen ve önemli mevkilere gelmesiyle birlikte başta Kudüs

olmak üzere, işgal altındaki Filistin topraklarında baskı ve şiddetin dozunu artırdığı bir yıl olarak kayıtlara geçti. İşgal hükümetinin desteğini alan aşırılık yanlısı tapınak grupları, aşırılık yanlısı bakanların destekleriyle Kudüs'ün yerli halkı olan Filistinlileri şehirden kovma, mallarına el koyma, Kutsal Şehri Yahudileştirme ve tarihini tahrif etme niyetlerine ek olarak Mescid-i Aksâ'nın statüsünü değiştirmek, medeniyetini yıkmak ve yerine sözde tapınağı dikmeyi hedefleyen fikirleri

hayata geçirebilmek için yoğun bir çalışma içerisinde oldular.

Bu yıl, Gazze'de Filistin halkına karşı Kudüs'ü de etkileyen savaş ve saldırılarla, işgal yönetiminin, yerleşimcilerin ve aşırılık yanlısı grupların, Mescid-i Aksâ ve özellikle Kudüs'ü Yahudileştirme ve işgal etme girişimleriyle sona erdi. İşgal yönetimi, genel olarak dikkatlerin Gazze'ye çevrildiği bir süreci, Kudüs'teki emellerini gerçekleştirmek için fırsata çevirdi.

Kudüs'ü Yahudileştirmek, Arap ve İslami kimliğini kendi çıkarlarına göre değiştirmek için büyük bütçeler ayıran aşırılıkçı bir hükümetin varlığıyla Kudüs'e yönelik saldırılar bu yıl önemli ölçüde yoğunlaştı. Kudüs, Siyonist rejim işgalinden bu yana Yahudileştirme, yerinden edilme, uzaklaştırma ve evlerin yıkılması politikalarından muzdariptir.

Bu rapor, özet olarak Kudüs'te yaşananlara ışık tutmak; İsrail'in Kudüs'ün, tarihine, tarihi eserlerine ve kutsallarına yönelik yürütmeye çalıştığı gerçekleri değiştirme hamlesine, aynı zamanda hem hükümet hem yerleşimciler tarafından Kudüs'e ve halkına yapılan saldırılara ışık tutmak; 7 Ekim sonrası Gazze ve Batı Şeria'da gerçekleştirdiği hak ihlallerini de (Rapora ek olarak) kayıt altına almak için hazırladık. Gazze için hazırlanan rapor 26 Aralık 2023 tarihine kadar yaşananların istatistiklerini vermektedir.

KUDÜS'TE EV YIKIMLARI, ARAZİ VE MÜLKLERE EL KOYMA VE TEHCİR FAALİYETLERİ

Kudüs'teki planlama ve inşaatla yönelik bu politikalar, "*Kudüs Belediyesi*", sözde "*İsrail Toprakları İdaresi*" ve "*Bölge İnşaat ve Organizasyon Komitesi*" tarafından geliştirildi. Gelecek planlama politikalarının yapıcılarını aşağıdakileri dahil etmiş ve bunlara odaklanmıştır:

Kudüs'ün doğu kesiminin nüfusu 397.000'e ulaşmış, batı ve doğu kesimleriyle birlikte kent nüfusunun %41'ini oluştursa da kısıtlama ve boğma politikaları nedeniyle kent yüzölçümünün yalnızca %13'ü Kudüslülere tahsis edilmiştir. İşgal yetkilileri geçtiğimiz yıllarda Kudüs'ün doğu kesiminde 27 kilometrekarelik araziye el koymuş, Doğu Ku-

Bu yıl, Gazze'de Filistin halkına karşı Kudüs'ü de etkileyen savaş ve saldırılarla, işgal yönetiminin, yerleşimcilerin ve aşırılık yanlısı grupların, Mescid-i Aksâ ve özellikle Kudüs'ü Yahudileştirme ve işgal etme girişimleriyle sona erdi. İşgal yönetimi, genel olarak dikkatlerin Gazze'ye çevrildiği bir süreci, Kudüs'teki emellerini gerçekleştirmek için fırsata çevirdi.

düs'te el konulan toprakların oranı Kudüs'ün doğu kesimindeki toprakların %38'ini oluşturmuştur.

Gelecek planlarına göre inşaatların artacağı ve önümüzdeki yıllarda 67.000 yerleşim birimi daha ekleneceği ve planlamaların Kudüslüler veya Arap mahalleleri için herhangi bir birim içermediği belirtilmektedir.

İşgal belediyesi, sistematik ve programlı bir politika çerçevesinde Kudüslülerin sayısı-

nı azaltmak amacıyla Arap mahalleleri için yapısal planlar yapmamakta, arazi ve alanların çoğunun ya yeşil, arkeolojik ya da kamu yararına arazi olduğunu iddia etmekte ve üzerlerine yapı inşa edilmesine müsaade etmeyerek konut sıkıntısı ve doğal nüfusa rağmen Kudüslülere inşaat ruhsatı vermemektedir.

Ayrıca Kudüs Belediyesi, Kudüs'ün doğusundaki arazilerin yüzde 87'sinin inşaat yapılmasına izin verilmemesi gereken araziler olduğu görüşündedir. Bu, işgalci yetkililerin Filistin nüfusunun sayısını azaltma hedefine ulaşmak için halkını göç etmeye ve Kudüs dışında yaşamaya zorlamayı amaçlamaktadır.

Mahalle sakinlerinin inşaat ruhsatı almaması bahanesiyle bu yıl ev yıkımları daha da artmıştır. İşgal belediyesi, bilinçli bir politika olarak Kudüslülerin inşaat ruhsatı taleplerini reddetmektedir. Sadece bu yıl, 281 ev ve işyeri İşgal Belediyesi'nden izin alınmadan inşa edildiği iddiasıyla yıkılmıştır.

İşgal yetkilileri, İsrail'in "*Kemnitz*" yasası uyarınca yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olan 22 ev de dahil olmak üzere Al-Bustan mahallesindeki 116 evi yıkmaya çalışmaktadır. Böylece 1.550 Kudüslü vatandaş, Belediye planına göre "*Tevrat Bahçesi*"ni kurmak için evlerinden yerlerinden edilebilecektir.

2023 yılında Kudüslüler tarafından işgal belediyesine 543 inşaat ruhsatı başvurusu yapılmış ve tamamen siyasi nedenlerden dolayı reddedilen başvurular da dahil olmak üzere inşaat ruhsatı almak için gereken tüm koşulları karşılamalarına rağmen sadece 18 başvuru onay alabilmiştir.

İşgal belediyesinin Yerel İşler Mahkemesi'nde, belediyeden izin alınmadan yapıldığı ve sahiplerine mali para cezası kesildiği iddiasıyla yapı ihlallerine ilişkin karar verilen 762 dosya bulunuyor. Bu dosyalarda sözde Planlama Kanunu'na dayanılarak bahse konu yapıların sahiplerine 13,5 milyon İsrail shekeli tutarında (3,7 milyon ABD dolarına tekabül ediyor) para cezası verilmiştir.

KUDÜS'TEKİ YERLEŞİM (EL KOYMA) POLİTİKASI

Kudüs'teki işgal belediyesi, "Doğa Kurumu", "Eserler Kurumu", "İsrail Toprakları İdaresi" ve bazı yerleşim dernekleri tarafından yerleşim ve Yahudileştirme projeleri ve inşaat yapmak amacıyla 2023 yılında 13.200 dönüm toprağa el konuldu. Yerleşimcilerin gelişini kolaylaştırmak ve hızlandırmak için yollar, köprüler ve tüneller yapılarak yerleşim yerleri birbirine bağlanmakta, bu sayede Filistin halkı kuşatılarak toprakları ellerinden alınmaktadır.

MESCİD-İ AKSÂ ÇEVRESİNDEKİ YAHUDİLEŞTİRME PROJELERİ

Kudüs'ü Yahudileştirmek, Arap ve İslami kimliğini kendi çıkarlarına göre değiştirmek için büyük bütçeler ayıran aşırılıkçı bir hükümetin varlığıyla Kudüs'e yönelik saldırılar bu yıl önemli ölçüde yoğunlaştı. Kudüs, Siyonist rejim işgalinden bu yana Yahudileştirme, yerinden edilme, uzaklaştırma ve evlerin yıkılması politikalarından muzdariptir.

İşgal yetkilileri ve yerleşim birimleri, Kudüs'ün özelliklerini değiştirme, kimliğini yok etme ve yerine sahte bir kimlik ve tarih koyma girişimleri kapsamında Kudüs'te, özellikle Mescid-i Aksâ çevresinde 50 Yahudileştirme projesini hayata geçirmek için çalışmaktadır. Bu projelerden bazıları; caminin (Kubbet'üs Sahra) görünümünü engellemek, Yahudileştirme projeleri ile boğmak ve Kudüs'ün Arap ve İslam kimliğinin simge yapılarını ve kanıtlarını gizlemek için çevresindeki ufku kapatmak. İşgalci örgütler, Mescid-i Aksâ'yı kuşatmak, Kudüs'ün Arap ve İslam kimliğini gösteren anıtları ve delilleri yok etmeyi, Mescid-i Aksâ'yı kazılarla tehdit etmeyi ve temellerini zayıflatmayı amaçlamaktadır. İşgalci devlet ve yerleşim birimleri, bu Yahudileştirme planlarını hayata geçirmek için 16 milyar dolar ayırmıştır.

İşgal yetkilileri, kazılarla, bilimsel ve tarihi delillerle kendi varlığını ve uygarlığını kanıtlayamadığı için, bölgede yapay bir geçmiş üretmek için sahte mezarlar dikmektedir. Bu nedenle işgalci yö-

netim; bu faaliyetler ile dünyanın beynini yıkamak, gerçekleri çarpıtmak için hile ve iftiraya başvurmaktan çekinmemektedir. Mescid-i Aksâ çevresine sahte mezar dikmek amacıyla el konulan Filistin toprakları şu ana kadar 620 dönümlük alana yayılmaktadır.

Mescid-i Aksâ'nın doğusundaki Tantarun bölgesinde (Kudüs İslam Vakfı'na ait topraklar) 410, Vadi El-Rababa bölgesinde ise 65 sahte mezar olmak üzere, şu ana kadar toplam sahte mezar sayısı 13.500'e kadar ulaşmıştır.

Mescid-i Aksâ civarındaki "Tevrat Bahçeleri" projesi ile işgal rejimi; Eski Şehir ve Mescid-i

Aksâ çevresini kontrol altına almayı ve çevredeki Kudüs mahallelerini izole etmeyi amaçlamaktadır ve bu Yahudileştirme politikasına çeşitli aşamalarda 19 milyar şekel ayırmıştır.

Ayrıca Kudüs halkını kuşatmak için Kudüs'ün güneyinde Filistinlilerin gasp edilen arazilerine 16.500 kaçak konut inşa edilmesi planlanmaktadır. Bunlar, Kudüs ile Batı Şeria şehirleri arasındaki iletişimi kesecek bir yerleşim kuşağı oluşturulmasını amaçlayan plan ve projelerdir.

MESCİD-İ AKSA'YA YÖNELİK İHLALLER

2023 yılı, İsrail toplumunda yaşanan siyasi ve dini değişimler ve İsrail toplumunun daha

dini ve siyasi aşırılığa yönelmesi ile Mescid-i Aksâ için en zor yıllardan biri olmuştur. İşgal devleti ve onun aşırılıklı hükümeti, özellikle en aşırı sağcı grupların Gazze ve Batı Şeria'daki Filistinlilere yönelik savaşın sponsoru olarak nefreti körüklemesini, Yahudi olmayan her şeye karşı ırkçılığın ve aşırılığın artmasını sağladı. Mübarek Mescid-i Aksâ fırtınasının ortasında kaldı ve yerleşimciler ile aşırılıklı Tapınak gruplarının hedefi oldu. Aşırı sağın bu saldırılarından kilise ve ibadethaneler de kurtulamadı. Kudüs'teki Hıristiyan din adamları da aşırılıkların ve yerleşimcilerin saldırılarına karşı korunamadı.

Mescid-i Aksâ'nın dini, tarihi ve hukuki statü-

7 EKİM 2023 SONRASI GAZZE ŞERİDİ VE BATI ŞERİA'DAKİ HAK İHLALLERİ

GAZZE ŞERİDİ:

- ▶ 1.745 saldırı.
- ▶ 27.674 şehit.
- ▶ 7.000 şehit halen enkaz altında.
- ▶ 8.500 çocuk şehit.
- ▶ 6.300 kadın şehit.
- ▶ 311 sağlık personeli şehit.
- ▶ 40 Sivil Savunma personeli şehit.
- ▶ 103 gazeteci şehit.
- ▶ 54.536 yaralı.
- ▶ 101 Sağlık Personeli tutuklandı.
- ▶ 9 gazeteci tutuklandı.
- ▶ 1.8 Milyon Gazzeli evini terk etmek zorunda kaldı.
- ▶ 355 Bin Gazzeli hasta.
- ▶ 65 Bin ev yıkıldı.
- ▶ 290 Bin ev kısmen yıkıldı.

- ▶ 126 kamu binası yıkıldı.
- ▶ 92 okul ve üniversite yıkıldı.
- ▶ 285 okul ve üniversite kısmen yıkıldı.
- ▶ 115 cami yıkıldı.
- ▶ 200 cami kısmen yıkıldı.
- ▶ 3 kilise kısmen veya tamamen yıkıldı.
- ▶ 23 hastane hizmet dışı kaldı.
- ▶ 53 sağlık ocağı hizmet dışı kaldı.
- ▶ 140 hastane işgal edildi.
- ▶ 102 ambulans imha edildi.

BATI ŞERİA:

- ▶ 304 şehit.
- ▶ 4.730 yaralı.
- ▶ 7.000 tutuklu.
- ▶ 353 işgalci fanatik - hırsız saldırısı.
- ▶ 1.208 Filistinli'nin evi yıkıldı.

* 7 Ekim-26 Aralık 2023 tarihleri arasını kapsamaktadır.

İşgal belediyesi, bilinçli bir politika olarak Kudüslülerin inşaat ruhsatı taleplerini reddetmektedir. Sadece bu yıl, 281 ev ve işyeri işgal Belediyesi'nden izin alınmadan inşa edildiği iddiasıyla yıkılmıştır.

nı kışkırtarak Mescid'in hürmet ve kutsiyetini ihlal ettiler.

Diğer yandan işgal yetkilileri ve istihbaratı, Mescid-i Aksâ vaizi Şeyh İkrime Sabri dahil olmak üzere vaizleri, imamları, Mescid-i Aksâ vaizlerini ve Kudüs'teki cami imamlarını sürekli takip etmektedir.

Ayrıca işgal polisi yıl içinde Kudüs'teki Vakıflar Dairesi'nden 46 koruma ve çalışanı tutuklayarak uzaklaştırdı ve bu yılın başından itibaren 1.346 kişiyi Kudüs ve Mescid-i Aksâ'dan uzaklaştırma kararı çıkardı. Yine işgal polisi, bu yıl içinde 22 kez olmak üzere Mescid-i Aksâ'nın kapılarını belirli süre ve saatlerde kapattı. Yıl içerisinde birkaç kez Mescid'in hoparlörlerinin kablolarını ve uzantılarını kesti.

7 Ekim'den bu yana Kudüs'te ve Eski Şehir'in kapıları ile Mescid-i Aksâ'nın kapılarında yo-

sünü değiştirmeye yönelik girişimler önemli ölçüde arttı ve yoğunlaştı. Yahudileştirme fikirlerini dayatma, Mescid-i Aksâ'yı zamansal ve mekânsal olarak bölme ve Talmud ritüellerinin bir kısmını gerçekleştirmek için girişimler arttı. İsrail Meclisi'nin (Knesset) üyeleri aşırı fikirlere ve ideolojilere sahip olmaları sebebiyle Mescid-i Aksâ'yı yıkıp ortadan kaldırmak ve yıkıntıları üzerine heykel ve tapınak inşa etme hayalini gerçekleştirmek için çalışmaktadırlar.

Bu yıl, İsrail mahkemelerinin fanatik işgalcilerin Mescid-i Aksâ'da toplu ibadet etmelerine izin vermesi ve işgalci yerleşimcilerin Yahudileştirme yönündeki girişimlerinin artması Yahudi bayramlarının Mescid-i Aksâ için bir kâbus ve felakete dönüşmesine neden oldu. Tapınak grupları olarak adlandırılan söz-

de gruplar, Mescid-i Aksâ'nın kutsallığına yönelik saldırılarını yoğunlaştırarak, kendi dini gün ve bayramlarında özel ritüeller ve provokasyonlar gerçekleştirerek namaz kılanları hedef aldılar. İşgalci devletin polisi ve aşırılık yanlısı bakanları özellikle Yahudi bayramları döneminde ve sözde "Kudüs'ün Birleşmesi" gününde (*Kudüs'ün doğu kısmının işgal edildiği gün*) ve diğer özel günlerde, Kudüs'teki Vakıflar Dairesi'nin camideki görevlerini yerine getirmesini ve restorasyon çalışmaları engellendi. Vakıflar Dairesi'nin yetkileri büyük ölçüde kısıtlanarak sadece camiye gelen Müslümanların işleriyle ilgilenmekle sınırlandırıldı.

Bu yıl içerisinde 52 bin yerleşimci Mescid-i Aksâ'nın avlusunda Talmudik ibadet ve ayinler gerçekleştirdi. Müslümanların duyguları-

ğün bir şekilde mevzilenen işgal güçleri, altmış yaş altı (ve bazı durumlarda yetmiş yaş altı) kişileri mübarek Mescid-i Aksâ'ya girmekten mahrum etti.

İŞGAL REJİMİNİN KUDÜSLÜ MÜSLÜMANLARA YÖNELİK HAK İHLALLERİ

Bu yıl da işgal güçleri, Kudüslülerin mahallelerine saldırmaya ve evlerine baskın yapmaya devam etti, onlara hayatı zorlaştırmak amacıyla başta vergi yetkilileri olmak üzere Eski Kudüs Şehri'ndeki tüccarlara ve tüm Kudüs mahallelerine yönelik şiddetli saldırılarını artırdı. Kudüs ekonomisini bitirmek, özellikle

Gazze savaşı sonrasında onlardan intikam almak, onları küçük düşürmek ve morallerini bozmak amacıyla yapılan uygulamalar sonucunda Kudüs'teki ekonomik ve ticari durum önemli ölçüde kötüleşti. Vatandaşların satın almak için ticari mağazalara erişimini engellemesi, işçilerin ve çalışanların atölyelerine veya ticari mağazalara ulaşmalarının engellenmesi, Eski Şehir'in tekrar tekrar kapatılması yüzünden, aynı zamanda iç ve dış turizm eksikliğinin bir sonucu ve Gazze'deki savaş nedeniyle birçok dükkân kapılarını kapattı, birçoğu da iflas ilan etti.

Kudüs'ün Eski Şehri'ndeki gelirler ve ticaret alışverişi, Gazze savaşı öncesindeki dönemle-

re kıyasla %91'e geriledi. Binlerce Kudüslü ailenin hayatını olumsuz etkileyen ve ülkenin içinde bulunduğu koşullar nedeniyle ekonomik durum daha da kötüleşti. Bu durum, Kudüslü Müslümanların ticari ve ekonomik faaliyetlerine yeniden canlandırmaya yönelik planlar yapılmadığı takdirde Kudüslüler üzerinde daha da kötü etkilere sebep olabilir.

Gazze'de savaşın başlamasıyla beraber işgal yetkilileri, savaş zamanlarında Kudüslülere karşı kullanmak, onları kısıtlamak, zaten azalan haklarını iptal etmek, onlara ve mallarına baskı yapmak için olağanüstü hâl ilan etti. İşgal yetkilileri ve işgalci istihbarat servisi; aktivistleri, Kudüslü çalışanları, akademis-

İŞGALCI İSRAİL'İN KUDÜS'TE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ 2023

42 Kudüslü İşgal rejimi ve fanatik Yahudilerin saldırılarında Şehit oldu.

3.016 tutuklama. (600'ü çocuk)

63 çocuğa ev hapsi verildi.

34 çocuk Kudüs'ten sürgün edildi.

17 Milyon 895 Bin Dolar Kefalet Cezası.

2100 Kudüslüye saldırı yapıldı.

281 ev ve işyeri yıkıldı.

982 yeni ev yıkım emri verildi.

3 Milyon 700 Bin Dolar ev yıkımları için idari para cezası verildi.

13.200 dönüm araziye el konuldu.

16.700 kaçak konut, için onay verildi.

5 Milyar 233 Milyon Dolar İşgal rejiminin Mescid-i Aksâ yakınındaki "Tevrat Bahçeleri" isimli Yahudileştirme projesine ayrıldı.

475 Sahte Mezar Mescid-i Aksâ'nın etrafındaki el konulan arazilere dikildi.

52.000 fanatik Yahudi, Mescid-i Aksâ'ya baskın düzenledi.

1.346 Kudüslüye Mescid-i Aksâ'dan uzaklaştırma cezası verildi.

22 kez Mescid-i Aksâ'nın Kapıları Müslümanların girişlerine kapatıldı.

19 Mescid-i Aksâ Muhafızı tutuklandı.

21 sivil toplum kuruluşu kapatıldı.

15 cadde ve sokağın adı değiştirildi.

2.600 Eve Baskın Düzenlendi.

7 Ekim'den bu yana Mescid-i Aksâ'nın kapılarında yoğun bir şekilde mevzilenen işgal güçleri, altmış yaş altı (ve bazı durumlarda yetmiş yaş altı) kişileri mübarek Mescid-i Aksâ'ya girmekten mahrum etti.

yenileri ve gazetecileri takip ederek Filistin içeriklerine müdahale etti ve onlarca web sitesini kapattı. İşgalci devlete karşı kışkırtma veya yasaklı örgütleri destekleme iddiasıyla sosyal medyada çok sayıda aktivist tutuklandı.

■ Bu yıl içinde 2.600 ev ve işyeri baskına uğradı.

■ 21 kültür, spor kurumu ve dernek kapatıldı veya kapatılma kararı yenilendi.

■ Bu yıl Kudüs'te işgal yetkilileri tarafından 600'ü çocuk olmak üzere 3.016 tutuklama gerçekleştirildi. (Bunların arasında 7 Ekim'den bu yana 910 tutuklama var.)

■ 63 çocuğa işgal yetkilileri tarafından çeşitli sürelerle ev hapsi cezası verildi

■ 34 çocuk yaşadıkları yerden uzaklaştırılarak şehrin diğer mahallelerine gönderildi.

■ İşgal yetkilileri bu yıl yalnızca Kudüs'te 42 Filistinliyi şehit etti.

■ İşgal yetkilileri Kudüslü Müslümanları 65 milyon şekel (17 milyon 895 bin dolar) kefaletle cezalandırdı.

■ İsrail işgal güçleri veya yerleşimciler tarafından Kudüs'ün batı ve doğu kesimlerindeki çeşitli yerlerinde Kudüslü Müslümanlara yönelik 2.100 saldırı gerçekleştirildi.

■ Bu yıl işgal Belediyesi Kudüs'teki 15 cadde ve yolun adını değiştirerek Yahudileştirme çalışması yaptı.

MİRASIMIZ KUDÜS DERNEĞİ'NİN 2023 YILINDA KUDÜS'TE YAPTIĞI

FAALİYETLER

İşgal rejimi ve Siyonist Tapınak Örgütleri, Kudüs'ü Yahudileştirmek için her türlü adımı atarken, Kudüslü Müslümanların hayatlarını her anlamda yaşanmaz hale getiriyor. Mirasımız Kudüs Derneği, 2023 yılında da Türkiye'deki gönüllülerimiz ve yurtdışındaki gurbetçi gönüllülerimizin katkılarıyla Kudüslü Müslümanların insani ihtiyaçlarını karşılamak için yoğun bir mesai harcadı.

■ 7 Ekim saldırıları sonrası en büyük ihtiyaç sağlık hizmetlerinin yetersizliği idi. Kudüs'teki Makasid Hastanesi, hem Kudüslü Müslümanların sağlık hizmetini karşılıyor hem de Batı Şeria ve Gazze'den özel izinle gelen hastalara tedavi imkânı sağlıyor. Bu yıl içerisinde Makasid Hastanesi'nin ilaç ve tıbbi ihtiyaç malzemelerinin karşılanması için 3.765.000 TL maddi destek sağlandı. İhtiyaç kalemleri temin edilerek hastane yetkililerine teslim edildi.

■ Yıl boyunca 225 ihtiyaç sahibi aileye maddi destek sağlandı, Ramazan ayında 620 aileye 7.255.000 TL zekât 550 aileye de 820.000 TL fitre ulaştırıldı.

■ Kudüs'ün yetim çocukları ve Kudüs Yetim

Okulu yıl boyunca desteklendi. 161 Yetime yıl boyunca 4.830.640 TL nakdi destek sağlanırken, Kudüs Yetim Okuluna ise 365.000 TL nakdi yardım yapıldı.

■ Ramazan ayı dahil olmak üzere 8.600 Aileye gıda kumanyası, 5.650 aileye iftar yemeği ikramı yapıldı. 455 çocuk ise bayramlık ve bayram harçlıklarıyla sevindirildi

■ Kurban Bayramı'nda kesilen kurban hisseleri 1.328 aileye pay edilerek dağıtıldı.

■ Eğitim sezonu başlangıcında 425 yetim ve ihtiyaç sahibi çocuğa okul çantası ve kırtasiye malzemeleri ile destek sağlandı.

İhtiyaç sahibi Müslümanların tapulu arazilerine 750 adet yetmiş zeytin fidanı dikilerek sahiplerine teslim edildi.

Mirasımız Kudüs Derneği olarak, 16 yıldır bir yandan Osmanlı'nın Kudüs'teki tarihi mirasını ihya ederken, bir yandan da yıl boyunca Kudüslü Müslümanların hayata tutunmalarını sağlayacak insani yardım faaliyetlerini sürdürüyoruz. Öte yandan yurtiçinde düzenlediğimiz seminerler, konferanslar, yarışmalar ve dergi, kitapçık vb. basılı materyaller aracılığıyla bilinçlendirme faaliyetlerine devam ediyoruz. ■

İşgal rejimi ve Siyonist Tapınak Örgütleri, Kudüs'ü Yahudileştirmek için her türlü adımı atarken, Kudüslü Müslümanların hayatlarını her anlamda yaşanmaz hale getiriyor. Mirasımız Kudüs Derneği, 2023 yılında da Türkiye'deki gönüllülerimiz ve yurtdışındaki gurbetçi gönüllülerimizin katkılarıyla Kudüslü Müslümanların insani ihtiyaçlarını karşılamak için yoğun bir mesai harcadı.

MİRASIMIZ DERNEĞİ'NİN KUDÜS'TE YAPTIĞI FAALİYETLER 2023

 3.765.000 ₺ Kudüs Makasid Hastanesine Maddi Destek.	 161 Yetime Yıl Boyunca 4.830.640 ₺ Nakdi Destek.	 750 Yetişmiş Zeytin Ağacı Dikimi.
 365.000 ₺ Kudüs Yetim Okuluna Maddi Destek.	 8.600 Aileye Gıda Kumanyası Desteği.	 425 Çocuğa Okul Çantası ve Kırtasiye Malzemesi.
 620 Aileye 7.255.000 ₺ Zekat.	 5.650 Aileye İftar Yemeği Dağıtımı.	 455 Çocuğa Bayramlık ve Bayram Harçlığı.
 550 Aileye 820.000 ₺ Fitre.	 1.328 Aileye Kurban Payı.	 225 İhtiyaç Sahibi Aileye Yıl Boyu Nakdi Yardım.

İSRAİLOĞULLARININ İKİ FESADI

Ahmet Durmaz

Kur'an-ı Kerim, İsrailoğullarına elçi olarak gönderilen Hz. Musa'nın önce Firavun, daha sonra da kendine itaat etmeyen kavmiyle mücadelesini çokça anlatır. Hatta, hikayesi en çok anlatılan kavim İsrailoğullarıdır diyebiliriz.

Kur'an-ı Kerim Allah Teâlâ'nın insanlara doğru yolu gösteren eşsiz hitabı ve kitabıdır. Kuran'da bildirilen geçmiş ve geleceğe dair haberlerin tamamı, hiç şüphe olmadan Allah'ın kelamı olarak hakikattir. Cenâb-ı Hak Kur'an'da Nuh, Semud, Lut, Âd gibi kavimlerin hikayesinden bahsetmiştir. Bu hikayelerde kendilerine gönderilen peygamberlere inanan kavimlerin çeşitli afetlerle nasıl helak oldukları,

inananların ise bu afetlerden peygamberleriyle birlikte nasıl kurtuldukları anlatılır.

Kur'an-ı Kerim, İsrailoğullarına elçi olarak gönderilen Hz. Musa'nın önce Firavun, daha sonra da kendine itaat etmeyen kavmiyle mücadelesini çokça anlatır. Hatta, hikayesi en çok anlatılan kavim İsrailoğullarıdır diyebiliriz. Yaşadıkları çağın Müslümanları olan İsrailoğullarının imanda gelgitler yaşamaları, Tevrat'ı bozup sonra da **"Bu Allah**

katındandır" demeleri, peygamberleri öldürmeleri, Allah'a iftira atmaları, Beytülmakdis'e girmeyi reddetmeleri, fesat çıkarmaları gibi isyankâr tutumları yüzünden Cenâb-ı Hak tarafından Cehennem azabıyla tehdit edilmişlerdir.

"Onlar kelimelerin yerlerini değiştiriyorlar. Kendilerine bildirilenlerden (Tevrat) önemli bir kısmını da unuttular."

"Bir de: "Bu Allah katındandır" derler; halbu-ki o, Allah katından değildir. Allah adına bile yalan söylerler. Onlardan bir fırka da dillerini kitaba yaklaştırırlar ki, sen onların söylediklerini kitaptan sanasın. Hâlbuki o söyledikleri kitaptan (vahiyden) değildir."

İsrailoğulları Kimdir ve Nerede Yaşadılar?

İsrailoğulları; Hz. Yakub (*İsrail*) Aleyhisselamin 12 oğlu ve bunlardan türeyen soya verilen addır. İsrailoğulları, babaları vefat etmek üzereyken Allah'a iman etmiş Müslümanlar olduklarını ikrar etmişlerdi.

"Yoksa siz, Yakub'un ölüm anında, orada şahitler miydiniz? O, oğullarına: "Benden sonra kime ibadet edeceksiniz?" dediğinde, onlar: "Senin İlahına ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak'ın İlahı olan tek bir ilaha ibadet edeceğiz; bizler O'na teslim olduk" demişlerdi"

Hz. İbrahim M.Ö 2000 yılı civarında, Allah Teâla'nın emriyle Güney Irak'tan Beytülmaçdis topraklarına hicret etmiştir. Hz. Yakup ise Hz. Yusuf'un daveti üzerine 11 oğluyla beraber Beytülmaçdis'ten Mısır'a hicret etmiştir. Bu hicretin nasıl olduğu Yusuf suresinde ayrıntılarıyla anlatılır. Özetleyecek olursak; İsrailoğulları

loğulları kardeşleri Yusuf'a (*as*) karşı duydukları kıskançlık yüzünden onu önce öldürmek istemişler, sonra da vazgeçip kuyuya atmışlardı. Babalarına da *"Onu kurt yedi"* diyerek yalan söylemişlerdi. Allah Teâla Hz. Yusuf'u kurtarıp bir kafleyle Mısır'a göndermiş, birtakım imtihanlardan geçirdikten sonra burada onun şânını pek yüce eylemişti. Bir zaman sonra, Beytülmaçdis topraklarında şiddetli bir kıtlık olmuş ve Hz. Yusuf'un uyguladığı bir yöntemle Mısır bu kıtlıktan kurtulmuştu. Hz. Yusuf (*as*) kendisinden yardım istemeye gelen kardeşlerine, ailesini Mısır'a getirmelerini söylemişti. Hz. Yusuf'un yanında çok rahat bir yaşantı süren İsrailoğulları, Firavun döneminde eziyet ve işkence görmeye ve köleleştirilmeye başlamışlardı.

".. Onlar size işkencenin en kötüsünü yapıyorlar, erkek çocuklarınızı boğazlıyorlar, kızlarınızı sağ bırakıyorlardı. Bu size reva görülende rabbinizden büyük bir imtihan vardı."

İsrailoğullarının Mısır'da yaklaşık 400 sene yaşadığı rivayet ediliyor. Bu dönemin sonlarına doğru, bebekliğinden itibaren Firavunun yanında büyümüş olan Hz. Musa (*as*), Firavunu Allah'a imana davet etmiştir. Firavun bunu

İsrailoğulları; Hz. Yakub (İsrail) Aleyhisselamin 12 oğlu ve bunlardan türeyen soya verilen addır. İsrailoğulları, babaları vefat etmek üzereyken Allah'a iman etmiş Müslümanlar olduklarını ikrar etmişlerdi.

kabul etmediği gibi İsrailoğulları ve Mısırlılardan Hz. Musa'ya (*as*) iman edenlere işkenceyi artırmıştır.

Bunun üzerine Allah Teâla, Hz. Musa ve inananların mukaddes topraklara (*Filistin*) doğru göçmelerini emretti. Hz. Musa İsrailoğulları ile göç için yola çıkınca, Firavun ordusu ile peşlerine düşmüş, çok büyük bir güç karşı-

İsrailoğullarının Mısır'da yaklaşık 400 sene yaşadığı rivayet ediliyor. Bu dönemin sonlarına doğru, bebekliğinden itibaren Firavunun yanında büyümüş olan Hz. Musa (as), Firavunu Allah'a imana davet etmiştir. Firavun bunu kabul etmediği gibi İsrailoğulları ve Mısırlılardan Hz. Musa'ya (as) iman edenlere işkenceyi artırmıştır.

sında kalan Hz. Musa (as) ve İsrailoğulları, Kızdenez'de yakalanıp Firavun tarafından yok edilmek üzereyken Allah'ın inayetiyle deniz ortadan ikiye ayrılmış ve dağ gibi dalgaların arasından rahatlıkla karşı kıyıya geçerek kurtulmuşlardır. Hz. Musa'nın (as) peşinden gitmek isteyen Firavun ve ordusu ise denizin ortasında boğularak can vermiştir.

İşte böyle büyük bir mucize ile kurtulan İsrailoğulları, kısa zaman sonra gelgitler yaşamaya başladılar. Hz. Musa'dan Sina civarındaki kabilelerde gördüklerine benzer şekilde, kendisine tapacakları bir put yapmasını istemişlerdir.

"İsrailoğulları'nı denizden geçirdik; derken kendilerine mahsus birtakım putlara tapan bir kavimle karşılaştılar. Bunun üzerine, "Ey Mûsâ! Onlara ait tanrılar gibi, sen de bizim için bir tanrı yap" dediler. Mûsâ dedi ki: "Gerçekten siz cahil bir toplumsunuz!"

"Şüphesiz onların düzeni yıkılmaya mahkûmdur; yapmakta oldukları da boşa gidecektir."

Rabbimiz azgınlıklarına rağmen onlara acı-

yıp beslediği halde İsrailoğulları uslanmadılar! Allah'ın kendilerine ikramı olan bildircına benzeyen kuş eti ve kudret helvası yerine soğan, sarımsak ve mercimek gibi yiyecekler isteyip, Yüce Rabb'in **"girin!"** dediği mukaddes topraklara (**Filistin**) girmediler.

"Ey kavmim! Allah'ın sizin için (vatan olarak) yazdığı kutsal topraklara girin, sakın geri dönmeyin, sonra kaybedenler siz olursunuz."

Dediler ki: **"Ey Mûsâ! Orada zorba bir topluluk var, onlar oradan çıkmadıkça biz oraya asla giremeyiz. Ama oradan çıkarlarsa biz hemen gireriz."**

"Korkanlar arasından Allah'ın kendilerine lütufta bulunduğu iki (yiğit) adam şöyle dedi: "Kapıdan üzerlerine hücum edin; oraya girdiğiniz an artık kesinlikle siz galipsiniz. Eğer müminler iseniz ancak Allah'a güvenin."

İsrailoğulları, **"Ey Mûsâ! Onlar orada buldukları sürece biz oraya asla girmeyeceğiz. Sen ve rabb'in gidin savaşın; biz burada oturacağız!"** dediler.

Mûsâ, **"Rabbim! Ben kendimden ve karde-**

şimden başkasına söz geçiremiyorum. Artık bizimle bu yoldan çıkmış kavim arasında sen hükmet" dedi.

Allah buyurdu ki: **"Öyleyse onlar yeryüzünde şaşkın şaşkın dolaşmak üzere oradan (kutsal topraklar) kırk yıl mahrum bırakılmışlardır. Artık sen yoldan çıkmış toplum için üzülme!"**

İsyanları yüzünden Allah tarafından cezalandırılan İsrailoğulları, çölde 40 yıl yaşamak zorunda kaldılar. Bu süre zarfında Hz. Musa (as) ve Hz. Harun (as) vefat etti. Kırk yıllık ceza-yı bitirdikten sonra tövbe edip pişman oldular; bir zaman sonra da Hz. Yûşa (**Muharef Tavrattaki adı Yeşu**) komutanlığında Filistin topraklarına girdiler. Kudüs'ü fethetmeleri ise Câlut'u (**Bakara, 250-251**) öldürdükten sonra, kendi aralarında daima çekişmeli olan İsrailoğullarını bir araya getirmeyi başarmış olan Hz. Davud önderliğinde oldu.

"Kendi aralarındaki gerginlik ve çatışma şiddetlidir: Sen onları birlik içinde sanırsın, oysa kalpleri dağınıktır. Çünkü onlar aklını iyi kullanamayan kimselerdir."

Hz. Davud'dan (as) sonra oğlu Hz. Süleyman

(as) İsrailoğullarının başına (M.Ö 963-923) geçti. O da babası gibi hem Peygamber hem de Kral olarak hüküm sürdü. Muazzam bir saltanata sahip oldu. Mescid-i Aksa'nın inşasını bitirdikten sonra Rabbine şöyle dua etti;

Abdullah İbn-i Amr'ın rivayet ettiği bir hadiste Rasulullah Efendimiz (sav) şöyle buyuruyor:

"Süleyman Beytül Makdis'i inşa ettikten sonra Allah'tan üç dilekte bulundu.

-Allah'ın hükmüne uygun hüküm verebilmek (adil olabilmek),

-Kendisinden sonra hiçbir hükümdarın ulaşmayacağı kadar mülk sahibi olmak,

-Mescid-i Aksa'ya ihlasla namaz kılmak için gelenin tüm günahlarının anadan doğmuş gibi affolunması.

Allah bunların ikisini Süleyman'a verdi. Umarım üçüncüsü de verilmiş olsun."

Hız. Süleyman (as) vefat edince, devlet Hız. Süleyman'ın oğulları arasında ikiye bölündü. Kuzeyde İsrail Krallığı güneyde ise Yahuda Krallığı. Devletin bölünmesi (M.Ö 923-721) İsrailoğullarını siyasi ve dini yönden zayıflattı. Tevhit akidesinden sapıldı. Tevrat tahrif edildi. Mukaddes topraklarda kibir ve her türlü ahlak bozukluğu had safhaya geldi. Ahlakın ve tevhit dini inancının bozulduğu bu dö-

nemde, kral II. Sargon önderliğindeki Asurlular bölgeyi işgal ederek (M.Ö 722) İsrail Krallığına son verdiler. İşte bu olaydan sonra İsrailoğulları büyük felaketlere düştüler. İşgaller peşi sıra geldi.

İki Fesat ve Cezası

Allah Teala, İsrailoğullarının işlediği iki muazzam fesat karşılığında iki büyük cezayı hükme bağladığını bunu da Tevrat'ta kendilerine bildirdiğini İsrail suresinde beyan ediyor. Buradaki fesattan maksat, ferdi değil toplum düzeyindeki iki fesattır.

"Biz kitapta İsrailoğulları'na şöyle bildirmiştik: "Yeryüzünde mutlaka iki defa fesat çıkarak, çok böbürleneceksiniz."

"Bu iki fesattan ilkinin zamanı gelince üzerinize güçlü kuvvetli kullarımızı gönderdik. Bunlar, evlerin arasında dolaşıp köşe bucak her tarafı aradılar. Bu, yerine getirilmiş bir vaad idi."

Çoğu müfessire göre bu fesatların birincisi, Peygamber İshaya'yı (Muharref Tevrat'ta, Yeşaya) öldürmeleri, Ermiya (Yeremya) peygamberi hapsedmeleridir. Cezası da M.Ö. 597 yılında Mecusi Babil hükümdarı Buhtunnasr'ın (II. Nebukadnezar) Kudüs'e girerek Hız. Süleyman'ın yaptırdığı Mescid-i Aksa'yı yıkması, on binlerce insanı öldürüp yine bir o kadarını da esir alarak Babil'e götürmesi ve Yahuda Krallığını yerle bir etmesi şeklinde olmuş-

Hız. Süleyman (as) vefat edince, devlet Hız. Süleyman'ın oğulları arasında ikiye bölündü. Kuzeyde İsrail Krallığı güneyde ise Yahuda Krallığı.

tur. Bu birinci fesadın zamanı konusunda başka rivayetler olsa da birinci fesadın gerçekleştiği ve İsrailoğullarının azgınlıklarının cezasını mazide çektikleri hususunda ittifak edilmiştir. Zira, Kur'an-ı Kerim'de bu, "va'den mef'ûlâ yani "yerine getirilmiş olan bir vaad idi" olarak beyan ediliyor. Bu ilahi ifadeden, birinci fesat olayının yaşanıp bittiği net bir şekilde anlaşılacaktır.

Asur ve Babillilerden sonra, M.Ö 538'de Kral Kyros önderliğindeki Persler bölgeye hâkim oldular ve Babil'de sürgünde olan Yahudilerin Filistin'e geri dönmelerine izin verdiler. Rivayetlere göre İsrailoğullarının bir kısmı Filistin'e döndü bir kısmı da Babil'de kalmayı ter-

Asur ve Babillilerden sonra, M.Ö 538'de Kral Kyros önderliğindeki Persler bölgeye hâkim oldular ve Babil'de sürgünde olan Yahudilerin Filistin'e geri dönmelerine izin verdiler.

cih etti. Medine Yahudilerinin Babil sürgünündeki Yahudilerden oldukları rivayet edilmektedir.

Klasik tefsirlere göre ikinci fesat; İsrailoğullarının Hz. İsa (as) zamanında Hz. Yahya'yı (as) hatta babası Hz. Zekeriya'yı şehit etmeleri ve Hz. İsa'yı çarmıha germeye çalışmaları, her türlü ahlaksızlık yapmaları ve tevhit inancının kaybolmasıdır. Bunun neticesinde, Allah Romalıları başlarına musallat etmiştir. İsrailoğulları M.Ö 63 yılında Filistin'e hâkim olan Romalıları isyan edince, MS.70 yılında Ro-

İsrailoğulları M.Ö 63 yılında Filistin'e hâkim olan Romalıları isyan edince, MS.70 yılında Romalı komutan Titus tarafından çok acımasız bir şekilde cezalandırıldılar. Titus Mescid-i Aksa'yı harap edip evleri yakıp yıktı; insanları da kılıçtan geçirdi. Kalanları da Filistin dışına sürgün etti.

malı komutan Titus tarafından çok acımasız bir şekilde cezalandırıldılar. Titus Mescid-i Aksa'yı harap edip evleri yakıp yıktı; insanları da kılıçtan geçirdi. Kalanları da Filistin dışına sürgün etti.

"Onların (İsrailoğullarının) üzerine fakirlik ve yoksulluk (damgası) vuruldu. Allah'ın bir gazabına uğradılar. Bunun sebebi, onların; Allah'ın ayetlerini inkâr ediyor, peygamberleri de haksız yere öldürüyor olmalarıydı. Bütün bunların sebebi ise, isyan etmek ve aşırı gitmekte oluşlarıydı."

Özetle, klasik tefsirlere göre her iki fesat da cezaları da asırlar önce olup bitmiştir. Lakin, 20. Yüzyılda yaşamış ve Filistin'de cereyan eden olaylara vakıf olmuş olan Mısırlı meşhur müfessir Muhammed Mütevellî eş-Şârâvî ve günümüz müfessirlerinden bazıları, birinci ve ikinci fesat hakkında farklı görüş beyan ediyorlar. Şârâvî dahil günümüz müfessirlerinin bir kısmı, birinci fesadın cezası olarak Babil istilasını görürler. Zayıf bir görüşe göre de birinci fesat Medine'de gerçekleşmiştir. Bunu savunanlara göre, Medine ve civarındaki Yahudilerin ahitlerini bozmaları, Peygamber Efendimizi öldürmeye kalkmaları, toplumda fitne çıkarmaları neticesinde Medine'den sürgün edilmeleri fitneye verilen cezadır. Ancak bu görüş pek tutmuyor. Allah en doğrusunu bilir.

Arap dil bilimi yönünden ve günümüz olayları ışığında ikinci fesat mevzusuna bakan Şârâvî ve Gazzeli müfessir Bessâm el-Cerrâr gibi alimlere göre, İsrailoğullarının ikinci fe-

sadı, 1948'de Filistin topraklarını silah zoruyla işgal etmeleri, katliamlar sonunda bir Siyonist Yahudi Devleti kurmaları ve bu fesadın günümüze kadar ulaşmasıdır. Allah tarafından kendilerine kesilen ceza ise, Allah'a tam inanıp Kuran ışığında bir hayat süren Müslümanlar tarafından uygulanacaktır.

"Ey iman edenler! Allah'a yardım ederseniz (Dinini yaşayıp yayarsanız) O da size yardım eder ve ayaklarınızı sağlam bastırır."

Filistin'de çok dehşetli olaylara şahit olduğumuzdan, ayrıca tefsir bölümünden mezun bir ilahiyatçı olmamız hasebiyle de bu alimlerin ikinci fesadın zamanı hususundaki görüşleri bize de çok mantıklı geliyor. Meşhur bir söz vardır; zaman en büyük müfessirdir. Kur'an'da geçmiş kavimlerin akıbetleri aynen anlatıldığı gibi olmuştur. Gelecekle ilgili haberler de gün geldiğinde aynen meydana gelmiştir ya da vaktini beklemektedir. Mesele, Rumlar ile ateşe tapan Mecusiler arasında Rasulullah (sav) Mekke'de iken büyük bir savaş olmuş, bu savaşta Mecusiler Rumları yenmişlerdi. Ehl-i kitap olmalarından dolayı Rumların yenilmesine o zaman Mekke'de azınlık olan Müslümanlar üzülmüştü. Mecusilere karşı mağlup olan Bizanslıların birkaç sene içinde galip geleceğinin haberi verildiğinde de sevinmişlerdi. Olay Rum Suresinde anlatıldığı gibi aynen vuku bulmuştur. Gelecekte olacak olayların haber verilmesi, Kur'an-ı Kerim'in bir mucizesidir. İsrailoğullarının ikinci fesadında başlarına neler geleceği de bildirilmiştir.

"Bir zaman sonra onlara karşı size tekrar üstünlük verdik, servet ve oğullarla gücünüzü arttırdık; adamlarınızın sayısını daha da çoğalttık. Eğer iyilik ederseniz kendiniz için iyilik etmiş olursunuz; kötülük ederseniz yine kendinize edersiniz. Nihayet ikinci cezalandırma vakti (va'dul âhire) gelince, düşmanlarınızın onurunuzu çiğnesinler, daha önce girdikleri gibi yine mescide girsinler ve ellerine geçirdikleri her şeyi yakıp yıksınlar istedik."

"Arkasından da İsrailoğulları'na, "Yurdunuzda oturun! Âhiret vakti gelince hepinizi toplayıp bir araya getireceğiz!" dedik."

Beyzâvî ve Âlûsî gibi klasik müfessirler, yedinci ayetteki "va'dül âhireti" kelimesini, ahi-

retteki son toplanma anlamında yorumlamışlardır. İsrâ suresi 104.ayetdeki "leffifen" kelimesi, ayrı ayrı cinsteki unsurların bir araya gelmesidir. Âlûsi, Rûhu'l Beyân adlı tefsir kitabında bu kelimeyi, farklı kabilelerin bir araya toplanarak bir cemaat oluşturması olarak yorumlamıştır.⁽¹⁾

Asıl olarak bir ırk değil de bir soy olan Yahudiler, Babil ve Roma sürgünleri sonrasında dünyanın çeşitli bölgelerine dağıldılar. Hazar Gölü havzası, Almanya, Polonya, İspanya, Kuzey Afrika, İran, Irak, Suriye, Yemen gibi bölgelerde varlıklarını sürdürdüler. İçlerinde yaşadıkları bölgenin dil ve kültürlerinden etkilendiler. Yahudi kadınların Yahudi olmayan erkeklerle olan evliliklerinden doğan çocuklar, dinen Yahudi sayılırlar da (*Yahudi şeriatında soy kadından türer*) farklı ırkların özelliklerini taşıdılar.

Birinci dünya savaşı sonrasında, Filistin topraklarında 400 yıl hüküm sürmüş olan Osmanlı Devleti (*ki Yahudilerin Filistin'e sızmalarının önüne geçmek için sıkı tedbirler almıştı*) bölgeden çekilmek zorunda kalınca, 9 Aralık 1917'de İngilizler Filistin'e (*Kudüs*) girdiler. Bu tarihten sonra, yüzyıllardır Avrupa toplumları için problem olarak gördükleri ve zaman zaman da acımasızca öldürdükleri Yahudileri hızla Filistin topraklarına yerleştirmeye başladılar. 1931 tarihine gelindiğinde

Asıl olarak bir ırk değil de bir soy olan Yahudiler, Babil ve Roma sürgünleri sonrasında dünyanın çeşitli bölgelerine dağıldılar. Hazar Gölü havzası, Almanya, Polonya, İspanya, Kuzey Afrika, İran, Irak, Suriye, Yemen gibi bölgelerde varlıklarını sürdürdüler.

Filistin'deki işgalci Yahudilerin nüfusu %17 oldu. İngilizlerin bu politikasına karşı çıkan Filistinliler, işgalci Yahudilere karşı direndiler. Ancak, İngilizlerin silah ve istihbarat desteğini alan Yahudiler kurmuş oldukları silahlı örgütler (*HAGANA, IRGUN, STERN, LEVI*) eliyle (*ki, bu çetelerin başkanları sonraki yıllarda İsrail Cumhurbaşkanı ve Başbakanı oldular*) korkunç katliamlar yaparak ülkeyi işgal etmeye başladılar. Bunun üzerine, BM Genel Kurulu 29 Kasım 1947 tarihinde 181'ncü bir karar aldı. Buna göre, Araplara Filistin topraklarının yüzde 43'ünü kapsayan 11,800 kilometre kare bırakılırken, Yahudilere de ülkenin yüzde 57'sini teşkil eden 14,500 kilometre verildi.⁽²⁾

Araplar karara itiraz edince Arap-İsrail savaşı (*1948*) çıktı. Savaş Arapların büyük bir mağlubiyet almasıyla neticelendi. Böylece, 15 Mayıs 1948'de Filistin topraklı üzerinde İsrail Devleti kuruldu. Başta İngiltere ve Amerika olmak üzere tüm Batı dünyası ve Rusya'nın desteğini alan İsrail, işgal siyasetini ve dünyanın çeşitli bölgelerinden Yahudi devşirmeyi hiç durdurmadı. İsrailoğullarıyla alakası olmayan, Etiyopyalı Falaşalar gibi ayrı dil ve renklerdeki insanları da Filistin'e getirerek bir Yahudi Milleti meydana getirmeye çalıştı. 1967'de, Gazze, Kudüs, Golan Tepeleri ve Sina Yarımadasını işgal etti. Bu işgallere karşı duran Filistinliler çok eziyet çektiler ve çekiyorlar. Filistin'i işgal eden bu yabancılar, kadın-çocuk-yaşlı demeden dün-

İngilizlerin silah ve istihbarat desteğini alan Yahudiler kurmuş oldukları silahlı örgütler (HAGANA, IRGUN, STERN, LEVI) eliyle (ki, bu çetelerin başkanları sonraki yıllarda İsrail Cumhurbaşkanı ve Başbakanı oldular) korkunç katliamlar yaparak ülkeyi işgal etmeye başladılar.

yanın gözü önünde katliamlar yapmaya devam ediyorlar.

İsrâ suresi 4. Ayette bildirildiği üzere, çok bürülenmeye (uluven kebîrâ) başladılar. Kendilerini seçilmiş kullar olarak gördüklerinden hesaba çekilmeyeceklerini zannediyorlar. Oysa, Allah bu zulme asla razı değil. Azgınlıklarının cezasının ne olacağını hükümünü vermiş olduğunu bize bildirdi. Kendi elleriyle akıbetlerini hazırlıyorlar. Bu azgınlığa kesilmiş olan dünya cezasının ne zaman uygulanacağı meselesi, zaman ve iman meselesidir. Aşağıdaki hadisler de bunu haber veriyor.

Ebu Hureyre'den rivayetle Rasulullah şöyle buyuruyor: Kıyamet, Yahudilerle Müslümanlar arasında savaş olmadan kopmayacaktır. Müslümanlar onları buldukları yerde öldüreceklerdir. Kaçarak taşın, ağacın arkasına gizlenecekler. Taş ve ağaç diyecek ki, "*Gel onu öldür!*". *Sadece Gargad ağacı hariç. Çünkü o Yahudilerin ağacı ve sığınağıdır.*" (Buhari ve Müslim) ■

Kaynakça:

- (1) Âlûsi Tefsiri. Müessesetü'r Risâle 2010/ Lübnan
- (2) Ayşe TEKDAL FİLDİŞ "Birleşmiş Milletler" in Taksim Kararı Ve İsrail Devleti'nin Yaratılışı"

SINIRLARI CETVETLE ÇİZİLEN ORTADOĞU COĞRAFYASI

Elif Atabaş

Dergimizin bir önceki sayısında Yahudi Meselesi ve Filistin'de kurulan İngiliz mandası konusuna değinmiştik. Bu yazıda da Osmanlı Devleti'nin parçalanmasıyla suni olarak ortaya çıkan diğer Ortadoğu ülkelerinin ayrılma süreçlerini ele almak istiyorum. Nitekim coğrafya bilmeden tarih bilinmeyeceği sözü; sınırları cetvelle, tren yollarına paralel olarak çizilen Ortadoğu coğrafyası için çok daha fazla anlam içeriyor.

1907 yılına gelindiğinde Rusya ve İngiltere arasında var olan “Büyük Oyun” sona ermiş, Anadolu topraklarının Hindistan’a giden yolu koruması amacıyla oluşturulan Kuzey Kuşak Ülkeleri’ne dahil edilmesi planı bitmiş ve bu topraklar artık parçalanabilir hale gelmişti. İngiltere, Hindistan yolunun korunması için güneyde şu an Körfez Ülkeleri olarak bildiğimiz yerleri oluşturmaya başlamıştı. Hatta 1880’de Osmanlı hakimiyetinde olan Mısır’ı da tek taraflı olarak işgal etmişti. Ardından Osmanlı da 1.Dünya Savaşı’na dahil edilerek parçalanma sürecine girdi. Nasıl Batının vicdan muhasebesi için ortadoğunun başına attığı Yahudi Meselesi henüz 100 yıllık bir mesele ise bugün beraber yaşamaya çalıştığımız Suriyeli mültecilerle de aslında 100 yıl önce aynı devlet çatısı altında huzur içinde yaşıyorduk. Aslında Batılıların Greater Syria bizim de Bilad-ı Şam dediğimiz bölge, Osmanlı Devleti sınırlarında bulunan ve bugün ayrı devletler olarak bilinen Suriye, Lübnan, Ürdün ve Filistin demektir.

Sınırları cetvelle çizilen Ortadoğu Ülkeleri’ne dair yapılan anlaşmaların çoğu 1. Dünya Savaşı’nın devam ettiği 1914-1918 yılları arasında gerçekleşmiştir.

1. Dünya Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu’nun bölünmesi ve Arap eyaletlerinin İngiltere ve Fransa tarafından işgal edilmesiyle sona erdi. Bu bağlamda sınırları cetvelle çizilen Ortadoğu Ülkeleri’ne dair yapılan anlaşmaların çoğu 1. Dünya Savaşı’nın devam ettiği 1914-1918 yılları ara-

sında gerçekleşmiştir. Bunlardan biri de İstanbul Anlaşması’dır. 1917 Bolşevik İhtilali öncesi Rusya’yı savaşta tutma adına yapılan son hamle diyebileceğimiz bu anlaşmada, İstanbul Boğazı Ruslara ön avans olarak verilmiş, fakat Rusya’da ihtilal sonrası tüm anlaşmalar feshedildiği için uygulanamamıştır. Bir diğer anlaşma olan 1916 Sykes-Picot ile Osmanlı toprakları paylaşılmaya başlanmış ve İngilizlerin çeşitli oyunları sonunda Fransa; Suriye, Lübnan ve Cezayir’i, İngiltere ise Irak, Filistin ve Ürdün olarak çizdikleri toprakları almıştır. Şerif Hüseyin’e vadedilen bağımsız Arap devleti, İngiliz ve Fransızların ortak yönetimine bırakılacak ve Filistin uluslararası yönetim altına alınacaktı. Ayrıca İngiltere, bir gruba daha toprak sözü verdi. Amerika, Rus ve Alman Yahudilerinin maddi gücünden yararlanmak, aynı zamanda Süveyş Kanalı’nın kontrolünü ele geçirmek amacıyla Filistin’de bir Yahudi yurdu kurulmasını kabul etti. (1917 Kasım, Balfour Deklerasyonu)

1920 San Remo Konferansıyla İngiltere ve Fransa'nın bu topraklarda kuracakları manda yönetimleri resmîyet kazanmış oldu. Manda; evvelinde Osmanlı idaresinde olan bu topraklardaki halkın kendi kendini yönetme kabiliyeti kazanana kadar, onlara yardım etmeyi iddia eden bir yönetim şekli olarak tanımlansa da uygulamada bunun böyle olmadığı gayet açıktır. Batı dünyası, kendi eliyle istikrar ve devlet geleneğinin hiçbir zaman oluşmasına müsaade etmediği Ortadoğu ülkelerini yaratmıştır. 1. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nun merkezi altı devlete bölünmüştü: Türkiye ve beş yeni Arap devleti olan Lübnan, Suriye, Filistin, Irak ve Ürdün. Suudi Arabistan ve Yemen ise ayrı siyasal birimler olarak ortaya çıktılar. Arap topraklarında iki büyük savaş arası dönemde dünyanın iki büyük gücü 2. Dünya Savaşı sonuna kadar İngiltere ve Fransa idi. Şimdi oluşturulan bu devletlere bir bakalım:

LÜBNAN

Fransızlar Lübnan'da Maruni Hristiyanlar üzerinden Ortadoğu'da kendilerine yakın bir devlet kurgulamışlardı. Büyük Lübnan, Marunilere özel bir siyasal yapı sağlamak için kuruldu. Ancak Maruniler nüfusun ço-

1. Dünya Savaşı, Osmanlı İmparatorluğu'nun bölünmesi ve Arap eyaletlerinin İngiltere ve Fransa tarafından işgal edilmesiyle sona erdi. Bu bağlamda sınırları cetvelle çizilen Ortadoğu Ülkeleri'ne dair yapılan anlaşmaların çoğu 1. Dünya Savaşı'nın devam ettiği 1914-1918 yılları arasında gerçekleşmiştir.

ğunluğunu oluşturmuyorlardı. Bu nüfusa Fransa'nın elinde olan Suriye bölgesinden Müslümanlar eklenince, Marunî nüfus %30'a indi. Dolayısıyla Maruniler, yeni devletin sınırları içinde siyasal hakimiyetlerini

sürdürmek için her zaman Fransız desteğine ihtiyaç duyacaklardı. Öte yandan kendilerine verilen imtiyazların farkında olan Maruniler Lübnan'ı kendi özel Hıristiyan anavatanları olarak görüyorlar, siyasal ve ekonomik üstünlüğün kendilerinin hakkı olduğunu düşünüyorlardı. Fakat kendilerinin isteğiyle değil de Fransız kararıyla Suriye'den getirilen ve Lübnan'ın bir parçası yapılan Sünnî Müslümanlar ise kültürel kimlikleri için Suriye ile birleşmek istiyorlardı. Manda yönetimi altında 1926'da Lübnan Cumhuriyeti kuruldu. Oluşturulan anayasa ise dini temsil temeline dayanan ve seçimle oluşacak bir meclis öngörüyordu. Bunun nasıl olacağını kesin formülü Lübnan'a bağımsızlığın da verildiği 1943 Milli Pakti'nde belirlendi. Anayasaya göre, meclis tarafından seçilen bir de cumhurbaşkanı olacaktı. Cumhurbaşkanına başbakanı ve kabineyi atama dahil geniş yetkiler veriliyordu. Cleveland, kitabında Lübnan için "şizofrenik doğum" demektedir. Lübnan etnik haritası oldukça renkli olup, 18 farklı mezhepten oluşmaktadır. Bu nedenle Lübnan halkı içinde anlaşamayan gruplar her karışıklıkta dışardaki hami devletlerden yardım istemekte ve ortalık daha da karışmaktadır. 1958, 1975 ve 1990 Lübnan'da iç savaşlar dönemi olarak tari-

he geçmiştir. Lübnan siyasi tarihinde ana-
yasa kadar önemli bir belge de 1932 nü-
fus sayımıdır. Bundan sonra resmi nüfus
sayımı yapılmamış ve daha sonra oluşan
demografik değişikliklere rağmen siyasal
temsil 1932 rakamlarında dondurulmuş-
tur. Nüfus sayımına göre, Hristiyan nüfus
Dürziler dahil Müslüman nüfusundan
altıya beş oranında daha fazlaydı. Siyasal
güç bu orana göre düzenlenecekti. Do-
layısıyla, mecliste her altı Hristiyan millet-
vekiline karşılık beş Müslüman milletveki-
li oluyordu. Bugün hâlâ Lübnan'da Cum-
hurbaşkanı Marunî bir Katolik, başbakan
Sünni bir Müslüman, meclis başkanı Dür-
zidir (Batini). Meclis başkan yardımcısı ve
Başbakan yardımcısı ise Rum Ortodoks
bir Hristiyan'dır.

SURİYE

Fransa'nın manda yönetimlerinde uygu-
ladığı yöntem, İngiltere'den daha sert ol-
muş; böl, parçala ve yönet sistemini uy-
gulamıştır. Bu nedenle yerel yöneticiler-
den ziyade yüksek komiserlerini kullan-
mıştır. Manda yönetimine alışık olmayan

Arap halkı tüm eyaletlerde baş kaldırmış,
1918-1922 yılları arası Arap coğrafyasın-
da isyanlarla geçmiştir. Suriye'de de ben-
zer şeyler yaşanmıştır. Lübnan'dan dola-
yı bölgedeki ajandası çok farklı olan Fran-
sa, sözde mandanın gerektirdiği gibi, Su-
riye'yi bağımsızlığa hazırlayacak yerli idari
kurumlar oluşturulmasını teşvik etmesi
gerekirken, kendi manda süresini uzata-
cak koşullar yaratmıştır. Bu amaçla da Su-
riye içinde var olan dini, etnik ve bölge-
sel farklılıkları kullanmıştır. Ardından tek
bir vatan ve milli bir şuur oluşması gere-
ken Suriye'de, bölgesel ve etnik parçalan-
malar hızla çoğalmış, oluşturulan farklı si-
yasal birimlerle ayrışmalar tetiklenmiş-
tir. Bununla da kalmayıp zaten ekonomik
olarak çökmüş olan Suriye topraklarında-
ki verimli Bekaa Vadisi'ni Suriye'den alarak
asıl tutunmak istedikleri Lübnan toprak-
larına kattılar. Fransızlar sınırlar masa ba-
şında çizildiği için istedikleri tasarrufu ya-
par hale gelmiş ve sonunda 1920 yılın-
da Suriye, Şam ve Halep olmak üzere iki
devlete bölünmüştür. Siyasal parçalan-
mayı artırmak adına, iki azınlık gruptan

**1. Dünya Savaşı
sonunda Osmanlı
İmparatorluğu'nun
merkezi altı devlete
bölünmüştü: Türkiye ve
beş yeni Arap devleti
olan Lübnan, Suriye,
Filistin, Irak ve Ürdün.
Suudi Arabistan ve Yemen
ise ayrı siyasal birimler
olarak ortaya çıktılar.**

Alevilere kuzeyde Lazkiye çevresinde
bir devlet, Dürzilere ise güneyde Cebel
Dürzi devleti adında başka bir devlet
ihdas edilmiştir. 1924 yılında ise Şam ve
Halep Devletleri birleştirilerek Hama ve
Humusu da içeren Suriye Devleti oluşturu-
lmuştur. Sonuç olarak azınlık olan Alevi
ve Dürzilerin ayrı devleti olmakla beraber
milli politika, şehirli Sünni Müslümanların
eline verilmiştir.

Tüm bunların paralelinde yaşanan bir
önemli mesele de yerli Suriyeli subay
yetiştirilmesine bürokrasiden daha çok
önem verilmiş olmasıdır. Daha manda-
nın ilk yıllarında 1920'de bir askeri akade-
mi kuruldu. Fransız eğitimcilerin bulun-
duğu bu akademide, yeni kurulan Suri-
ye Lejyonuna Suriyeli subaylar yetiştirildi.
Lejyonun sayısı 1930'larda altı bine ulaştı.
Bu subayların Suriye politikasına etki-
sini bugün çok daha rahat görebiliyoruz.
Suriye Devleti'nde daha çok ticaretle uğ-
raşan şehirli Sünni ailelerin rağbet etme-
diği hatta hor gördüğü bu askeri okullar,
Fransızların da yönlendirmesi ile azınlık
gruplar için hem subaylığa yükseliş hem
de kendi fikirlerini gerçekleştirme alanı
oldu. 1946'da gelen bağımsızlıktan sonra
gerçekleşen darbeler sayesinde ordu si-
yasal hayatın içine girdi ve Sünnilerin ha-

Winston Churchill, Gertrude Bell ve Thomas E. Lawrence piramitlerde, 15 Şubat 1921.

kimiyeti sarsılmaya başladı. 1946-1949 yılları arasında bölgede üç askeri darbe yaşandı. Bugün hala devam eden siyasi istikrarsızlığın sorumlusu, Fransız manda yönetiminde uygulanan kurumsallaşmış bölme politikalarıdır diyebiliriz. Suriye'de Osmanlıdan sonra hiçbir zaman devlet geleneği oluşmamıştır.

MISIR

İngiltere 1880'de tek taraflı olarak kuşattığı Mısır'ı 1. Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında kontrolü altına almış ayrıca Irak'ta da bir manda sistemi kurmaya başlamıştı. Lakin iki tarafta da sürekli çıkan ayaklanmaları bastırmak mali olarak çok zorladığından, buralarda anlaşmalı imparatorluklar kurmaya karar verdi. Buna göre Mısır ve Irak'a sınırlı bir "bağımsızlık" verilecek fakat her iki devlet topraklarında da İngiliz askeri üsleri bulunacaktı. Bu durumdan memnun olmayan Mısır eliti ve toprak sahipleri 1918 Kasım ayında hedefi Mısır'ın tam bağımsızlığı olan Vefat Partisi'ni kurdular. İstekleri İngilizler tarafından kabul edilmeyen parti, Mısır halkını da arkasına alarak "1919 Devrimi" diye anılacak olan bir devrim başlattı. Devrimi halkın her kesiminden insan destekledi. Sonunda Vefat amacına ulaştı ve Mısır 1922 yılında bağımsızlığına kavuştu.

IRAK

Irak, petrol yatakları nedeniyle İngiltere için çok önemliydi. 1912'de İngiliz dayanmasının kömürden petrole dönüşümüyle bu önem iyice arttı. Osmanlı ordusunun Kut'ta verdiği efsanevi mücadeleye rağmen, 1917'de İngilizler Bağdat'ı ele geçirdiler. Irak; üç eski Osmanlı vilayeti olup ortak pek az şeyleri bulunan Basra, Bağdat ve Musul'dan oluşuyordu. İngiltere bu eyaletleri alarak Hindistan yolunu güvence altına almış ve petrol kaynaklarını da elde etmişti. Üç vilayetimiz de 1920'de İngiliz mandası altında Irak devletine dönüştüklerinde siyasal bir toplum tanımından çok uzaktı. Irak devletinin halkına, "Siz artık Iraklısınız." denildi ve onları bir arada tutmak için geçmiş atalarından bir alt kimlik oluşturularak "Hepiniz aslında kadim Babil soyundan geliyorsunuz." efsanesi anlatıldı. Ayrıca Kuveyt, Irak'tan ayrıştırılarak yeni bir ülke oluşturuldu. Irak, Kuveyt ile olan sınırını hiçbir zaman kabul etmemiş, hatta 1990 Körfez Savaşı da bu nedenle çıkmıştır. Irak'ın sınırlarını çizen İngilizler, yeni devletin Basra Körfezi'ne ulaşma imkanını da kısıtlamışlardı.

Irak'a ekonomik saiklerle getirdikleri yönetici, Şerif Hüseyin'in oğlu Emir Faysal'dı ve

İngiltere 1880'de tek taraflı olarak kuşattığı Mısır'ı 1. Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında kontrolü altına almış ayrıca Irak'ta da bir manda sistemi kurmaya başlamıştı. Lakin iki tarafta da sürekli çıkan ayaklanmaları bastırmak mali olarak çok zorladığından, buralarda anlaşmalı imparatorluklar kurmaya karar verdi.

1921'de krallığı onaylandı. Yalnız; krallığı altında bir milleti oluşturan hükümet sistemi, eğitim ya da millî savunma gibi yapıların hiçbiri yoktu. İsmi Iraklı olmasının dışında ortak özelliği olmayan bir halkı yönetmesi isteniyordu. 1930 yılında yapılan

bir anlaşmanın ardından, Irak iki yıl için de tam bağımsız olacak, İngiltere de Mısır'daki gibi askeri ve güvenlik imtiyazlarını koruyacaktı. Ayrıca, Irak'taki bütün askeri eğitimciler İngiliz olacak ve Irak ordusunun silahları sadece İngiltere'den alınacaktı. Böylelikle İngiltere, Irak silahlı kuvvetlerin genişlemesini kontrol altında tutacaktı. Irak 1932'de resmen bağımsız oldu ve Birleşmiş Milletler'de kabul edildi. Sonuç olarak; Osmanlı halef devletlerinden en az hazırlıklı olanı, egemenliği uluslararası düzeyde kabul gören ilk devlet olmuştur.

ÜRDÜN

İngiltere mandasındaki bir diğer Arap devleti olarak Ürdün, Fransa'nın Suriye mandasının kontrolü amacıyla alelacele kurulmuş bir devlettir. Ürdün, bedevileri kontrol etmek ve Fransa'nın, Suriye'nin güneyine yayılmasını önlemek amacıyla Filistin topraklarından kopararak oluşturulmuştur. Şerif Hüseyin'in *İngiliz amaçları için kullanılıp işi bittikten sonra hem hizmetinin karşılığı olarak hem de İngilizlerin manda yönetimini en ekonomik yoldan idare ettirme politikasından dolayı*- bir oğulu Irak'a, diğer oğlu Emir Abdullah da Ürdün'e yönetici atanmıştır. Ürdün ilk önce

İngiltere mandasındaki bir diğer Arap devleti olarak Ürdün, Fransa'nın Suriye mandasının kontrolü amacıyla alelacele kurulmuş bir devlettir.

deneme olarak kurulduğunda, toprakları Filistin mandasının bir parçası olacak, ancak Balfour Deklarasyonundan muaf tutulacaktı. Yine masa başında Ortadoğu haritasına ek sınırlar çizildi ve 1921'de Ürdün Çöl Emirliği kuruldu.

Ürdün, Osmanlı zamanında da kontrol edilemeyen ve içinde Bedevi aşiretlerinin yaşadığı çöl bölgesiydi ve bir devlet geleneği yoktu. Amman'ın nüfusu 25-50 bin kadardı. Kurulmaya çalışılan bu yeni devletle, Bedevi nüfus da kontrol altına alınmaya çalışılacak, Suriye manda bölgesine yaptıkları baskınlar engellenecek

ve her seferinde Fransa ile oluşan diplomatik sıkıntıların önüne geçilecekti. 1921-1928 arasındaki deneme sürecinden sonra İngiltere buradaki manda yönetiminin devamına karar verdi ve Ürdün ile bir anlaşma imzaladı. Buna göre dış ilişkiler, ordu, ekonomi ve tüm temel meseleler İngiltere kontrolündeydi. Diğer mandalardan farklı olarak aşiret bölgesine istikrar getirmek ve Fransa tehdidine karşı Ürdün'ün güçlü bir ordusu olmalıydı. Arap Lejyonunun kontrolü ise başına getirilen İngiliz komutan ile sağlanacaktı. O da Yüzbaşı John Glubb, yani meşhur Glubb Paşa'dan başkası değildi. Bu şekilde oluşturulan yeni devletin eğitim ve bürokrasi gibi birçok alanına da dışardan yani Filistin, Hicaz ve Suriye'den eğitilmiş insan kaynağı getirildi. Bugün hâlâ Ürdün nüfusunun %75'i Filistinlilerden oluşur. Ayrıca, 1961'de Gazze'den gelenlerin dışında Filistinli mültecilere vatanlık veren tek Arap ülkesi Ürdün'dür. 1946'da Ürdün'ün bağımsızlığı tanındı ve Abdullah prenslikten krallığa yükseltildi. 1. Dünya Savaşı sonrası adeta sonradan akla gelmiş gibi yaratılan çöl prensliği, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra bölgenin önemli bir askeri ve diplomatik gücüne dönüştü.

ŞERİF HÜSEYİN VE ARAP İSYANI

Halife Sultan Mehmet Reşad 1914 Kasım ayında Cihad-ı Ekber ilan ederek dünya Müslümanlarını Osmanlı İmparatorluğu'na yardıma çağırıyordu. En fazla Müslümanın Hindistan topraklarında bulunması nedeniyle Osmanlının savaşa dahil edilmesinden rahatsız olan İngiltere hilafet kavramı üzerinden yeni bir plan yaptı. Osmanlı İmparatorluğu'nda en prestijli makam, Mekke emirliğiydi. Çünkü Emir, kutsal Mekke ve Medine şehirlerinin koruyucusuydu. Bilindiği gibi Hz. Peygamber Efendimiz'in torunlarından Hz. Hasan soyundan gelenlere Şerif, Hz. Hüseyin soyundan gelenlere ise Seyyid denilmektedir. Plana göre Mekke Emiri Şerif Hüseyin hilafetini ilan edecek ve karşılığında Bılad-ı Şam ve Irak bölgesinde kuracağı yeni Arap devleti de İngiltere tarafından tanınacaktı. Tabi bu emirin isteği ve kendisine sürekli muğlak cevaplar veriliyordu. Çünkü aynı zamanda söz konusu topraklar, Fransızlara da vadedilmektedir. **"Araplar bize isyan etti."** söyleminin gerçeklerden uzak olduğunu anlamak için sadece o dönem ayaklanan 2000 Bedevi Arap'ın sayısının ne kadar az olduğuna bakmamız yeterli olacaktır. Aynı zamanda birçok Arap Çanakkale dahil Osmanlı cephelerinde savaşıyordu. Ayrıca bu süreçte 18.yy başında ortaya çıkan milliyetçilik akımının her millet gibi Arapları da etkilediğini unutmamak gerekir.

SUUDİ ARABİSTAN

Şerif Hüseyin Arap İsyanı başarısız olduktan sonra Mekke'de kalmış, 1.Dünya Savaşı sonunda ise Hicaz kralı olmuştu. Kurmak istediği Büyük Arap Devleti'nden sonra mecburen kabul etmek zorunda kaldığı bir krallık. Fakat Hüseyin sürekli yaptığı hatalardan dolayı, kısa sürede Hicaz halkının gözünden düştü. Ayrıca isyanı dolayısıyla da hain olarak görülüyordu. Türkiye'de 1924'te halifelik kaldırılınca kendisini halife olarak ilan etse de bu dünya Müslümanları tarafından kabul edilmedi. Bundan sonra Hicaz krallığında Abdülaziz ibn Suud (1881-1953) dönemi başlayacaktı. Abdullah ibn Suud 1902'de Riyad'ı aldı ve bölgede bulunan Necd aşiretlerini ele geçirdi. Sonra bu bedevilerden İhvan-ı Necd

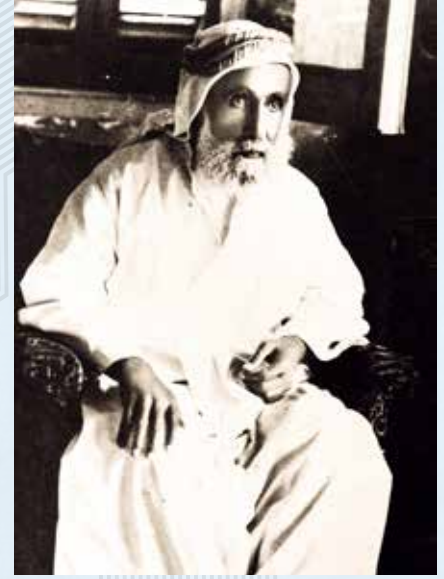
Osmanlı vilayetlerinin sakinleri olan Arapların, kendilerine Iraklılar, Suriyeliler ve Filistinliler diye yeni kimlikler kabul etmek zorunda kalarak birbirinden ayrışmalarıdır.

denen bir grup oluşturarak, bunlara Vahhabi ideolojisini aşıladı. Bunlar gittikleri her köyü yakıp yıkarak Suud'un topraklarını genişletmeye başladılar. İşte bu şekilde 1924'te Hicaz'a girip Mekke ve Medine'yi ele geçirdiler. Şerif Hüseyin ise İngiltere'nin desteğiyle Kıbrıs'a zor kaçtı ve bir zaman sonra orada öldü. Artık Arabistan'ın yeni hükümdarı, Suud hanedanının ve Vahhabi tarikatının başıydı. Bunun üzerine 1927'de İngiltere İbn Suud ile Cidde Anlaşması'nı yaptı. Buna göre İngiltere Suud'un Hicaz krallığını tanıyacak, Suud ise İngiltere Manda Yönetimi sınırlarını kabul edecekti. 1932'de devletin adı resmen Suudi Arabistan Krallığı oldu.

SONUÇ

Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanması, Arap halkları için sadece bir devletin sona ermesi demek değil; aynı zamanda 400 yıldır devam eden siyasal, toplumsal ve dini düzenin de sona ermesi demektir. Ademimerkeziyetçi bir yönetim tarzı uygulayan Osmanlı, Arap vilayetlerinin bir kısmını doğrudan yönetir, daha uzakta olanlara ise yerelden yöneticiler tayin ederdi. Ayrıca dini ve kültürel farklılıklar da hoş görülür ve müsaade edilirdi. Ancak savaş sonrası dönemde gelen yöneticiler, önce Avrupalıların kontrolünde ve daha sonra bağımsız Arap rejimlerinde bu kadar hoş görülmez oldular. Bugün bile Arap sosyolojisi üzerinde çok büyük etkisi olan aşi-

Şerif Hüseyin.

retle şehirli halk arasındaki ayrım kalkmış, herkese eşit davranmak adına farklılıklar törpülenmiştir. Eski Osmanlı halkları yeni kurulan devletlerin yurttaşları olmuştur. Üstelik bunun için yaşayacakları toprakların sınırları manda yönetimleri tarafından masa başında çizilmiş, uğruna savaşmadıkları bir toprağı nasıl yönetecekleri de sömürgeci eller eliyle öğretilmiştir! Bu planın Arap halklarına ne kadar zarar verdiğini bugün daha iyi görebiliyoruz. En kötüsü de bir zamanlar Osmanlı vilayetlerinin sakinleri olan Arapların, kendilerine Iraklılar, Suriyeliler ve Filistinliler diye yeni kimlikler kabul etmek zorunda kalarak birbirinden ayrışmalarıdır. ■

Kaynaklar:

- 1) Cleveland, William L. (2004), *Modern Ortadoğu Tarihi*, (Çev.: Mehmet Harmancı) İstanbul: Agora Kitaplığı, s. 171-190 / 217-264
- 2) *Modern Ortadoğu'nun Siyasal Dönüşümü* https://www.youtube.com/watch?v=A5grp_FE69Q&list=PL18Y0JmQkP6EjHKEZidQ7eECbbqein-9dZ&ab_channel=B%2C4%20SAVTV
- 3) Fromkin, David (2018), *Barışa Son Veren Barış*, (Çev.: Mehmet Harmancı) *Modern Ortadoğu Nasıl Yaratıldı? 1914-1922* İstanbul: Vizyon Yayınları, s. 126,147,213,219,377
- 4) *Mısır'da Vefd Partisi ve Halkta Yansımaları Konusunda Ayrıntılı Bilgi İçin: <https://balkandays.blogspot.com/2023/11/necip-mahfuz.html>*
- 5) *Ürdün Devleti Kuruluş Süreci ve Arap İsyanları Konusunda Ayrıntılı Bilgi İçin: Biz Osmanlı'ya Neden İsyan Ettik – Kral Abdullah*
- 6) *Vehhabilik Konusunda Ayrıntılı Bilgi İçin: Suudi Arabistan ve Vehhabilik – Mehmet Ali Büyükkara*

TUFAN'DAN KURTULUŞA₅

Abdullah Akçay

Filistinlilerin "Aksa Tufanı" ismini verdikleri bu izzet ve kurtuluş mücadelesinde ne yazık ki İslam dünyası sınıfta kalırken bu dava bir avuç onurlu Filistinli Mücahidin omuzlarına kaldı.

Yıllardır işgal altında olan Gazze-
li Müslümanlar 7 Ekim'de "Aksa Tu-
fanı" ismini verdikleri bir kurtuluş
mücadelesi başlattılar. Günlerdir Gazze'de

kendi topraklarını, kendi namuslarını ko-
rumaya çalışan Gazzeli Müslümanlara Si-
yonist Yahudiler ve işbirlikçileri tarafından
katliam yapılıyor. Çoluk çocuk, kadın erkek

demedен herkes hunharca katlediliyor.
Camiler, kiliseler, hastaneler, okullar bom-
balanıyor. İşgal edilen bölgelerdeki halk-
lar sürgüne zorlanırken, erkekler yarı çip-

Benim ülkemde Starbucks'ta, McDonald's'da oturup, yiyip içen ve zalimi boykot etme zahmetinde bulunmayan, insan olmayı becerememiş kimseler ve gençlerin anne babalarıyla Filistin'de evinin enkazının üzerinde oturup "Ne yaparlarsa yapsınlar burayı terk etmeyeceğiz. Burası bizim memleketimiz!" diyen 10 yaşındaki erkek çocuğun anne babası ile aynı dine mi mensubuz?

lak bir şekilde kamyonlara doldurularak işkence merkezlerine götürülüyorlar. Bütün bu olan biteni canlı yayında başta sözde İslam ülkeleri olmak üzere bütün dünya seyrediyor. Ama cılız kınamaların, basit boykotların dışında Siyonistleri zora sokacak hiçbir ekonomik ambargo veya yaptırım yok. Başta Gazze olmak Kudüs ve Filistin'in diğer şehirlerinde Siyonist işgalciler göz göre göre katliam yaparken, Allah'ın kendilerine "Zalimler karşısında birleşip Cihad" emrettiği Müslümanlar dualar ederek Allah'tan Siyonistleri kahretmesini, Filistinlileri kurtarması için tekrar Ebabiller istiyor.

Biz Müslüman halklar olarak bu zulmün durması, Gazze ve Kudüs'ün özgürlüğü için ne yaptık? İslam ülkelerinin idarecileri neler yaptılar? Bu zalimler için hangi gücümüzü ortaya koyduk da "Ya Rabbi bizim gücümüz bu kadar, ne olur bizden yardımını esirgeme bize Ebabiller gönder!" diye dua edecek yüzümüz oldu?

Kudüs ve Mescid-i Aksa'yı işgalden kurtarmak için kurulan İslam İşbirliği Teşkilatı bi-

le günler sonra ancak toplanabildi. Hiçbir yaptırım kararı alınamadığı gibi sadece kınama ile geçitirildi. Hatta katil Netaanyahu: "Çıkarlarınızı, rejiminizi korumak istiyorsanız tek bir şey yapmalısınız; sessiz kalın!" ifadesini kullandı. Ama tek bir tanesi bile bu alçakça ifadeye gereken cevabı veremedi. Filistinlilerin "Aksa Tufanı" ismini verdikleri bu izzet ve kurtuluş mücadelesinde ne yazık ki İslam dünyası sınıfta kalırken bu dava bir avuç onurlu Filistinli Mücahidin omuzlarına kaldı.

Bizim gibi tatlı su Müslümanları ile Şehadete koşarak giden Şanlı Mücahitler arasındaki farkı en iyi anlatanlardan birisi de adını vermeden sosyal medyada bir paylaşım yapan dertli bir Müslümandı. Birebir benim de hislerime tercüman olduğu için konuşmayı aynen alıyorum.

"Dostlar Filistinlileri izliyorum hayretle;

■ *Kardeşini defneden genç gülümseyerek "Hasbunallahu ve Ni'mel vekil" diyor. "Elhamdülillah ki şehit oldu" diye seviyor ve ekliyor; "Sıra bana da gelecek inşallah!"*

■ *Bebeği bombardıman sonucu ölen adam çocuğunu havaya kaldırıp "Bak canımı sana verdim. Artık benden razı mısın ya Rab? Razıysan Elhamdülillah! Benden daha çok al" diyor.*

■ *Altı çocuğu şehit olmuş anne "Sadece Allah bize yeter." diyor.*

■ *10 yaşındaki küçük kız "Allah bizi sevdiği için imtihan ediyor." diyor.*

■ *İki adam arabada içeceklerini içerken*

bir yandan da gülerek bu içecekler belki de bizim son içeceklerimiz, devamı cennette gelecek. Cennette görüşmek üzere" diyorlar.

■ *Tanklar gençlerin üzerine yürürken gençler gülerek yerel danslarını yapıyorlar.*

■ *Kadınlar namaz kıyafetlerini giymiş, çocuklarını yanlarına almış şehit olmayı bekliyorlar.*Elleri kelepçelenip ölüme götürülen gençler gülerek zafer işareti yapıyorlar.*

■ *10 yaşındaki bir erkek çocuğu, dedesinin yemesi için kendisine uzattığı bir parça helvayı "Dede ben oruçluyum. Öldüğümde oruçlu ölmek istediğim için sürekli oruç tutuyorum" diyerek o helvayı reddediyor.*

■ *Bombardımana tabi tutulan yaşlı neler, dedeler olayı anlatırken "Biz Kur'an ayetleri okuyarak teselli oluyoruz." diyorlar.*

Bu insanlar nasıl insanlar?

Dostlar Allah için söyleyin bana biz gerçekten 2023 yılında mıyız?

Ne olur biri çıkıp söylesin bana, biz bu insanlarla aynı çağda mı yaşıyoruz, aynı dine mi mensubuz?

Benim ülkemde Starbucks'ta, McDonald's'da oturup, yiyip içen ve zalimi boykot etme zahmetinde bulunmayan, insan olmayı becerememiş kimseler ve gençlerin anne babalarıyla Filistin'de evinin enkazının üzerinde oturup "Ne yaparlarsa

Siz nasıl Müslüman olunacağını dökülen kanlarıyla, kaybettikleri mallarıyla, verdikleri canlarıyla Filistinlilere bakarak öğrenin. Kur'an'ı baştan sona okursanız orada müminlerin, münafıkların, kâfirlerin ve müşriklerin vasıflarının ayet ayet anlatıldığını müşahede edersiniz. Biraz evvel söylediğim gibi utanarak ve esefle ifade ediyorum ki biz Kur'an'da zikredilen münafıkların vasıflarının tamamını taşıyoruz. Ötede halimiz nice olur bilmiyorum. Kaçış yok. Bu gidişle ötede bir sürpriz olacak lakin bu sürpriz bizi cennete mi, yoksa cehenneme mi koyar, orası meçhul!

yapsınlar burayı terk etmeyeceğiz. Burası bizim memleketimiz!" diyen 10 yaşındaki erkek çocuğun anne babası ile aynı dine mi mensubuz?

Bacak bacak üstüne atıp "Elin Arab'ı her şeyi hak ediyor!" diyen adamla yıkıntılardan arasında parçalanmış elleriyle dört çocuğunu arayan adam aynı cennete mi girecek?

Bir tek kuş sütü eksik kahvaltı sofrasında burun kıvıran oğlumla, kız kardeşini Yahudi'den korumak için elindeki taştan başka sermayesi olmayan genç aynı cennete mi girecek?

Diş fırçalarken, bulaşık yıkarken tonlarca su israf edenle, Yahudiler sularını kestikleri için kanalizasyondan su içen kişi aynı cennete mi girecek?

Namaz kıyafeti ile sabaha kadar şehit olmayı bekleyen kadın ile başı örtülü olduğu halde tik tok çekip vücudunu teşhir eden kadın ötede aynı cennetle mi mükâfatlandırılacak?

Öldüğünde oruçlu ölmek için oruç tutan 10 yaşındaki İsmail Muaz ile burger yeme, kahve içme keyfinden feragat etmeyen bizim tuzu kuru gençlerimiz ötede aynı cennette mi karşılanacaklar?

Bomba sesleri altında kendilerini ezbere şakır şakır okudukları Kur'an ayetleri ile tesselli eden neneler, dedeler ile bizdeki sabah kuşağı programlarının bir bölümünü bile kaçırmamak için namazını dahi kazaya bırakan neneye dede aynı cennetin sakini mi olacak?

"Eşim çocuklarım hayatta mı bilmiyorum!" diyen tamamı hafızlardan oluşan kaza namazı borcu olanın alınmadığı bir avuç ordunun sakinlerinin imaniyle, zahmet edip

sabah namazına bile kalkmayan, telefon başında sabahlayan bir güruhun imanı aynı kefeye mi konulacak?

Allah dedikleri için her şeylerini kaybetmiş insanların imaniyle, indirime giren Yahudi mallarını talan eden, insanlığını uç kuruşa satan insanların imanı bir mi tutulacak?

Dostlar Filistinlilere iyi bakın cennetin sakinleri 2023 yılında Filistin'de ikamet ediyor.

Dostlar hadi gelin kabul edelim hani sadece "la ilahe illallah" dediğimiz için kesin cennete gireceğimizi zannediyor, cenneti çantada keklik görüyorduk ya! Filistinliler bize günlerdir âdeta "Durun Müslümanlar! Sınanmadan, denenmeden sadece "inandık" demekle cennete giremezsiniz. Müslüman öyle olunmaz, böyle olunur!" diye iman dersi veriyorlar.

Dostlar utanarak ve esefle ifade ediyorum ki bizde Kur'an da zikredilen münafıkların vasıflarından başka bir şey yok.

Siz nasıl Müslüman olunacağını dökülen kanlarıyla, kaybettikleri mallarıyla, verdikleri canlarıyla Filistinlilere bakarak öğrenin. Kur'an'ı baştan sona okursanız orada müminlerin, münafıkların, kâfirlerin ve müşriklerin vasıflarının ayet ayet anlatıldığını müşahede edersiniz. Biraz evvel söylediğim gibi utanarak ve esefle ifade ediyorum ki biz Kur'an'da zikredilen münafıkların vasıflarının tamamını taşıyoruz. Ötede halimiz nice olur bilmiyorum. Kaçış yok. Bu gidişle ötede bir sürpriz olacak lakin bu sürpriz bizi cennete mi, yoksa cehenneme mi koyar, orası meçhul!

Evet, kıymetli kardeşlerim. Hepimiz birer imtihan veriyoruz. Önemli olan bu Hak ve Batıl savaşında nerede durduğumuzdur. Unutmayalım ki sadece yaptıklarımızdan değil, yapmadıklarımızdan da hesaba çekileceğiz. Filistinli kardeşlerimiz bütün dünyaya kanlarıyla ve canlarıyla bir insanlık dersi verdiler ve vermeye de devam ediyorlar. Onların mazlum ve mağdur halleri, onurlu ve şecaatli duruşları, özellikle almış oldukları esirlere adil ve Müslümana yakışır bir şekilde davranmaları bütün dünyada İslam'a olan ilgiyi yeniden artırdı. İnsanlar fevc fevc İslam'a girmeye başladılar.

Ben inanıyorum ki "Aksa Tufanı" harekâtı; bir yandan halkından kopuk birer kukla olan İslam ülkelerinin idarecilerinin devrimesine, diğer yandan da Filistin'in, Kudüs ve Mescid-i Aksa'nın özgürleşmesine vesile olacaktır.

İslam'ın izzet ve şerefının yeniden yaşandığı, Hakkın ve Adaletin yeniden tesis edildiği bir dünyada yaşamak, Özgür Kudüs ve Özgür Mescid-i Aksa da buluşmak dileğiyle. ■

Çizgi: Oğuz Gürel - Türkiye

İsrail'in GAP Senaryosu

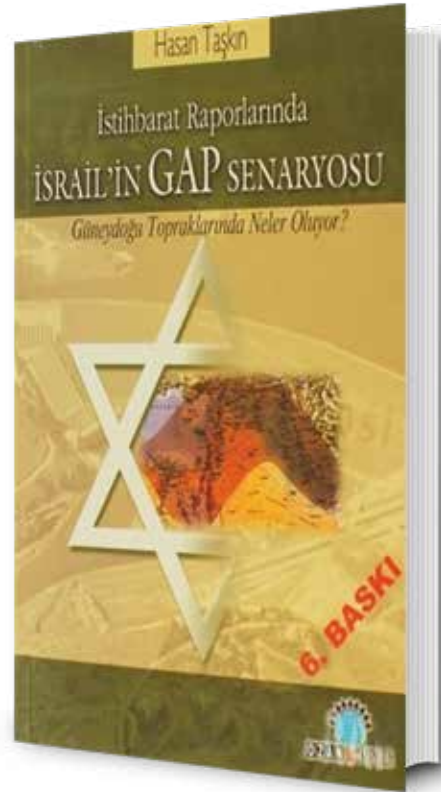
Hasan Taşkın

Gülşah Başyigit

Bu sayımızda Hasan Taşkın'ın *"İsrail'in GAP Senaryosu"* kitabını ele alıyoruz. Tahrif edilmiş Tevrat'ta yazılanlar uygulanmaya mı çalışılıyor? İsrail, GAP bölgesinden toprak mı satın alıyor? Bahsi edilen *"Arz-ı Mevud"* sınırları nereye kadardır? Üçüncü Dünya Savaşı su yüzünden çıkabilir mi? Bunun gibi merak edilen pek çok sorunun cevabını kitapta yer alan bilgilerden sizin için bir özet yaptık.

İsrail'in dünya sahnesine çıktığı günden bu yana Ortadoğu'da kan ve gözyaşı eksik olmadı. Yıllarca sürgün hayatı yaşayan Yahudiler, kendi yaşadıklarını unutup her geçen gün işgalin sınırlarını katliamlarla genişletmiştir. Bu işgallere dayanak olarak da tahrif edilmiş Tevrat'ı gösterirler: *"Rab bu ulusların tümünü önünüzden kovacak. Sizden daha büyük ulusların topraklarını mülk edineceksiniz."* Tahrif edilen Tevrat'tan yapılan bu alıntıyı gerçekleştirmek için Musevi kökenli Türk vatandaşları üzerinden GAP bölgesinde arazi alımı yapıp gelecekte savaş sebebi haline gelecek olan su meselesi için *"Ya suyunu üretmek için imkân yarat ya da su için savaş."* gizli parolasıyla Güneydoğu'da yürütülen gizli faaliyetler Türk istihbarat raporlarına da girmiştir.

Raporlar Güneydoğuda İstanbul'un yarısından daha büyük alanın İsraililerin eline geçtiğini söylüyor. Birçok yabancı istihbarat kaynağının verilerine bakılırsa İsrail'in kontrolünde bir Ortadoğu haritası ortaya çıkıyor. Çünkü yabancı kaynaklara göre İsrail buralarda *"Kürtlerin aslında Musevi oldukları"* propagandasını yapıyor. Raporlara göre önce bölgede ekonomik zorluk çeken aşiret reisleri tespit edilerek devreye araçlar sokuluyor. Böylece Şanlıurfa ve Mardin'de Yahudi kökenli Türk vatandaşları aracılığıyla arazi alımı yapılıyor. Bölgede bulunan Süryaniler ise Kızıltepe'de arazi alımlarına yardım ediyor.

Yazar: **Hasan Taşkın**
Yayınevi: **Ozan Yayıncılık**

Raporlar Güneydoğuda İstanbul'un yarısından daha büyük alanın İsraililerin eline geçtiğini söylüyor. Birçok yabancı istihbarat kaynağının verilerine bakılırsa İsrail'in kontrolünde bir Ortadoğu haritası ortaya çıkıyor. Çünkü yabancı kaynaklara göre İsrail buralarda "Kürtlerin aslında Musevi oldukları" propagandasını yapıyor. Raporlara göre önce bölgede ekonomik zorluk çeken aşiret reisleri tespit edilerek devreye araçlar sokuluyor. Böylece Şanlıurfa ve Mardin'de Yahudi kökenli Türk vatandaşları aracılığıyla arazi alımı yapılıyor. Bölgede bulunan Süryaniler ise Kızıltepe'de arazi alımlarına yardım ediyor.

En can alıcı nokta şu ki, Türkiye ve İsrail hükümetleri arasında faiz kredili ve içeriği net olarak açıklanmayan, kredi süresi, faiz oranı ve buna benzer koşulları belli olmayan bir milyar dolarlık GAP kredisinin İsraili firmalara kullanırılması Türkiye'nin bağımsız teşebbüsle kendi öz yatırımcılarına bir darbedir. İsraili iş adamları rolündeki görevliler, bölgedeki kamu personelinin "hizmet içi eğitim"

kapsamında düzenledikleri gezilerle İsrail'e götürmektedir. Ayrıca bu gezilere bölgede yatırım ortaklığı yaptıkları veya ortaklık yapma ihtimali olan toprak sahiplerini, bürokratları, gazete sahiplerini, dini konularda sözü geçen şahısları da dâhil etmektedirler.

Diğer yandan İsrail şirketleri bazı gübre bayiliklerini, yatırım ortaklığı kuracakları veya toprak alacakları şahıslar ile yapacakları temasta kendi kuruluşları gibi kullanmaktadırlar. İsraili iş adamları özellikle ödeme zorluğu çeken hatta Ziraat Bankası'na borçlanan toprak sahibi çiftçilerle ilgilenmektedir. Özellikle basınçlı sulama teknolojisi ve yemlik mısır üretimindeki uygulamalarıyla, üretimde pay sahibi olmak için çabalamaktadırlar. Taşlık ve susuz bir yer olan Karacadağ'da ise toprak almak ya da kiralamak için girişimde bulunan İsraili şirketler Türkmen aşiretlerinden olumsuz cevap almıştır. Dünyanın en gelişmiş seralarının yer alacağı Şanlıurfa'da (Karaali) üretim yapan seraların bir kısmı İsraili şirketlerle ortaktır. GAP Bölge Kalkınma İdaresinin iş birliği içerisinde olduğu ulus-

lararası kuruluşların ülkelerine bakıldığında karşımıza iki ülke çıkmaktadır: İsrail ve ABD.

Kitapta yer alan başka bir bilgiye göre; İsraili bilim adamlarının son on yıldır yaptıkları genetik araştırmaların sonuçları Seferad Yahudileri ile Kürtlerin binlerce yıl öncesinden baba tarafından gen akrabası olduğu iddia edilmektedir. ABD'de faaliyet gösteren "İsraili Kurdish Friendship League" adlı örgüt bu iddiayı sahiplenirken Amerikalı yazar Kevin Brooks da Yahudi ve Kürtlere son yıllarda sahip oldukları dostluk ilişkilerini sürdürmeyi tavsiye etmektedir. Dünyanın en ünlü para simsarı George Soros'un ortağı olan Jim Rogers da dünya turu kapsamında Türkiye'yi gezerken internette yayınladığı bir makede ABD'li yatırımcıları GAP bölgesinden arazi almaya davet etmiştir. Kitapta İsraililerin tarım alanında diğer ülkeleri geride bırakarak Türk topraklarında var olmaya çalışmaları ve nedenleri madde madde ele alınmıştır. Ortadoğu'dan başlanarak oynanan oyunun ne kadar büyük olduğu kitapta etraflıca işlenmiştir. ■

7 EKİM ÖNCESİ FİLİSTİN

Ayşe Dilara Koçyiğit

Uğrunda nice bedeller ödenmiş ve ödenmeye devam edilen, kutsalın, izzetin, cihadın, direnişin, hakiki imanın ve aynı zamanda bitmek bilmeyen bir hasretin yurdudur Filistin. Kur'an-ı Kerim'de ismi el-Ardu'l Mukaddes (*Maide 21*) olarak da geçen, merkezi mübarek Mes-cid-i Aksa'yı kucaklayan Kudüs olan bu topraklar, kan ve gözyaşı ile yıkılır, iman ile tekrar tekrar inşa edilir.

Theodor Herzl'in temelini attığı Siyonizm, arz-ı mev'ud (*kutsal topraklar*) rüyası uğrunda bölgeyi bitmek bilmeyen bir kabusa sürüklemiştir. 7 Ekim tarihi itibarıyla yoğun bombardıman altında soykırıma maruz kalan Filistinli kardeşlerimiz, 1917 Balfour Deklarasyonu ile topraklarının paylaşılmasından⁽⁷⁾ bu yana, en temel hak ve özgürlük olan yaşam hakkından mahrum bırakılıp kendi öz vatanlarında mülte-

ci durumuna düşürülmüşlerdir. 14 Mayıs 1948'de Birleşmiş Milletler'in devlet kurma gibi bir yetkisi olmadığı halde, binlerce yıllık kutsal bir medeniyeti temsil eden bu mübarek topraklarda İsrail adı altında, tabiri caizse bölgeyi bölme/yönetme yerleşkesi kurmuştur. Sadece 24 saat içerisinde 250.000 Filistinli Suriye'ye, Ürdün'e, Lübnan'a, Batı Şeria'ya, Ramallah'a ve Cebaliye mülteci kamplarına güç kullanarak

İşgalci İsrail'in bu zulmü elbette 7 Ekim'de başlamamıştır. 75 yıldır süregelen bir katliam vardır. 7 Ekim 2023, 75 yıldır devam eden katliamın başta can, mal, toprak ihlallerine karşı insanî infialin dünya çapında vuku bulduğu, batı eksenli medya terörünün kısıtlamalarına ve yalan haberlerine rağmen boykot gibi fiili yaptırımları başlattığı bir tarihtir.

sürgün edilmiştir.⁽²⁾ Tarihte, "**Nekbe (Büyük Felaket)**" olarak anılan günde canları kadar sevdikleri topraklarından, zeytin bahçelerinden koparılan Müslümanlar evlerinin anahtarlarını da yanlarına almışlardır ki bir gün vatanlarına tekrar dönebilmeye umutları daima diri olsun. Bu tarihten itibaren 1967'deki kanlı 6 gün savaşlarından sonra da tehcir, abluka ve işgal şeytan üçgeni içerisinde sıkışan Filistin halkı, şairin; "**Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya!**" diye ifade ettiği durumu uzun yıllardır yaşamaktadır. Bugüne kadar on binlerce Filistinli şehit edilmiş, dünya genelinde 6 milyon Filistinli ise mülteci durumuna düşmüştür. İsrail işgal rejimi, Filistin topraklarını ilhak etmeye yönelik politikalarını zamanla genişletmiştir. Sadece gerçek toprak sahiplerini yerlerinden etmekle kalmayarak köklü bir tarihi ve kadim bir medeniyetin tüm izlerini yok etmeye yönelik attığı her usulsüz adımı kendine mübah saymaktadır.

İşgalci İsrail'in bu zulmü elbette 7 Ekim'de başlamamıştır. 75 yıldır süregelen bir katliam vardır. 7 Ekim 2023, 75 yıldır devam eden katliamın başta can, mal, toprak ihlallerine karşı insanî infialin dünya çapında vuku bulduğu, batı eksenli medya terörünün kısıtlamalarına ve yalan haberlerine rağmen boykot gibi fiili yaptırımları başlattığı bir tarihtir.

Yıllarca bu zulüm altında yaşayan Filistin halkı zorluklar karşısında direnç kazanmış ve bugün dünya Müslümanlarının mesuliyetini tek başına sırtlanmış durumdadır. Savaş-ateşkes döngüsüne bile bağlılık kazanmış olan bu güçlü halk, vatanlarını kaybetmemek ve yeniden inşa etmek için canla başla çalışırlar. Yıllardır şiddetin pençesinde yaşayan Filistinliler, seyahat etmek, sokaklarda rahatça yürüyüş yapmak, farklı şehirlerde ikamet eden akrabalarını ziyaret etmek, çocukların güven içerisinde eğitimlerine devam etmesi gibi bizlere oldukça sıradan gelen birçok eylem özgürlüğüne sahip değillerdir. Bunun yanı sıra, konu Müslüman toplumlardaki hak ihlalleri olunca, insanî temel hak ve özgürlükler ile ilgili batı kaynaklı birçok kurulum ve uluslararası sözleşmenin, -özellikle 7 Ekim'den sonra-, aslında ırkçı bir politika ile kirlili siyasi menfaatlere dayandığını ve dünya halklarının güvenini kaybetmeye başladığını görüyoruz. Her ne kadar iki yüzlü ABD ve Batılı yöneticiler bu soykırımın apaçık destekçileri olsalar da umutlarımızı yeşerten vicdani seslerin varlığı, vicdani ölmemiş olan insanların zulmün ta-

rafında durmadıklarını göstermektedir.

İşgal altındaki Filistin'de yaşam ile ölüm arasında ince bir çizgi vardır. Sokaklar oldukça canlı iken bir anda İsrail uçaklarının bombardımanı ile ölüm-kalım savaşı başlayabilir. Ayrıca Gazze dışındaki bölgelerde de gece yarısı işgalci İsrail askerleri onlarca ailenin evlerine baskın yapmakta, yolda seyir halinde olan insanları güvenlik bahanesiyle infaz edebilmekte, rastgele tutuklamalarla yıllarca hapislerde, çocuk, kadın, yaşlı, hasta ayırt etmeden binlerce Filistinliye ağır şartlar altında esaret hayatı yaşamaktadır. 18 yaş altı çocuklar bile yıllarca maruz kaldıkları fiziksel ve psikolojik şiddet, kötü cezaevi koşulları ve insanlık dışı muamele yüzünden, sağlıklarını ve akli dengelerini kaybetmektedirler. İsrail işgal rejimi Filistinli tutukluların avukat tutma haklarını ellerinden alarak, işkence yoluyla zorlayarak aldıkları ifadeleri kabul etmektedir. Haksız yere 2015 yılında daha 13 yaşındayken tutuklanan, -*halen tutukluluk hali devam etmektedir*- uğradığı ağır işkence sonucu akli dengesini kaybeden Ahmed Manasra, binlerce yitik Filistinli gençten sadece biridir. İşgalci İsrail hapishanelerindeki tutuklu sayısı 2020'lere kadar 1 milyona yaklaşmıştır. Bu tutuklularının 50.000'in üzerindeki ise 18 yaş altı çocuklardır.⁽³⁾ Maalesef İsrail askerleri, hapishanelerde tutuklulara uyguladıkları işkence sonucu yaraladıkları kişilerin tedavilerini dahi yapmayarak acılar içerisinde ölmelerine seyirci kalmaktadır.

Filistin toprakları; sahil şeridinin Mısır ile bulunduğu noktada bulunan abluka altındaki Gazze ile Doğu Kudüs merkezli ve işgalci İsrail rejimi tarafından baskı altında olan Batı Şeria olarak birbirinden ayrıştırılmış durumdadır. En büyük sorunlardan biri bu ayrışmadır ve psikolojik, sosyal, siyasi ve ekonomik her alanda krizlere sebep olmaktadır. Batı Şeria'da halkın tamamı Filistinli olduğu için İsrail bu bölgeyi ilhak edemeyip, askeri vesayet altında tutmaktadır.⁽⁴⁾ Bu durum Batı Şeria'daki toprak bütünlüğünü de bozmaktadır.

İsrail işgal rejiminin Gazze'ye yönelik uyguladığı ağır yaptırımlar 2007'de kara ablukası ile başlamış, 2009 sahil şeridinde

uyguladığı deniz ablukası ile şiddeti arttırlarak devam etmiştir. Gazze şeridi, sivillere karşı uygulanan hukuka ve insan haklarına aykırı toplu bir cezalandırmadır. Yıllardır abluka altından olmasından sebep, Gazze için aslında gerçeklerle pek da uyuşmayan “açık hava hapishanesi” benzetmesi yapılır. Çünkü hapishaneler suçlular içindir, kendi topraklarına sahip çıkanlar için değil. Gazze’deki suçsuz insanlar için yapılan kısıtlamalar, eğitim, ekonomik ve sosyal hayatı durma noktasına getirmektedir. 2-3 milyon nüfusa sahip Gazze şehri, genç yoğunluğu olan bir bölgedir. Özellikle havaalanı ve limanın olmadığı, iş imkanlarının oldukça sınırlı olduğu, işgalci İsrail’in izni olmadan hiçbir yere seyahat edilememesi gibi durumları düşünecek olursak Gazze’de genç olmak oldukça zordur. Şehit edilen yüzlerce insana rağmen Gazze nüfus artışı azalmak yerine artmaktadır.⁶⁾ Filistinli bir kadının Alev Alatl’ya tarif ettiği gibi; Filistinli anneler kendilerini 6 çocuk doğurmakla yükümlü görürler. Bu çocuklardan ikisi evi geçindirir, ikisi şehit düşer, ikisi de okur ki etrafına faydalı olsunlar. Filistin’de anne olmayı özetleyen bir cümledir bu. Böylece Gazze, tükenmek yerine sürekli tekrar-

“

Batı Şeria’da halkın tamamı Filistinli olduğu için İsrail bu bölgeyi ilhak edemeyip, askeri vesayet altında tutmaktadır. Bu durum Batı Şeria’daki toprak bütünlüğünü de bozmaktadır.

”

lanan bir dirilişin sembolü haline gelmiştir.

Karada kendini savunan bir Gazze’nin yanı sıra yer altında sabır ve sebatla tekrar tekrar inşa ettiği tüneller sayesinde, topraklarını ve kutsalını yer altında da müdafaa etmeye çalışan bir Gazze daha vardır. İşgalci İsrail’in havadan sürekli keşif yapan heronları ile tespit edilerek bombalanan, baze içine deniz suyu pompalanarak yok

edilmeye çalışılan Gazze tünelleri, Filistinlilerin hayatla bağını kuvvetlendiren direniş ağları olmuştur. Bu tünellerin bazıları sadece bir insanın geçebileceği darlıkta iken, bazıları da araçların rahatlıkla ilerleyebileceği genişliktedir. Oldukça güçlü ve sağlam teknolojik donanıma sahip işgalci İsrail’in, savunma zafiyeti haline gelen bu tüneller 2012’de “*Bulut Sütunu*”, ardından 2014’te de “Koruyucu Hat Operasyonu” adını verdikleri yoğun ve şiddetli saldırılarla yok edilmeye çalışılmıştır. Filistin Direniş Hareketi (*Hamas*) devamlı olarak tünel sistemlerini yenilemektedir.⁶⁾ Direnişin merkezinde yer alan bu tüneller, saldırılara karşı sığınak olarak kullanıldığı gibi devamlı surette askeri eğitimlerin yapıldığı, füze ve silah stoklarının olduğu yer altı sistemleri haline gelmiştir. İlaç, gıda gibi temel ihtiyaçların sevkiyatında da kilit rol oynar. Özetle; Gazze tünelleriyle nefes alabilen bir şehirdir.

Filistin direnişinin merkezinde gençler yer alır. İşgalciler tarafından sistematik şekilde uygulanan baskı ve şiddetin içinde büyüyen gençler, hayatlarının baharında ya şehit edilirler ya da çocukluk evrelerini ıskalayıp işgalci İsrail’in teknolojik ağır silahları-

Filistin direnişinin merkezinde gençler yer alır. İşgalciler tarafından sistematik şekilde uygulanan baskı ve şiddetin içinde büyüyen gençler, hayatlarının baharında ya şehit edilirler ya da çocukluk evrelerini iskalayıp işgalci İsrail'in teknolojik ağır silahlarına karşın ellerindeki taş ve sopalarla küçük yaşlarda işgale dur demeye başlarlar. Tüm bu ağır yaşam şartlarına ve engellemelere rağmen, Filistinliler ilmi faaliyetlere öncelik verir, eğitim seviyeleri sanılanın aksine oldukça ileridir. Yabancı dil öğrenme ve üniversite okuma oranı yüksektir.

na karşın ellerindeki taş ve sopalarla küçük yaşlarda işgale dur demeye başlarlar. Tüm bu ağır yaşam şartlarına ve engellemelere rağmen, Filistinliler ilmi faaliyetlere öncelik verir, eğitim seviyeleri sanılanın aksine oldukça ileridir. Yabancı dil öğrenme ve üniversite okuma oranı yüksektir. Eğitim kurumlarının uzun süreli kapatılarak eğitim öğretim faaliyetlerine darbe indirilmeye çalışıldığı için Filistinliler ev okulu gibi alternatif yöntemler geliştirmişlerdir. Ancak İsrail işgal rejimi resmi okullar dışındaki eğitim faaliyetlerini denetleyemediğinden evde eğitim sistemini güvenliğine karşı

bir tehdit olarak algılamaktadır.⁽⁷⁾ Bu bağlamda eğitimin ana damarlarından birini de mahallelerdeki camiler oluşturmaktadır. Gazze'de her cami bütün yaş grupları için birer okul ve sosyal merkez görevi görmektedir. Filistinli aileler evlatlarının karınlarını doyururken en çok da ruhlarını iman ile beslemek isterler.

Bugün şahit olduğumuz acı tablo gösteriyor ki; zehirli bir sarmaşık gibi tüm dünyaya yayılmış olan Siyonistlerin amacı Filistinlileri, tamamen ortadan kaldırmaktır. Ancak Filistinlilerin direnişi ve sarsılmaz imanı Müslümanların dirilişine vesile olacaktır. Uzun süredir uykuda olan küresel vicdan tekrar uyanmıştır. Hakikat, kanlı ellerle örtülemeyecektir. Elbet bugünlerin bedeli ağır bir şekilde ödetecek ve Allah'ın vaadi gerçek olacaktır. Bir gün gelecek ve tüm masumların ahi zalim işgalcileri yok edecek; yine de onlar tarihten silinmeyecek ve daima insanlığın utanç kaynağı olarak nefretle hatırlanacaklardır. ■

Kaynaklar:

- 1) Murat Köylü, *İsrail'in Filistinli Gençlere Yönelik İnsan Hakları İhlalleri, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Sayı: 1, Aralık-2018.*
- 2) Mehmet Akif Ersoy, *TÜNEL Gazze'de Yaşamak, Ocak 2017.*
- 3) Ahmet Faruk Asa, *"Filistinli Çocuk Tutuklular". İNSAMER Rapor 149. Ağustos 2021*
- 4) Merve Aksoy Ercümen, *"Filistin'de Eğitim: İsrail'in Yıldırma ve Şiddet Politikalarına Araştırma 82 Direnen Eğitilmiş Bir Halk", Araştırma 82, İNSAMER, Ekim 2018.*
- 5) *İslam Ansiklopedisi, TDV, Batı Şeria Köylü*

Gazze'de her cami bütün yaş grupları için birer okul ve sosyal merkez görevi görmektedir. Filistinli aileler evlatlarının karınlarını doyururken en çok da ruhlarını iman ile beslemek isterler.

Dipnotlar:

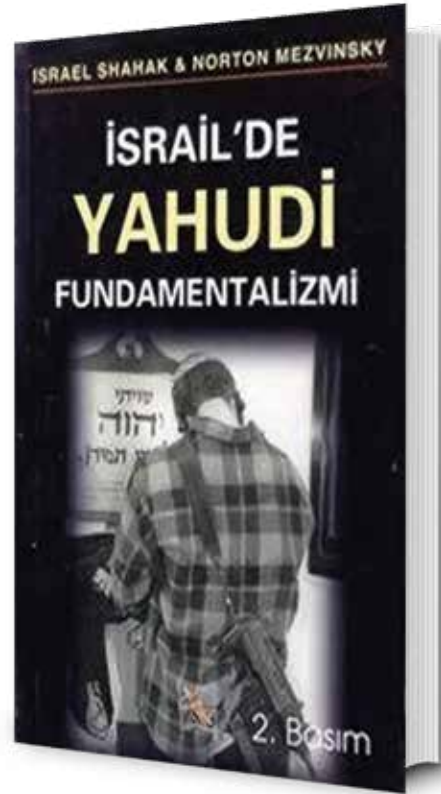
- (1) Murat, *İsrail'in Filistinli Gençlere Yönelik İnsan Hakları İhlalleri, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Sayı: 1, Aralık-2018, s. 63*
- (2) Ersoy Mehmet Akif, *TÜNEL Gazze'de Yaşamak, Ocak 2017, s.25*
- (3) Asa, Ahmet Faruk. *"Filistinli Çocuk Tutuklular". İNSAMER Rapor 149. Ağustos 2021*
- (4) Bkz. *İslam Ansiklopedisi, TDV, Batı Şeria*
- (5) Ersoy Mehmet Akif, *TÜNEL Gazze'de Yaşamak, Ocak 2017, s75-76*
- (6) Ersoy Mehmet Akif, *TÜNEL Gazze'de Yaşamak, Ocak 2017, s80-81*
- (7) Ercümen, Merve Aksoy, *"Filistin'de Eğitim: İsrail'in Yıldırma ve Şiddet Politikalarına Araştırma 82 Direnen Eğitilmiş Bir Halk", Araştırma 82, İNSAMER, Ekim 2018.*

İSRAİL'DE YAHUDİ FUNDAMENTALİZMİ

Kevser Kıran

Bu sayıda *"İsrail'de Yahudi Fundamentalizmi"* isimli kitabı analiz edeceğiz. Vicdanlı entelektüeller olarak tarif edebileceğimiz insana insanca bakmayı başarmış, Yahudi köktencilüğünün akıl tutulmasına varan boyutlarına kendi toplumları içinden şahitlik eden Norton Mezvinsky ve İsrail Shakak, her türlü sıkıntıya ve tasalluta maruz kalmayı göze alarak bu kitabı hazırlayıp yayınlamışlar. Birinci ve ikinci baskının ön sözlerinde dikkatlerimizi çeken *"Temennimiz, dünyadaki her insan gurubunun, başkalarının geçmişiyle uğraşmadan önce kendi geçmişini eleştirmesidir"* ve *"Bizlerin, kendi ait olduğumuz topluluğun fikir ve eylemlerini eleştirmeye olan isteğimiz başka gurupları eleştirmeye olan hevesimizden daha az olmamalı"* cümleleri, yazarların özeleştiri sorumluluğunu açıklıyor gibi görünse de bu ifadelerin ait oldukları toplum, kendi bağnazlıkları yüzünden dağılıp gitmesin diye önlem alma dürtüsü ile yazıldığı da düşünülebilir. İçerikte toplum üzerindeki kapsamlı etkisi, kökenleri, ideolojileri hakkında ciddiye verilmiş ayrıntılar, sayısal detaylar, isimler ve süreçler mevcut. 2004 yılında 2. baskısı yapılan kitap olarak dizin de dahil olmak üzere 294 sayfayı buluyor. Önsöz bölümünden başlayarak her paragrafta bilgi ve verilerin cesurca sergilenişiyle karşılaşırız.

"İsrail devletinin dışında yaşayan birçok insan, anti semitik olarak suçlanmamak amacıyla Yahudiliğin herhangi bir yönüyle ilgili olarak olumsuz eleştiriler getirmekten korkuyor. İsrail'de ise durum tamamen farklıdır. İsrail'deki Yahudi medyası, Yahudilik ile ilgili olumsuz eleştirilerle doludur. Şayet bunların tercümelemleri İsrail dışında yayınlansa, bu eleştiriler muhtemelen anti semitik görüşler olarak kabul edilecektir. Yahudiler arasındaki dinî çekişme medya dışında İsrail'deki başlıca tartışma konularından biridir." (s.8) ve devamında 1985-2000 yılları arasında Yahudi toplumunda değişikliğe sebep olan iki toplumsal eğilimden bahsediliyor. Bunlardan biri artık savaşı yaşamak isteyip bunun için taviz vermeyi göze alanlar ki toplumun büyük bölümünü oluşturan şovenist

Yazar: İsrail Shahak & Norton Mezvinsky
Yayınevi: Anka Yayınları

Birinci ve ikinci baskının ön sözlerinde dikkatlerimizi çeken “Temennimiz, dünyadaki her insan gurubunun, başkalarının geçmişiyle uğraşmadan önce kendi geçmişini eleştirmesidir” ve “Bizlerin, kendi ait olduğumuz topluluğun fikir ve eylemlerini eleştirmeye olan isteğimiz başka gurupları eleştirmeye olan hevesimizden daha az olmamalı” cümleleri, yazarların özeleştirisi sorumluluğunu açıklıyor gibi görünse de bu ifadelerin ait oldukları toplum, kendi bağınazlıkları yüzünden dağılıp gitmesin diye önlem alma dürtüsü ile yazıldığı da düşünülebilir.

bağınazlardan müteşekkil bu grup Tanrı'ya savaş açmak düşüncesiyle suçlanarak hain olarak damgalandılar. İkincisi ise zenginlik ile beraber modernleşerek hahamlara ve özellikle de köktenci olanlarına karşı bir tavır alarak seslerini yükseltmeye başlayanlar. Bu modern ve seküler kesime karşı, köktencilik fakir Yahudiler arasında daha çok yayılıp ve gelişir. Bu iki eğilimin sebep olduğu toplumsal ve siyasi gelişmeleri önsözde detaylarıyla ele alan yazar, “İsraildeki Yahudi köktencilüğünün bölgedeki barışa başlıca engel olduğunu, aldığı kurbanlara yaptığı kötülüğün karşı-

sında dehşete düştüğünü” ve bütün bunlardan dolayı anti-semitiklerle aynı nefreti paylaştığını da ifade ediyor.

Seffi Rachlevsky'nin yazdığı “*Messiahs Donkey*” (*Kurtarıncının Eşekleri*) adlı bir diğer Yahudi köktencilüğünü eleştiren kitaptan yaptığı alıntıda “*Rabbi (Baba) Kook'un şöyle söylediğini naklediyor: “Bir Yahudinin ruhu ile Yahudi olmayan kişinin ruhu arasındaki fark çok büyüktür ve bir insan ile sığırın ruhu arasındaki farktan daha derindir.”* (s.26) Yazar, Rachlevsky'yi aşağılayanların bu nakili yalanlamayı büyük bir ikiyüzlülük olarak nitelendiriyor ve kitapta sık sık empati yapıyor. Haham çevrelerinin hınçla yazdığı Yahudi olmayan insanlar hakkındaki nitelermelerde, eğer “*Yahudi*” yerine “*Yahudi olmayan*” ve “*Yahudi olmayanlar*” yerine de “*Yahudi*” kelimelerini koyarsak bunun bütün dünyada infial doğuracağı bilindiği halde, malum inancın savunucularına hoşgörülle bakılabilmesini sorguluyor. Yahudi toplumundaki temel inançları ve siyasal sonuçlarını eleştirel bir gözle en baştan ele almanın Ortadoğu'ya barış gelmesi için temel faktör olacağı iddiası da önsözde yer alıyor.

Önsözden sonra partileri, adı geçen şahısları tanıtan, konu içinde geçerken dönüp başvurulabilecek bir bölüm olarak bir bölüm görüyoruz. Yahudiliğin inanç ve toplumsal temellerinin özetlendiği giriş bölümden sonra kitap toplamda 7 bölümden oluşuyor.

İlk bölüme başlarken anlatacağı gerçekleri İbranice bilmeyen, yayınları takip etmeyen Yahudilerin veya Yahudi olmayan kişilerin hiç anlayamayacağı açıklanıyor. Bu bölümde İsrail'in haham aklı ile yönetilmeye çalışılırken her gurubun kendi içinde de gruplara bölündüğü, çeşitli inanç guruplarının mecliste kendilerini temsil edecek partiler kurduğu, aralarındaki farklılıklar ve birbirleriyle kıyasıya çatışmaları anlatılıyor. Ayrıca laik-seküler kesimin bile köktencilerin etkisi altına ve güdümünde olmaktan kurtulamadığını, birbirleriyle çatışırken aynı zamanda birbirlerini Yahudi olmayanlara karşı nefret etmeye kıskırtmaları bu bölümde aktarılıyor.

İkinci bölümde genel olarak köktenci Yahudileri ifade eden bir terim olan “*Haredim*’in Yükselişi” ele alınıyor. 3 ya da 4 yaşından itibaren çocukların eğitim yöntemlerini, kız çocuklara yapılan negatif ayrımcılık, zeki çocukların seçilimi, yönlendirilmesi gibi konulara değinilmiş. Dikkat çekici bir nokta olarak, “*Kutsal Kitap’ın peygamberlerin öğretilerinin anlatıldığı Jop ve Ecclesiastes gibi birçok bölümü ne Haredilerde ne de Yeshivalarda okutulur. Bunun için de söz konusu öğretiler Harediler tarafından kesinlikle bilinmez. Harediler, Kutsal Kitap’ın Pentateuch bölümü dışındaki bu bölümlerinin, sadece Talmud’da nakledilenlerini, o da Talmudcu bir yorum katılmış şekliyle bilirler. Harediler, genellikle Kutsal Kitap’ın ana bölümle-*

Yönetimde söz sahibi olmak için siyasi oluşumların başını çekmeleri, 'Knesset'te sandalye kapma yarışına girmeleri, yönetimi yürüten partilerin tamamen Haredi hahamların güdümünde olmasına sebep olmuştur.

rinden habersizdirler..." (s.78-79) Bu eğitim türünün biçimlendirdiği karakterler, Peygamber öğretisine yüz çevirmiş, hahamların yorumlarını kendine kutsal kitap edinmiş ikinci bağnaz kitleleri oluşturmuş olsa gerek. Aslında Yahudi toplumunu yöneten haham aklının kinli namlusu, sadece dünyanın diğer halklarına değil kendilerine kayıtsız şartsız gözü kapalı itaat etmeyen tüm Yahudi toplumuna da yöneliktir. Basılan her şeyi kontrol etmek üzere gazetelerde ruhani sansür komitesi vardır. Kendi ifadeleriyle kural şudur: "Bizim kitlemizin hakkı, belli şeyleri bilmemektir."

Haredilerin baskıcı toplum mühendisliğinden yalnızca sade vatandaşlar değil, akademisyenler ve milletvekilleri de kendi nasiplerini almaktadır. Yazar, baskı ortamını detaylandırıp "**Tam teşekküllü bir Yahudi Humeynizmi**" cümlesiyle tanımlamaya çalışmış. Yarısı teokrazi diğer yarısı da anarşiden oluşan bir ülkeye dönüşmekten dolayı endişelerini ifade eden bir gazeteciden yaptığı aktarım hem yazarın hem de onunla aynı fikirde olan okuyucuların endişelerini seslendiriyor olmalı.

Tekrar Haredilerin bağnaz eğitim müfredatına dönerek kadınlar hakkındaki görüşlerine yer veriliyor. "**Örneğin, Talmud eği-**

timi almaya başlayan Yahudilerin ilk ders kitaplarından biri olan Kitzur Shulhan Aruch'ın 3. bölüm, 8. kural şöyle der: 'Bir erkek asla, iki kadın ya da iki köpek ya da iki domuz arasından geçmemelidir. Aynı şekilde erkekler de bir kadına, köpeğe ya da domuza kendi aralarından geçme izni vermemelidir. 10 ile 12 yaş arasındaki tüm Haredi erkek çocukları, bu kuralı öğrenmekte ve onlardan bunu uygulamaları istenmektedir.' (s.96) "*Tractate Shabat'ın 152. sayfasındaki kadın betimlemesi de ibret vericidir: "Kadın dışkı dolu bir çuvaldır..."* (s. 97) Bu tanımlar böyle uzayıp gidiyor. Sadece para hırsı ve kendinden başka herkese nefret duygusuyla motive olan bir toplumun tüm dünyaya sattığı kanse-rojen katkı maddeli ürünler de aynı failin yok edici fiilleri olarak ortaya çıkıyor. Bölümün sonu organ nakline ait geliştirdikleri felsefe ile tamamlanıyor. Yahudi vücudundaki hücrelerin her birinin kutsallık taşıması, DNA'larından her bir dizinin Tanrının parçası olması, Yahudi olmayan herkesin organları ile kutsal Yahudi vücudunu yaşatması gerektiği inancını tenkit eden yazarlar, Müslümanlara yapılan katliamların Yahudiler nezdinde bir cinayet sayılmayışını da bu sapkın düşünce üzerinden esefle izah ediyor.

3. Bölüm, "**İki Haredi Grup: Sefaradlar ve Aşkenazlar**" ismini taşıyor. Bölümün başlığında adı geçen bu iki kalabalık grubun tarihi arka planına kısaca değinerek aralarındaki çekişmeleri de ortaya döküyor. Bu gerilimi, her grubun kendi üstünlüğüne dayanan bakış açısına sahip olduğu için diğerlerini başta eğitim olmak üzere her alandan dışlamaya çalışması gibi yıkıcı rekabetlere vardığını örnekleriyle açıklıyor. Yönetimde söz sahibi olmak için siyasi oluşumların başını çekmeleri, Knesset'te sandalye kapma yarışına girmeleri, yönetimi yürüten partilerin tamamen Haredi hahamların güdümünde olmasına sebep olmuştur. Hatta bu partiler; kurumsal olarak kendilerine verilen paraların büyük bölümünü, gelecekte kendi kitleleri üzerindeki kontrolü maksimum seviyeye çıkarmak ve uzun dönemli otorite sağlamak için militanların eğitimi üzere tasarlanmış kurumlar arası ağ oluşturmak için harcamıştır. Taraflar arası iç savaş, birbirlerinin sinagoglarını kutsal Sabbath gününün hemen öncesi kirletmekten, ağız kavgasına, hatta fiziksel kavgalara kadar varır.

4. Bölüm Ulusal Dini Parti (**NRP**) ve Dindar Yahudi Yerleşimciler başlığını taşıyor. "**NRP ile 1967 yılından beri İsrail'in işgali altındaki dindar yerleşimcilerin guru-**

bu olan Gush Emunim'in ideolojileri, Haredilerin ideolojisinden (daha çok) yeniliğe daha açıktır. Filistin Başshahamı ve siyonistlerin önde gelen mânevi otoritesi olan Rabbi Abraham Yitzhak Kook, bu ideolojiyi daha 1920'li yılların başında ortaya koymuş ve sonraki yıllarda geliştirmiştir. 'Büyüğümüz' diye isimlendirilen Kook, oldukça verimli bir yazardı. Hatta takipçileri onun ilahi olarak bilgilendirildiğine inanırdı" (s.121) Vahiy alan gerçek peygamberleri reddedip öldüren bir toplumun vahiy almayan bir hahama ilahi bilgilendirilme yakıştırmayı yapması oldukça ironik görünüyor. İlerleyen sayfalar boyunca, bu fanatik Yahudi işgalcilerin tavır ve tutumları, siyasi otorite ile temasları, sosyal eylemleri anlatılıyor.

Sözünü sakınmadan cesaretle üstüne gittikleri bir diğer konu 'Kabbala' öğretileri olmuş. "Yahudi olmayan insanlara Kabbala'da layık görülen statü" hakkında kasıtlı olarak net konuşulmadığını, makaleler yazan Yahudi yazarlarının çoğunun ya bu konuya hiç değinmediğini ya da genel-

Mesih konusunu da muharref Tevrat'ta geçen her türlü veriyi alt üst ederek ideolojileri istikametinde manipüle etmişler, Gush Emunim liderlerini kolektif bir Mesih olarak görmüşlerdir. Rivayetlere göre Mesih'in üzerine bineceği eşek ise yine kolektif olarak Gush Emunime duyarsız olan farklı görüşteki Yahudilerdir.

lemelerin bulanıklığı içinde geçiştirdiğini belirtmişler. 16. Yüzyılın sonlarına doğru kurulan en modern ve en etkili Kabbala okulunun, Gush Emunim ve Hassidizm gibi gurupların temelini oluşturduğu diyor ve bu doktrine kısa alıntılarla açıklama getiriyor: "**Yahudi olmayan insanların ruhları, tamamen şeytan sınıfının dışı bölümünden gelmektedir. Bu nedenle, Yahudi olmayan kişilerin ruhları 'uğursuz' olarak nitelendirilir ve ilahi bilgiden yoksun olarak yaratılırlar.**" (s.126) "**Birbirine tamamen zıt iki ruh tipi vardır. Yahudi olmayan birinin ruhu üç şeytani kaynaktan gelirken, Yahudilerin ruhu kutsalın içinden çıkar.**" (s.128) "**Yahudi'nin bedeninde bulunan her bir hücre, Tanrı'nın bir parçası olduğundan, kutsal ise, o halde DNA'sındaki her dizi de Tanrı'nın bir parçasıdır. O halde Yahudi DNA'ları belli bir özelliğe sahiptir.**" (s.131) Tüm bu hezeyanlar karşısında sık sık empati yapan yazarlar, uzun uza-dıya abartılmış Yahudi övücüsü metinlerde kelimelerin Yahudi yerine Alman, Yahudi olmayanlar ifadesi yerine de Yahudiler kelimesini yerleştirdiğinizde Nazilerin Auschwitz'deki tavır ve konumundan hiç farkları kalmayacağını da açık ve net söylüyorlar. Yine de akla mantığa sığmayan her türlü ölçsüzlüğün Gush Emunim müridleri tarafından kolaylıkla kabul edil-

diğini görmek son derece olağan görünüyor. Mesih konusunu da muharref Tevrat'ta geçen her türlü veriyi alt üst ederek ideolojileri istikametinde manipüle etmişler, Gush Emunim liderlerini kolektif bir Mesih olarak görmüşlerdir. Rivayetlere göre Mesih'in üzerine bineceği eşek ise yine kolektif olarak Gush Emunime duyarsız olan farklı görüşteki Yahudilerdir. "**Gush Emunim'in siyasi inancı Yahudi halkının 'eşsiz' olduğudur. Grup üyeleri, bu inanç konusunda tüm Ortodoks Yahudiler ile ortak kanıyı taşıırken, bundan kaynaklanan kimi yorumlarda ise farklıdır. Yahudiler kesinlikle normal insan değildir ve olmazlar. Onların ebedi eşitsizlikleri Tanrı ile Sina dağında yaptıkları kutsal sözleşmenin bir sonudur. Tanrı diğer sıradan milletlerden adalet ve doğruluk yasalarına boyun eğmelerini isterken, bu tür yasalar Yahudiler için uygulanmaz.**" (s.144) Kendini bu raddede üstün gören bir halkın bir de diğer milletlerle olan hukukundan bir örnek sunuluyor: "**Halacha (Kutsal yasa) Yahudilerin, diğer sıradan insanlardan güçlü oldukları bölgelerde Yahudi olmayan kişilerin mallarını çalmalarına izin verir. Ama, Yahudi olmayan kesimlerin güçlü olduğu yerlerde ise, Yahudilerin diğer kişileri soymalarını yasaklar. Gush Emunim, nedenle, Yahudilerin en azından İsrail'de ve işgal**

altındaki topraklarda Mesih çağının başlangıcını yaşadıklarını öne sürerek, bu tür geleneksel uyarıları görmezden gelmektedir.” (s.145)

“Maimonides ile Halacha yasalarına dayanan Rabbi (Haham) Ariel şunları söylüyor: Yahudi olmayan birini öldüren Yahudi, insani yargıdan muaftır ve cinayet konusunda dini yasalardan birini ihlal etmiş de değildir.” (s.145)

Yazarlar, Yahudilerin ‘insan’ kavramının içini nasıl doldurduğunu bu çarpıcı örneklerle gösterdikten sonra yine önemli bir noktayı vurgulamış: “Rabbi Ariel, bir atlas yayınlayarak Yahudilere ait olan ve özgürlüğüne kavuşturulması gereken tüm toprakları göstermiştir. Bu bölgeler, Fırat Nehri’nin tüm batı ve güney bölgelerinden bugünkü Kuveyt’e kadar uzanan alanı içine almaktadır. Harkabi, Rabbi (Haham) Aviner’den şu cümleleri naklediyor: ‘Bedeli savaş bile olsa biz bu topraklarda yaşamalıyız. Hatta buralarda barış olsa dahi, sözkonusu toprakların fethi için özgürlük savaşlarına ön ayak olmalıyız.’ O halde böyle bir hedefi gerçekleştirmek için Gush Emunim’in eğer iktidarı ve kontrolü ele geçirse nükleer silah kullanacağını ummak hiç de mantıksız bir çıkarım olmasa gerek. Harkabi’nin açıkça, Lustick’in ise dolaylı yoldan belirttiği gibi, Gush Emunim

için Yahudi olmayanların Tanrı takdiri düşük seviyesi, ‘yaşam’ ya da ‘mülkiyet’ gibi kategorilerin dışında değerlendirilmektedir.” (s.147)

Yazarlar, Gush Emunim’in İsrail için geliştirdiği dış politikanın benimsenmiş olduğunu ve sorunların kesinlikle siyasal yoldan çözülemeyeceği fikrinin kanıksandığını da vurguluyor. Bu açıklamalar malum harita meselesini açıkladığı kadar, Yahudilerin bu haritada hak iddia ettiği bölgelerden olan ülkemizin güneydoğu kesimlerindeki toprakta, kendi fetihlerine öncül olacak terörü kurgulayıp besleme amaçlarını da açıklamış bulunuyor. Bölüm sona ererken, herhangi bir haham mahkemesinin dünyanın bu şekilde düzeleceğine inanıyorsa ve gerekli görmesi halinde birini ölümle cezalandırma yetkisi olduğunu, bir Yahudi’ye taş atmayı planladığı düşünülen kirlili ve şeytani ruhların çocuk da olsa herhangi Yahudi karşıtı bir duruş sergilemesi halinde suçlu ve cezalandırılmaya ehil olduğunu düşündüklerini de öğreniyoruz.

5. Bölüm, Köktenci Gush Emunim’in yapısına ayrılmış. Bunların Mesihçi ideolojinin sığınağı olma konumları, Yahudi toplumuna mevcut ve geleceğe yönelik potansiyel etkileri ve ruhani liderlerin inşa etmeye çalıştığı yeni toplumun ilk nüvesi olma rolleri, gurubun analiz edilmesi gere-

Maimonides ile Halacha yasalarına dayanan Rabbi (Haham) Ariel şunları söylüyor: Yahudi olmayan birini öldüren Yahudi, insani yargıdan muaftır ve cinayet konusunda dini yasalardan birini ihlal etmiş de değildir.

ken en önemli noktalarıdır. Knesset içinde ve sivil halkın genelinde işgalin devamı kesin bir takıntı olduğundan bu guruba duydukları ihtiyacı kolayca fark edebiliyoruz. Yahudi toplumunda fazlaca alt grup olmasına rağmen, yeni işgal edilecek uç bölgelerde yaşamaya istekli aileler Gush Emunim içinden çıkmaktadır. Bu durum, resmî ideolojinin tam da ihtiyacı olan yerleşimcileri, işgalci devlete temin eder. Gush Emunim’in laik seküler veya komünizmi dünya görüşü olarak benimsemiş Yahudilere bakış açısını da Rabbi (Haham) Dreyfus’tan aktardığı cümlelerle ortaya koyan yazarlar; isim, tarih ve olayların detayları konusunda özen göstererek aktardıklarını belgelerle desteklemişler. Bu çevrelerin farklı dünya görüşlerine sahip Yahudilere de amansız bir savaş açma peşinde olduğunu, Dreyfus’un, takipçilerini hem yansıttığını hem de kamçılıdığını özellikle belirtmişler. Bu bölümde, Mesihçi dindar sağın orduya sızma için gösterdiği baskın çaba da ele alınıyor. Yazarlar bu çabayı iki faktöre bağlıyor. Öncelikle laik gençlerin orduya katılmaya rağbet etmesine karşın orduyu elde ve kontrolde tutma fikri; ikinci faktör ise sosyal fırsatlardan istifade etmeyi hiç başaramamış bu gurubun, bilgisayar uzmanı, doktor ya da diğer

yüksek eğitimli uzmanlıklar dışında bir kariyer yapabilmesi için en iyi yol ve ekonomik olarak da cazip bir seçenek olması, diye özetleyebiliriz. (s.179)

6. Bölüm, *“Baruch Goldstein Olayının Gerçek Anlamı”* yazarların gözünden masaya yatırılmış. Baruch Goldstein tarafından, 25 Şubat 1994 tarihinde İbrahim Camii’nde Müslümanların ibadet bölümüne girip, otomatik silahla arkadan ateş açarak namazda bulunan 29 kişiyi şehid etmesi ve 150’den fazla kişiyi yaralaması Yahudiler nezdinde nasıl karşılandı? Yazarlar bu detayları gün yüzüne çıkarmanın Yahudi köktenciligi konusunda akılda kalıcı bir belge niteliği olması umuduyla bu konuyu irdelediklerini açıklıyor. Goldstein’in kimliği, mesleği, katliam öncesi köktenci ve nefret ideolojisi detayları ve şahitleriyle belgelenmiş. Bu akıl almaz katliama bir o kadar daha akıl almaz destek veren Yahudi siyasileri ve sivillerin adeta Goldstein’i kahraman ilan etmeleri ve katledildikleri için Müslümanları suçlayan dolambaçlı palavralar geliştirmesi sayfalar boyunca akıyor. *“Bu tür yalanların savunulması, aslında Yahudi köktencilüğünün İsrail devlet kurumlarının laik kesimleri üzerinde de ne kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır.”* (s.185)

“Tartışma sırasında ‘katil’, ‘katliam’ ya da ‘öldürme’ gibi kavramlardan kaçınılarak, bunlar yerine ‘eylem’ ‘olay’ ya da ‘hadise’ gibi kavramlar kullanılmıştı. Bunun sebebi de Halaçha (Yahudi kutsal yasası)’ya göre bir Yahudi’nin Yahudi olmayan birini öldürmesinin hangi koşul altında olursa olsun cinayet olarak kabul edilmemesidir.” (s.186)

Gazetelerin, siyasilerin ve halkın açık alevni desteği ve övgülerinden, Goldstein için düzenlenen gösterişli cenaze töreninden, hatta daha büyük bir katliam yapamadığı için üzülenlerden, isimler ve tarihler vererek bahsediyor. Bu katliamı özeleştirisini yapmaya çalışan son derece az sayıda seslen de alıntı yapılmış. *Bir Hristiyan engizisyoncunun Hristiyan olmak isteyenine veya bir mücahidin Müslüman olmak isteyeninin canını bağışlamasına karşılık, Yahudilerin öldürmekten başka hiçbir şey düşün-*

memesini Nazilerle tıpatıp benzeştiren ve Goldstein’i Dr. Mengele’ye mukayese eden gazetecilerin olduğunu da görebildik.

Yazarlar, bu Yahudi Nazizmine sessiz kalan Yahudilerin, meydana gelecek korkunç sonuçlardan dolayı suçlu olduğunu ifade ederek bu bölümü sonlandırıyor.

Kitabın finalini, 7. ve son bölüm olarak, dini gerekçelerle öldürülen Yitzhak Rabin suikastinin analizi ile yapacağız. Ancak, yazarların kanaati İsrail dışında yaşayan Yahudilerin de diğer milletlerin de bu suikasti anlamayı sağlayacak uygun bir zemine oturtabilmeleri için gerekli olan dinî-tarihi arka planın da öğrenilmesi gerektiği yönünde. *“Aslında Yahudi tarihi, içinde korkunç suikastların işlendiği iç savaşlar ve dinî isyanlarla doludur.”* (s.205)

Bugün kutsallık atfedip hayranlıkla andıkları tarihi karakterlerin bir kısmının da aslı, kendi köylerinde kendi halklarına eziyet eden suikastçi ve katillerden oluştuğuna dair Roma döneminden bir örnek verilmiş. Bir Yahudi liderinin rakibini ve takipçilerini katletmek için Hamursuz bayramını ve kutsal bir mekânı seçmesinin tesadüf olmadığını, sonraki birçok hadisede kendince Tanrının büyük zaferi uğruna aynı zamanlamanın seçildiğine atfen alıntılar ve isimlerle devam etmiş. Baruch Goldstein’in de bu isimlerin arasında olduğunu, İbrahim Camii katliamını *‘Purim bayramı’*nda yaptığını belirtelim. Yazarlar, bahis ko-

Yahudi toplumunda fazlaca alt gurup olmasına rağmen, yeni işgal edilecek uç bölgelerde yaşamaya istekli aileler Gush Emunim içinden çıkmaktadır. Bu durum, resmî ideolojinin tam da ihtiyacı olan yerleşimcileri, işgalci devlete temin eder.

nusu olan tarihi arka planı, alıntılar, isimler ve kayıtlar şahitliği ile aktarıırken okuduklarımız bizi dehşete düşürdü. Bir hahamın veya Yahudilerin günahkâr diye karar verdiği bir diğer Yahudi için uygun bulduğu kırbaçlama, sürgün gibi bilindik cezalara eşlik eden gözlerini oyma, dilini kesme, sakat bırakma, ellerini ayaklarını kesme, burnunu-kulaklarını kesme, öldürme, cesedini köpeklere yedirme, cesedini döv-

me, ölüyü hayvan dışı içine yatırıp teşhir etme gibi canice yöntemleri bizim bilmediğimiz gibi dünya halklarının da bilmediğine eminim. Muhalifleri için dönemin Papa'sı 18. Benedict'ten toplu diri diri insan yakma izni isteyen hahamlar elbette bu istediklerini alamamışlar, lakin almış olsalardı da bunu da ustalıkla unutturacaklarına kaniyim. Günümüzdeki 'zavallı ve mağdur' imajının arkasındaki tarihsel vahşi arka planı incelerken, Yahudilerin birbirlerine ettikleri eziyetin, Yahudi olmayanların Yahudilere ettikleri eziyetleri kat kat aştığını idrak ediyoruz. Güçlü Krallıkların olduğu bölgelerde yaşayan Yahudi topluluklarının birbirini katletmesi, yönetim tarafından bir ölçüde dizginlenmiş ise de zayıf derebeylerin hâkim olduğu Kıta Avrupası'nda alabildiğine devam etmiştir.

Rabin suikastı özelinde, suikastçı Yigal Amir'in kendini mazur göstermek için öne sürdüğü iki Yahudi yasası, taraftarlarının gözünde rahatlıkla onaylanmasına sebep olmuştur. Bunlar takip yasası ve muhbir yasasıdır. İlki, bir Yahudi'yi öldüreceği düşünülen Yahudi'nin öldürülmesi, ikincisi ise Yahudilerle ilgili bir bilgiyi dışarı veren yahut da Yahudi insanları ile onların mülklerini Yahudi olmayan insanlara veren Yahudilerin öldürülmesini veya ağır biçimde yaralanmasını emreder.

Yitzhak Rabin'in Oslo anlaşmasına imza atması, Filistin'in bazı bölgelerinden çekil-

meyi kabul etmesi, muhbirlik yasasına istinaden Yahudi köktencilerince öldürülmesine sebep olmuştur. Bu noktada yazarlar tekrardan zamanı geri sarıp tarihteki Yahudi toplumlarında liderleri olan hahamların güdümünde muhbirlik yasasına istinaden gerçekleştirdiği cinayetleri örneklendirmişler. Birçok ülkeden verdikleri örnekler rağmen **"az sayıda örneğini vermeye çalıştığımız"** ifadesi kullanmaları, bu cinayetlerin ne derece yaygın olduğuna dair bir ipucu veriyor ve **"İsrail'de köktenci bir Yahudi rejiminin iktidara gelmesi halinde bu iktidarın, kendi ilkelerini kabul etmeyen İsrail Yahudilerine yönelik tehdidin, Filistinli Müslümanlara yönelik tehdidinden daha büyük olacaktır"** diye de ekliyor. **"İşte bu kitap, Yahudi köktencililiğinin daha geniş çerçevede anlaşılmasını sağlama girişiminden başka bir şey değildir ve gerçekleştirmekte olan bir tehlikeyi önlemede yardımcı olacağı umulmaktadır"** (s.260)

Çok sayıda fraksiyon ve cemaate bölünmüş Yahudi köktencilerinin, Yahudi olanlara da olmayanlara da vaad ettiği tek şeyin katliamdan, ölümden, vahşetten ibaret olduğunu kitap boyunca açık seçik izledik. Kitap sona ererken bibliyografya ve ilgili konular hakkında notlar olarak 20 sayfalık bir izah daha geçen yazarlar, kaynaklarını direk İbrance yayınlardan almış olduklarının ve İngilizce kaynakları es geçmelerinin açıklamasını yapmışlar. İngilizce kaynak-

"Aslında Yahudi tarihi, içinde korkunç suikastların işlendiği iç savaşlar ve dinî isyanlarla doludur." (s.205) Bugün kutsallık atfedip hayranlıkla andıkları tarihi karakterlerin bir kısmının da aslı, kendi köylerinde kendi halklarına eziyet eden suikastçı ve katillerden oluştuğuna dair Roma döneminden bir örnek verilmiş.

larda da pek çok bilgi olduğunu kabul etmekle birlikte acı gerçeklerin görmezden gelinip atlandığını, anti-semitik damgası yememek için es geçildiğini, oysa İbrani kaynaklarında bütün tarihi gerçeklerin açıkça yazılmış olduğunu da eklemişler.

Kitapta Yahudi köktencililiğinin yapısı ve dokusu hiç çekinilmeden analiz edilmiş. **"Nasıl insanlara eziyet edebiliyorlar, evlerini işgal edip kendilerinin sayıyorlar, yoldan geçeni nasıl tutukluyorlar, nasıl çocuk öldürebiliyorlar, nasıl bebek öldürebiliyorlar, nasıl hastane bombalayabiliyorlar"** gibi sorularımızın cevapları bu analizlerde bulunabilir. Her ne kadar dışarıdan bakınca kurumsal bir devlet yapısı görüntüsü verse de hem siyasî hem idarî, hem askerî, hem eğitim kurumları ve basın çevreleri de dâhil olmak üzere haham aklı ile yönetilen bir örgütten fazla bir şeye benzemeyen bir işgalci İsrail var. Öyle tarihten böyle bir toplum çıkması elbette tesadüf değil ve sonlarının daima hüsrarla noktalanması da tesadüf değil. ■

Çizgi: Nahid Maghsoudi - İran

“Kültürü Bozulmaya Mahkûm Olanlar Suriyelilerdir, Biz Değil.”

Zahide Tuba Kor | 2. BÖLÜM

Röportaj: Elif Atabaş

Zahide Tuba Kor

Bilindiği gibi, Kudüs ve çevresinin istikrarı çevredeki ülkelerin istikrarı ile yakından ilişkili. Son yıllarda yaşanan Suriye krizi ve Türkiye'deki sığınmacıların durumu hakkında Ortadoğu uzmanı Zahide Tuba Kor hocamız ile görüştük. Bu sayımızda ilk kısmını yayımladığımız söyleşi, etraflıca Suriye meselesine değiniyor.

Suriye Suriyelilerin elinden, küresel ve bölgesel güçlerin yerel güçler arasında patlak veren çatışmalara müdahalesiyle birlikte daha 2012'de çıktı. 2019-2020'de -kuzeybatı cephesi hariç- fiili savaş bitti ama sosyo-ekonomik hayatta kalma savaşı başladı.

Suriye'de savaş neden bitmiyor? Ya da şöyle soralım: Suriye'deki savaş ne zaman Suriyelilerin savaşı olmaktan çıktı?

Suriye Suriyelilerin elinden, küresel ve bölgesel güçlerin yerel güçler arasında patlak veren çatışmalara müdahalesiyle birlikte daha 2012'de çıktı. 2019-2020'de -kuzeybatı cephesi hariç- fiili savaş bitti ama sosyo-ekonomik hayatta kalma savaşı başladı. Suriye iktisaden çökmüş durumda; savaş yüzünden tarım ve sanayi alanında ne altyapı ne de üretim kaldı. Bu arada 2020'den bu yana çatışmalar dindi; çünkü hem Astana sürecinde İran, Rusya ve Türkiye hem de Rusya ile ABD arasında varılan anlaşmalar sonucu de facto (*fiili*) bölgeler oluştu. Buna göre, rejimin bölgesi İran ve Rusya'nın, SDG'nin bölgesi Amerika'nın, muhaliflerin bölgesi de Türkiye'nin kontrolünde. Dolayısıyla dış güçler içerideki yerel aktörlerin savaşmasını engelliyor. Ama bu demek değil ki Suriye meselesi çözüldü. Ortada siyasi çözüm namına kaydedilmiş tek bir ilerleme yok. Bu arada Suriye'nin iktisadi kaynakları SDG bölgesinde; rejim SDG ile bir tür anlaşma yapıp Fırat'ın doğusunu doğrudan veya dolaylı kontrol altına almadan iktisaden ayakta kalamaz.

Suriye iktisadi açıdan savaş dönemindekinden çok daha beter durumda. Suriye halkının bugün yüzde 90'dan fazlası fakirlik sınırı altında

yaşiyor. En kötü hayat şartları rejimin kontrolündeki bölgede. 2023 başında devlet memurlarının aylık maaşı 20-25 dolar bandındayken bu yaz 10-15 dolara indi; üstelik geçmişte rejimle ilişkileri kesen ülkeler ve örgütlerin birçoğu, ilişkileri yeniden kurduğu halde. 10 dolarla bir aile geçindirilebilir mi? Yine savaşın hiç girmediği şehir merkezleri hariç rejimin bölgelerinde doğru düzgün elektrik, su, yakıt, ilaç yok; sağlık ve eğitim sorunları çok. İnsanlar ya yurtdışındaki mülteci akrabalarının yolladığı paralarla yahut insani yardımlarla veya dilenerek ayakta durmaya çalışıyor. Türkiye'nin kontrolündeki alanda ise durum, iktisaden sadece bir tık daha iyi, o kadar.

Uzun süren savaş ve yersiz-yurtsuz olma halinin toplumları sürüklediği ahlaki çöküntüden bahsedebilir misiniz?

Savaşlar ahlak üretmez. Adam öldürmek, yaralamak, adam kaçırmak ve alkoymak, işkence yapmak, mülkü yağmalamak ve ele geçirmek, insanları zorla tehcir etmek gibi normalde suç sayılan fiiller savaşlarda mubah, hatta 'meşru (!)' hale gelir ve yaygınlaşır. Dolayısıyla savaşın kendisi insanoğlunun ahlakını tüketir ve bu fiiller uzun süre devam ettiğinde davranışlara yerleşir. Şu an savaş dindi ama savaş sırasında kazanılan kötü alışkanlıkların tamamı devam

ediyor. Milisler birer çeteye dönüştü. Ekonomik kriz altında hem milislerin hem de resmî güvenlik görevlilerinin maaşı çok düşük olduğundan fıdye için adam kaçırmaya ve öldürmeye, mülklere el koymaya, işkence, hırsızlık, gasp, yağma, kaçakçılık vs. devam ediyor. Dolayısıyla sivililer için emniyetsizlik hali sürüyor. Yine her savaş bölgesinde fakirlik arttıkça fuhuş da artar. Bu arada rejimin muhaliflerle savaşta kullandığı yöntemlerden biri sistematik tecavüzdü. Çocukları buna maruz kalmaması diye Türkiye ve başka ülkelere sığınan birçok Suriyeli aile oldu. Ekonominin çöktüğü bir ortamda rejimin ana gelir kaynağı uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığı. Suriye şu an dünyanın en büyük uyuşturucu üreticilerinden biri olup hem bütün bölgeye ihraç ediyor hem de içeride kendi halkını bağımlı hale getiriyor. Hem rejimin hem de muhaliflerin bölgesinde bir sürü uyuşturucu bağımlısı genç var.

Savaşın ilk yıllarında doğudaki vatandaşlarımız oldukça özverili şekilde mültecilere kucak açmıştı. Fakat sonra bu sürecin çok uzaması, kontrolsüzlük ve plansızlıkla işin yönetilemez bir boyuta ulaşması, sahada bulunan görevliden bölge halkına kadar herkeste bir bıkkınlık oluşturdu diyebilir miyiz?

Evet, diyebiliriz. Bu arada uzun süren misafirliği kimse sevmez. Savaş yüzünden yaşanan göçlerde ev sahibi toplumlar önce merhamet duygusuyla kucak açarlar, geleni kabullenip bağırklarına basarlar. Varlıklarının geçici olduğunu, geri döneceklerini düşünürler (*göçenler de başta böyle zannederler*). Ama bu süreç uzadığında, kalıcı olacakları fark edildiğinde iş değişir. Yine maddi etkileri de bir rahatsızlık kaynağına dönüşür. Mesela arz-talep dengesinin bozulması kira fiyatlarının yükselmesi, hastanelerden randevu almak isteyen hasta sayısının artışıyla bekleme süresinin artması, alt sınıfların çalışma alanlarına Suriyelilerin ucuz işgücü olarak girmesi gibi. Yine mesela okullardaki öğrenci sayısının artışı, gelen mülteci öğrencilerin Türkçe bilmemesi ya da az bilmesi ve dersleri anlayamaması yüzünden eğitim kalitesinin düşmesi gibi nedenler de huzursuzluğa yol açan faktörlerden. Özellikle Güneydoğuda çok daha yaygın olan Suriyelilerin ikinci-üçüncü eş olma vakaları ve aile içi huzurun bozulması da kadınların mültecilerden nefret duymasını tetikledi. Belediyelere bütçeler her ilin ve ilçenin Türk nüfusuna göre ayrılıyor, ilave mülteci nüfus hesaba katılmadığından belediyelerin hizmet kalitesi düşüyor ve bu da özellikle sınırda fazlaca mülteci nüfusa ev sahipliği yapan illerin sakinlerini rahatsız ediyor. Yani

Savaşın hiç girmediği şehir merkezleri hariç rejimin bölgelerinde doğru düzgün elektrik, su, yakıt, ilaç yok; sağlık ve eğitim sorunları çok. İnsanlar ya yurtdışındaki mülteci akrabalarının yolladığı paralarla yahut insani yardımlarla veya dilenerek ayakta durmaya çalışıyor.

meselenin birçok boyutu var.

Öte yandan burada öfkenin -en azından bazı durumlarda- yanlış yere yöneltildiği kanaatindeyim. Suriyeliler kötü evlerde yüksek kiralara oturmayı kendileri mi seçti, yoksa ev sahipler-

rimiz mi durumu istismar etti? Ya da üç kuruşa, sigortasız çalışmayı Suriyeliler mi istedi, yoksa iş adamlarımız mı onların mağduriyetini sömürdü? Sorunların ağırlaşmasında kendi yaptıklarımızın veya yapmamız gerekirken yapmadıklarımızın da etkisi olduğunu unutmamak gerek. Bu arada daha baştan göç politikasını planlı programlı yürütebilseydik bazı problemler ortaya çıkmaz veya çıksa bile etkisi az olurdu.

Yönetmen Andaç Haznedaroğlu "Misafir" filminden sonra "bir film çektim hayatım değişti" dedi. Bu kadar yıllık şahitliklerinizden sonra, sizi en çok etkilen bir olayı anlatır mısınız?

15 yıla mahkûm olan Şam Kırsalından dul bir hanım vardı. 2014-2015'te iki sene hapis yatmış. Sonra 3 milyon Suriye lirası gibi çok yüksek bir kefaletle hapisten çıkmış ve bir ay sonra yeniden tutuklanacağı haberini alınca mecburen üç çocuğuyla Türkiye'ye sığınmış. Türkiye'ye doğru kaçarken güvenlik güçleri baba evine gelip kadının teslim olmasını istemiş. Babası "Kızım nerede bilmiyorum" deyince güvenlik güçleri anne-babasını zorla arabaya bindirip Lübnan sınırına bırakmış. "**Allah'tan Lübnan'da kardeşim vardı, anne-babam onun evine yerleşti**" dedi. Dokuz kardeş olan bu hanım

**Savaşlar ahlak üretmez.
Adam öldürmek,
yaralamak, adam
kaçırmak ve alıkoymak,
işkence yapmak, mülkü
yağmalamak ve ele
geçirmek, insanları
zorla tehcir etmek gibi
normalde suç sayılan
fiiller savaşlarda mubah,
hatta 'meşru (!)' hale gelir
ve yaygınlaşır.**

mın kardeşleri savaşın ilk yıllarında farklı ülkelere dağılmış. Annesinin ve ağabeyinin kahırdan öldüğünü söyledi. Vatan hasreti yaşayan babası **"Beni vatanıma götürün"** diye sürekli ağlıyormuş. **"Geri dönmemiz imkânsız; evimiz bombalanmış, hiçbir şeyimiz kalmadı"** dedi. Dinlediğim en sarsıcı savaş ve göç hikâyelerinden biriydi. Hapishanede yaşadığı işkenceleri anlatırken kötü oldu, yarım bıraktı.

Kilis'te yaralı bakımevine gittiğimde beş yıldır kanser tedavisi gören bir Suriyeli hanımla tanıştım. Suriye'nin kuzeyinde çadır kampta yaşayan 9-18 yaş arasında 7 çocuğu varmış ve onlara bakan eşi 3 sene evvel vefat etmiş. **"Çocuklarına şimdi kim bakıyor?"** diye sordum; **"Hiç kimsem yok ki. Allah'a emanetler,"** dedi. Düşünün, kadın Türkiye'ye tedaviye geldiğinde çocukları 4-13 yaş arasında! Geri dönse bir daha Türkiye'ye girme hakkı olmadığı için mecburen burada kalmış. Geçen sene Kilis'te vefat etti. Çocukları ne halde kim bilir...

Yine Kilis'te felçli bir hanımla tanıştım. Müdürlüğünü yaptığı ortaokulda öğrencileri hafızlık icazet töreni için toplandığında Rus uçakları okulu bombalamış. 70 öğrencisi paramparça hayatını kaybetmiş. Yeni evlendiği eşi ölmüş. Kendisi görme yetisini kaybetmiş ve felç kalmış. Bana şöyle dedi: **"Tepemize düşen bombayla sıhhat ve afiyetim, işim, yuvam, eşim,**

emniyetim, yürüme ve görme yetim, huzurum, her şey gitti." Bir bombayla hayatı geri dönemeyecek şekilde değişen milyonlardan sadece biriydi.

Bunlar gibi bir yığın hikâyeye dinledim. Beni en çok etkileyen ise başlarına gelen onca acı olayı anlattıktan sonra **"Her halimize hamdolsun"** demeleriydi.

Savaştan evvel bir Suriyeli memleketinde bir gününü nasıl geçirirdi? Çalışma saatleri, sosyal aktiviteleri nasıldı? Kadınlar çalışma hayatında ne kadar vardı? Neden bize çok rahat insanlar gibi geliyorlar ve bunca yaşadıklarına rağmen gülebilmelerini biz neden garipsiyoruz?

Çok rahat insanlar; çünkü Akdeniz halklarının geneli rahattır, sadece Suriyeliler değil. Bir de diktatörlüklerde en ufak bir eleştiri bile tutuklanmaya yol açtığı için toplumda mizah ve ince espri çok gelişmiştir. Mizah insanların kendini ifade biçimidir... Suriye halkı evinde oturan bir halk değildi; misafirliğe gitmeyi, misafir ağırlamayı ve sokakta gezip tozmayı çok sevdi, hayatın tadını çıkarmasını bilirlerdi. Suriye'de mesai saatleri kısaydı; dolayısıyla ailesinin geçimini sağlamaktan sorumlu erkekler işten erken çıkarlar, ama memur maaşı kalabalık bir

ailenin geçimine çoğu zaman yetmediği için genelde taksi şoförlüğü, esnafılık, zanaatkarlık gibi ilave işler yaparlardı. Ardından gece geç saatlere kadar ailecek gezerlerdi. Tabii böyle bir hayat tarzına biz Türkler alışkın değiliz, garipsiyoruz. Bir de savaş bölgesinden gelenlerin sürekli acıyı yaşamasını, yas tutmasını istiyoruz ama ömrünü böyle geçirenler delirirler ve fiziki sağlıklarını da yitirirler. Gülebilmek, uzun savaşlar ve yıkıcı felaketler yaşayanlar için bir emniyet supabıdır.

Kadınların çalışmasına gelince, başkent Şam dışındaki şehirlerde kadınlar çalışmazdı, hatta kadının çalışması çok ayıptı. Şam'da da kadınlar sadece öğretmen, doktor veya devlet memuru olarak çalışırdı. Fabrikada çalışmak, evlerde temizlikçilik yapmak vs. mümkün değildi. Kadının temel görevi iyi bir eş, anne ve ev hanımı olmaktı. Tabii bu anlayış, Türkiye'de ve Batı'ya gidenlerde mecburen değişiyor. Zorlu hayat şartları ve ülkemizde orta yaş ve üstü erkeklerin kolay kolay iş bulamaması nedeniyle özellikle büyük şehirlerde kadınlar da çalışmaya başladılar. Gündelik temizlik yapanların utançlarından işlerini gizlediklerine şahit oldum.

Asker ocağı bizde kutsaldır. Suriyelilerde de bu geçerli mi?

Geçerli değil; çünkü Suriye'de mezhepçi bir ordu var. Askerlik herkese zorunludur; ama subay kadroları, özellikle üst komutanlıklar Nusayri azınlığın kontrolündedir. Suriyelilere ordu dendiğinde zihinlerinde ne uyandığını sordüğümde şunları söylediler:

Birincisi, *"Suriye ordusu gençlerin haysiyetini yerle bir etmek içindir. Devletin 'Ben her şeyim, siz bir hiçsiniz' diye varlığını benliğimize kazıdığı yerdir. Askerlik adeta zillet halidir; sürekli aşığılanır, kötü muamele görürsünüz."*

İkincisi, *"Ordu, komutanların cebini doldurma, subayların çalıp çırpma yeridir; çünkü her şey para kazanma vesilesidir. İnsan gibi muamele görmek, düzgün yemek ve uyumak istiyorsanız rüşvet vermek zorundasınız. Eğer paranız yoksa kurtlu ve iğrenç yiyecekler yemeye, yağlı ve kirli çaydanlıklardan çay içmeye mahkûm olursunuz."*

Üçüncüsü, *"Askerde ibadet yasaktır; namazı ve orucu unutmak zorundasınız. Gizli namaz kılıp oruç tutarken fark edilerseniz ceza alır, hapse bile atılırsınız ve hapiste her türlü işkenceyi görürsünüz. Ramazan'ın ilk günü en ağır talimleri yaptırılır. İbadet ettiği fark edilen subaylar da genellikle emekli edilir."* Ellili yaşlarında bir Suriyeli beyefendi de askerlik yıllarını

Savaş yüzünden yaşanan göçlerde ev sahibi toplumlar önce merhamet duygusuyla kucak açarlar, geleni kabullenip bağışlarına basarlar. Varlıklarının geçici olduğunu, geri döneceklerini düşünürler (göçenler de başta böyle zannederler). Ama bu süreç uzadığında, kalıcı olacakları fark edildiğinde iş değişir.

anlatırken *"Subaylar içip içip bize hakaret eder, kutsallarımıza dil uzatırdı"* dedi.

Dördüncüsü, Suriye ordusunun mezhepçi-ideolojik karakteri. Suriye rejimi ve ordusunun kilitletiği kademelerinde yüzde 10'luk Nusayri azınlık

hâkim. Tabii ki orduda kat kat fazla sayıda Sünni subay var; ancak terfi almak isteyen Sünni subayların rejime sadakatlerini ispat için askerlere bazen Nusayri mevkidaşlarından daha beter davrandığı da söylendi. Ordu, resmî Baas ideolojisinin aşılandığı ve Nusayri azınlığın devletteki varlığının teminat altına alındığı yerdir.

2016'da otuzlu yaşlarında Şamlı bir hanımefendi de şunu söylemişti: *"Siz askere uğurlarken kutlamalar yapıyorsunuz. Şaşırp kalıyoruz. Biz orduya kardeşimizi, oğlumuzu yollarken hüngür hüngür ağladık."*

Aile içi değişen rolleri nasıl değerlendirirsiniz? Suriyeli eşlerin birbiriyle ve ebeveynlerin çocukları ile ilişkileri Türkiye'ye geldikten sonra gözlemlerinize göre nasıl etkilendi?

Evinin geçimini sağlamayı temel görevi addeden ve hanımlarını çalıştırmayı ayıp sayan orta yaş ve üstü erkeklerin birçoğu, ne kadar nitelikli olurlarsa olsunlar, işlevi olmayan atıl kimlere dönüştüler; çünkü ülkemizde daha ziyade genç erkekler ve kadınlar iş bulabiliyorlar. Kendileri işsizken hanımlarını veya çocuklarını çalıştırmak zorunda kalmaları çok ağırlarına gitti. Veya aile reisinin çalıştığı halde kazancının yet-

Kilis'te yaralı bakımevine gittiğimde beş yıldır kanser tedavisi gören bir Suriyeli hanımla tanıştım. Suriye'nin kuzeyinde çadır kampta yaşayan 9-18 yaş arasında 7 çocuğu varmış ve onlara bakan eşi 3 sene evvel vefat etmiş.

memesi de bir problem. Aile içi kavgaların ve boşanmaların çoğunun maddi imkânsızlıklardan kaynaklandığını bana söylediler.

Büyük şehirlerde kadının rolü değişti. Bazıları sosyal ve ekonomik hayatta çok daha etkin olmak, ailesini geçindirmek zorunda kaldı. Kendi ayakları üzerinde durabilir hale gelen kadınlar zamanla özgüven kazandı, daha özgürce hareket etmeye başladı. Bu da eşlerinin sindirmekte zorlandığı bir husustu. En büyük zorluğu, eşleri savaşta ölen veya hapiste yatan kadınlar yaşıyor; çocuklarına hem annelik hem babalık yapmak zorundalar; ama iki görevi de doğru düzgün yapamamanın psikolojik ezikliğini yaşıyorlar.

Ebeveyn-çocuk ilişkisi de hepsinde değil ama bazı ailelerde değişmeye başladı. Lise çağına gelen bazı çocukların ebeveynine saygısının azalması ve -özellikle maddi ihtiyaçları karşılamayan- babanın otoritesini yitirmesi, Türkiye'ye ve Batı'ya göç eden ailelerde daha fazla. Ülkemizde maddi durumu kötü çok fazla Suriyeli aile var. Dört yıl evvel yaptığım röportajda bir anne, "İlkokula giden oğlum günde sadece 1 TL istiyor, onu bile verecek durumumuz yok; arkadaşlarının kantinden alıp yediklerinden canı çekiyor, ama alamıyor" demişti ağlayarak. Bazı çocuklar, cep telefonu yok diye sınıf arkadaşları dalga geçtiği için maddi zorluk içindeki

ebeveynine **"Cep telefonu almazsanız okula gitmeyiz"** diyorlar.

Röportaj yaptığım bazı ebeveynler şöyle demişti: **"Eskiden ebeveynne itaat vardı, çocuklarımız istediğimizi yaparlardı; şimdi sürekli itiraz ediyorlar, asabileşiyorlar, yanıfta ısrar ediyorlar, isyankârlar. Okuldaki Türk arkadaşlarına özeniyorlar... Ne maddi bakımdan taleplerini karşılayabilir durumdayız ne de İslami-ahlaki bakımdan bunları hoş karşılayabiliriz. Ama çocuklarımız bizi polise şikâyet eder de başımız belaya girer mi korkusuyla susmak zorunda kalıyoruz."**

Biz hep Suriyeliler mahallelerde ve okullarda düzeni bozdu, çocuklarımızın ahlakını etkiledi diyoruz. Onların da tam tersi yönde serzeniş ve hikâyeleri var mı?

Aslında göçlerde göç edenin hayatı değişir, ev sahibi ülkenin vatandaşlarının değil veya bazı değişimler olsa bile bunlar göçmenleriyle kıyas bile edilemez... Suriyeli ebeveynlerin az evvel bahsettiğim serzenişini biraz daha açayım. Mesela Suriyeli öğrenciler okullarda mevcut halleri, davranış şekilleri ya da kıyafetleriyle Türk arkadaşları tarafından küçümseniyor, dalga geçiliyor. Kimisi kulak tıkayıp içe çekiliyor; ama kimisi dalga geçilmemesi için Türk genç-

ler gibi yaşamak, giyinmek, gezmek istiyor. Bu taleplerin bazıları ahlaken onların kabullenebileceği şeyler değil... Bu arada değişen sadece çocuklar da değil. Mesela Türkiye'de yabancılara sokaklarda laf atmalar ve saldırılar yüzünden mülteci olduğu anlaşılmasın diye tesettür şeklini değiştiren veya başını açan Suriyeli kadınlar var. Batı'da da öyle.

Yine Suriyeli anneler, çocuklarının okuldaki akranlarından **"Sana ne?"; "Off ya"; "İstediğimi yaparım"** gibi sözleri öğrenip kendilerine söylemelerinin şokunu ve üzüntüsünü yaşıyorlar. Çünkü Suriye'de anne hakikaten kutsaldır, en ufak bir ters söz söylenmez; ebeveyn sözü dinlenir, özellikle annenin rızasını almak ve gönlünü hoş tutmak son derece önemlidir. Yani burada Suriyelilerin de ahlakı ve değerler sistemi değişiyor.

Bu arada ben Suriyelilerle yaptığım röportajlarda toplum olarak kendi kültürümüzden ne kadar uzaklaşmış olduğumuzu yakinen gördüm. Hem Türk hem de İslam kültüründe anne-babaya itaat, büyüklere saygı, akraba ilişkileri, misafir ağırlamak, ikram etmek, komşu hakkı gibi -en azından büyük şehirlerde- yitirdiğimiz veya yitirmekte olduğumuz değerlerimiz ve kültürümüz Suriyelilerde hala canlı. Suriye, geçmişten beri Türk kültürüne en çok

benzeyen Arap ülkesidir; zaten sınırın üstü ve altı aynı aileler, aşiretler ve kültürlerdir.

Savaş ve zorunlu göç çocukların eğitim hayatını nasıl etkiledi? Bu süreçte okullarımızdaki çocukların daha duyarlı olmaları adına neler yapılabilir? Mesela savaşı ve neden göç etmek zorunda kaldıklarını anlatmak gibi.

Eğitim almak, savaş ve göç yaşayanlar için varoluşsal bir mesele. Suriye'yi ayağa yurtdışında okuyan çocuklar ve gençler kaldıracak. Çünkü savaş yıllarında içeride doğru düzgün eğitim imkânı kalmamıştı, birçok okul ya bombalanmış ya da yerinden olan aileler okullara sığınmıştı. Savaş yüzünden yıllarca hiç okul yüzü görmeyenler ve eğitime ara verdiği için daha evvel öğrendiklerini de unutanlar var. Aile geçimine katkıda bulunmak zorunda olduğu için eğitimi yarıda kalanlar var. Hem okula gidip hem de çalışanlara gelince, birçoğu sürekli yorgunluk, odaklanamama ve ders çalışmaya vakit ayıramama yüzünden başarılı değil. Bunun yanında -geçmişte- ciddi savaş travmalarıyla boğuşan (mesela ailesinde ölüsü veya yaralı/sakata olan, babası Suriye'de kayıp veya hapiste olup hiçbir haber alamayan, aile bireylerinin tecavüzüne şahit olan, bombardıman altında kalan, evi yıkılan vs.) öğrencilerin

Yine Kilis'te felçli bir hanımla tanıştım. Müdürlüğünü yaptığı ortaokulda öğrencileri hafızlık icazet töreni için toplandığında Rus uçakları okulu bombalamış. 70 öğrencisi paramparça hayatını kaybetmiş. Yeni evlendiği eşi ölmüş. Kendisi görme yetisini kaybetmiş ve felç kalmış.

derslere odaklanamaması da söz konusuydu; ama çok şükür bu travmalar atlatıldı. Kısaca 12 yıllık kötü tecrübe hem Suriye içinde hem de göç edilen ülkelerde birkaç milyon çocuğun ve gencin eğitimsiz kalmasıyla kayıp nesiller

doğurdu. Ve bu, el atılması gereken en temel problem.

Son yıllarda ülkemizdeki mülteci çocuklar ve gençler, gerek iktisadi sıkıntılar yüzünden gerekse akrân zorbalığına, ırkçılığa veya öğretmenlerinin kötü muamelesine maruz kaldıkları için okullarını bırakmaya başladılar. Bu, acı bir durum. Veya Türkçeyi çok iyi öğrenip aksansız konuşabilenler kimliklerini, yani Suriyeli olduklarını saklamaya çalışıyorlar ki dışlanmasınlar... Suriye'deki savaşın mahiyeti, Suriyelilerin savaşta neler yaşadığı ve neden göç etmek zorunda kaldığı anlatılmadan ve anlaşılmadan ülkemizdeki mevcut problemler çözülemez. Bir de onların da bir insan ve bir çocuk olduğunun algılanması lazım. Eğer bu konular medyada ve okullarda doğru işlenseydi uyum daha kolay sağlanabilirdi. Bu arada biz uyumu tek tarafı bir mesele zannediyoruz; yani mültecilerin ev sahibi ülkeye uyum sağlamasından ibaret görüyoruz. Oysaki uyum çift taraflıdır; ev sahibi ülke de kendi içine gelen yeni kitleye fikren açık olmalı, birlikte yaşama iradesini gösterebilmelidir.

Ben Suriyelilerin hikâyelerini sosyal medyada paylaştığımda hiç tanımadığım Avrupa'daki göçmen Türkler bana şunu yazıyor: **"Suriyelilerin neler yaşadığını biz çok iyi anlıyoruz. Çünkü**

aynısını biz burada yıllarca yaşadık. Türkiye’de Suriyeler hakkında söylenen olumsuz ifadelerin aynısını Avrupalılar Türkler için söylüyorlardı.” Aslında her toplumda yerlilerin veya geçmişte dedeleri o toprağa göçüp de yerleşenlerin göçmenlere söylediği laflar benzerdir. Bizim sözlerimiz ve davranışlarımız sıra dışı değil yani. Geçmişte Türk işçilerin çocuklarının Alman okullarında gördüğü muamelenin benzerlerini bizim okullarımızda mülteci çocuklar yaşıyorlar.

Göçler, mübadeleler dünya tarihinde hep yaşanmış; muhacirleri isteyenler de, istemeyenler de olmuştur. Savaşta her şeyini kaybeden, evleri bombalanıp yerle bir olan Suriyelilere evinize dönün denirken bir gece ansızın yaşanan depremlerle yüz binlerce insanımız evsiz kaldı. Tarihe geçecek şeyler yaşadık, yaşıyoruz. Arap Baharı, Suriye İç Savaşı, 15 Temmuz, pandemi, Ukrayna-Rusya Savaşı ve en son deprem. Bütün bunları duyarlı insanlar olarak nasıl okumalıyız?

Bu konulara nasıl bakmamız gerektiğini bize öğreten Kur’an-ı Kerim’de birçok ayet var. Mesela:

Bakara suresi, 214: *“Ey müminler! Yoksa siz, sizden önce gelip geçenlerin başına gelenlerin benzeri sizin de başınıza gelmeden Cennet’e gireceğinizi mi sandınız? Onlara yoksulluk ve sıkıntı öylesine dokunmuş ve öyle sarsılmışlardı ki nihâyet peygamber ve beraberindeki müminler, ‘Allah’ın yardımı ne zaman gelecek?’ demişlerdi. İyi bilin ki, Allah’ın yardımı yakındır.”*

Ankebut, 2-3: *“İnsan yalnız ‘iman ettik’ demekle, hiç imtihan edilmeden bırakacaklarını mı sandılar? And olsun ki biz, onlardan öncekileri imtihan ettik. Elbette Allah (imtihan ederek), doğru söyleyenleri de bilir, yalancıları da bilir.”*

Rum Suresi, 41: *“İnsanların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu; böylece Allah -dönüş yaptınlar diye- işlediklerinin bir kısmını onlara tattırıyor.”*

Bakara 155: *“Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle sınavacağız. Sabredenleri müjdele!”*

Dünyadaki varlık nedenimiz imtihandır ve Allah kullarını bollukla da, darlıkla da imtihan eder. Kullar nelerle sınanır? Savaş, kıtlık, salgın

Eğitim almak, savaş ve göç yaşayanlar için varoluşsal bir mesele. Suriye’yi ayağa yurtdışında okuyan çocuklar ve gençler kaldıracak. Çünkü savaş yıllarında içeride doğru düzgün eğitim imkânı kalmamıştı, birçok okul ya bombalanmış ya yerinden olan aileler okullara sığınmıştı.

hastalıklar, deprem, sel ve türlü türlü tabiat olayları... Dünyada imtihan neden var? Bunu okula benzetebiliriz. Okulda öğretmenler notlarımızı sadece sınıftaki performansımıza göre vermez; asıl belirleyici olan, doldurduğumuz imtihan kâğıtlarıdır. Allah da kullarına öyle

yapıyor. İmtihandaki durumumuz, bizim gerçekten Allah’a inanıp inanmadığımızı, ihlasımızın ölçüsünü gösteriyor. Bu arada en ağır imtihanları yaşayanlar da peygamberlerdir, Allah’ın en sevdiği kullarıdır.

Kısaca kibirlenmeye gerek yok. Suriyeliler ‘geri’ olduğu veya hak ettiği için bu halde değiller. Velew ki öyle olsun ne fark eder? Onlar savaşla, kıtlıkla, muhacirlikle imtihan dalar; biz ise ensarlıkla... Hep diyordum ki yarın bizim de benzer duruma düşmeyeceğimizin hiçbir garantisi yok; biz de baktık ki Suriyelilerin on yılda yaşadığı yıkımın benzerini biz iki dakikada alıvermişiz. Sadece şehirlilerin aldığı yıkım değil, insanların yaşadıkları da o kadar çok benzeşiyor ki... Geçmişte Suriyelilerden dinlediklerimiz çok benzerlerini depremedelerimiz röportajlarda dillendirdi; bazı cümlelerin aynı olması karşısında hakikaten şok oldum.

Başkasının yaşadığı imtihanlara ibret nazarıyla bakmayı, ders çıkarmayı öğrenmemiz gerekir. Yoksa ayınlarını yaşamaya mahkûm kalırız. Bir de gerçekte neler olup bittiğini bilmeden büyük büyük konuşmaktan vazgeçmemiz lazım. Duayı bile doğru edebilmek için gerçekleri bilmek gerek; yoksa kendi dilimizle musibetlere davetiye çıkarırız. Şunu hiç unutmayın: Yaşamadığımız imtihanların kazananı değiliz. ■

DİL SAVAŞI

Ece Mankırcı

Bugün Filistin meselesi birçok açıdan ele alınırken gözümüzden kaçması gereken bir nokta da hiç şüphesiz kültürel savaştır. Kalabalıkları tek yürek haline getiren güç kültürdür, millî kimliktir. Bu kimlikten sıyrılan insanların birbirine bigâne kalması işten bile değildir. Millî kimliği gelenek görenek, din, tarih, sanat gibi unsurların yanı sıra esasen "dil" oluşturur. Dil; Rum suresi 22.ayette de "İbret" alınması gereken bir esas olarak geçer. Çünkü dil; hem iletişimin temeli hem de toplumların aynasıdır. İsrail, kurulmasına

Bugün Filistin meselesi birçok açıdan ele alınırken gözümüzden kaçmaması gereken bir nokta da hiç şüphesiz kültürel savaştır.

onlarca yıl varken sinsi bir strateji izleyerek bu alanda çalışmalarına başlamış, bir dil savaşı açmış ve kendi kültürel hegemonyasını kurmaya çalışmıştır. Bu çalışmalarını iç cephesinde yeni ve ortak bir İbranice dili inşa ederek sürdürürken, dış cephede ise Filistin topraklarındaki Arapça isimleri değiştirerek devam ettirmiştir.

Dünyanın farklı yerlerinden milyonlarca insanı bir toprak parçasında buluşturmaktan daha zor olan şey şüphesiz onların anlaşmasını ve tek yürek olmasını sağlamaktır. Buldukları farklı coğraf-

İsrail, Arapça isimleri değiştirmekle işe başlamış, bu topraklardan yüzlerce yıllık Müslüman izlerini silmeye çalışmıştır.

yalarda o coğrafyanın diliyle konuşan Yahudiler için İbranice, tarihi metinlerin tozlanmış sayfalarında kalmış, günlük hayatta yeri olmayan bir dildi. 1858 yılında doğan Eliezer Ben Yehuda, bu dili yeniden bir konuşma dili yapmaya ömrünü harcayarak onu yeniden inşa etti. Kimsenin konuşmadığı bu dili öğrenmeleri için ailesiyle dahi başka bir dilde konuşmadı. Bu sayede bu yeni dili öğrenmek zorunda kalan aile fertleriyle başlayan İbranice hareketi, halka halka topluma yayıldı ve bugün milyonlarca kişinin konuştuğu bir dil haline geldi. İbranice adeta küllerinden yeniden doğdu ve tarihte öldükten sonra dirilen tek dil olarak yerini aldı.

İsrail, Arapça isimleri değiştirmekle işe başlamış, bu topraklardan yüzlerce yıllık Müslüman izlerini silmeye çalışmıştır. Yer isimlerinin değişikliği, siyasi coğrafya için çok önemlidir. Yeni isimler yeni devletlerin toplumca içselleştirilmesini, yeni halkın toprakla bağ kurmasını sağlarken aynı zamanda bölgedeki kadim halkın izlerinin silinmesine yol açar. Bu konuda en çarpıcı örneklerden biri Rusya'nın St. Petersburg şehridir. Haziran 1991 referandumunda Leningrad seçmenleri büyük çoğunlukla şehri St. Petersburg olarak yeniden adlandırmak istediklerini ifade etmişlerdir. Bu eylem, yetmiş yıldan fazla süren komünizmin reddini simgelerken, aynı za-

manda geçmişe geri dönme arzusunu da yansıtmaktadır.

Filistin'deki İbranileştirme çalışmaları 1880'li yıllarda Yahudilerin Filistin topraklarına göçüyle birlikte başlamış ve 1925'te Yahudi Ulusal Fonunun, Yerleşimler için İsimler Komitesini (The Names Committee ort he Settlements) kurmasıyla devam etmiş ve 1948'e kadar tam 215 ta-

Filistin'deki İbranileştirme çalışmaları 1880'li yıllarda Yahudilerin Filistin topraklarına göçüyle birlikte başlamış ve 1925'te Yahudi Ulusal Fonunun, Yerleşimler için İsimler Komitesini (The Names Committee ort he Settlements) kurmasıyla devam etmiş ve 1948'e kadar tam 215 tane yerleşim ismi değiştirilmiştir.

1948'e kadar tam 215 tane yerleşim ismi değiştirilmiştir.

ne yerleşim ismi değiştirilmiştir. 1941 yılında Meron Benvenisti isimli Yahudi politikacı, Arapça coğrafi adların yeni Yahudi topluluğunu rahatsız ettiğini ve eski haritaların çeşitli tehlikeler içerdiğine dair komite başkanlığına bir yazı yazmıştır. Birinci Arap-İsrail Savaşının ardından kurulan yeni İsrail hükümeti işgal edilen bölgelerdeki kasaba, dağ, vadi, yol gibi pek çok mekânın isimlerini değiştirmeyi hedefleyerek dokuz bilim adamından oluşan yeni bir komite kurmuştur. Bu tarihlerde başbakan David Ben-Gurion şunları söylemiştir: "Bu yerlere İbranice isimler vermemiz gerekiyor- varsa eski isimler, yoksa yeni isimler! Arapça isimleri kaldırmak zorundayız. Bu topraklarda Arapların politik sahipliğini tanıımıyorsak, onların manevi sahipliğini ve isimlerini de tanımlıyoruz." Mart 1951'de, bu iki komite, tüm Filistin'i kapsayacak şekilde birleştirilmiştir ve yeni birleşik komite, "ülkede coğrafi isimlerin Yahudileştirilmesinin hayati bir konu olduğuna" inandıklarını belirtmiştir.

Filistin gibi tarihte çok önemli olaylara sahne olan bir coğrafyaya dair kullanılan isimler hangi dilde olursa olsun sembolik önemlere sahiptir. Kudüs kelimesi tüm İslam aleminin aklında; ilk kible, miracın başlangıç durağı, kutsal belde kavramları canlanırken, Yerusâlim kelimesi Yahudi halkının zihninde kutsal tapınak, vadedilmiş topraklar gibi kendilerince önemli kavramları uyandırır. Bu durumda hangi isim kullanılırsa o tarafın kültürel egemenliği sağlanacak ve o, haritalar nezdinde bu toprakların hâkimi olacaktır. Bu konunun Yahudi devlet adamları tarafından hayati olarak addedilmesinin sebebi de budur. Mescidi Aksâ'nın batı duvarı bizim için Burak Duvarı iken Yahudiler 'Süleyman Mabedi'nin kaybı sebebiyle' ağlayarak bu duvarın önünde dua ettiklerinden buraya 'Ağlama Duvarı' demişlerdir. Kudüs'teki su kıtlığına feraha kavuşturan, birçok eseri mamur eden Kanuni Sultan Süleyman'a atıfla Sultan Süleyman olan sokağın ismi ise 2017 yılında gerçekleşen saldırı neticesinde hayatını kaybeden İsraili Hadas Malka anısına değiştirilmiştir. "Bâbuzzâhire Caddesi'nin ismi İsraili General Amir Droni, Mescid-i Aksâ'ya çıkan bir sokağın Arapça ismi ise 6 gün savaşında Mescid-i Aksâ'yı zaptettiğini ilan eden İsraili Genelkurmay Başkanı Mordechai Gur olarak değiştirilmiştir.

İmam Buhârî'yle Buhara, Yusuf el-Hemedânî'yle Hemedan canlanır zihnimizde. İşgalci Siyonistler tarafından Aşkelon ismi verilen "Askalan" denildiğinde ise ünlü ha-

Filistin gibi tarihte çok önemli olaylara sahne olan bir coğrafyaya dair kullanılan isimler hangi dilde olursa olsun sembolik önemlere sahiptir. Kudüs kelimesi tüm İslam aleminin aklında; ilk kible, miracın başlangıç durağı, kutsal belde kavramları canlanırken, Yerusâlim kelimesi Yahudi halkının zihninde kutsal tapınak, vadedilmiş topraklar gibi kendilerince önemli kavramları uyandırır. Bu durumda hangi isim kullanılırsa o tarafın kültürel egemenliği sağlanacak ve o, haritalar nezdinde bu toprakların hâkimi olacaktır.

dis âlimi İbn Hacer el-Askalânî'yi hatırlarız. Kelimeler, biz farkında olmasak da zihnimizde köprüler kurar. Söz ettiğimiz gibi bir âlim ya da bir isim bir şehri hatırlatır, onu duya duya o mekânı öğrenir, ona ünsiyet kurarız; bildiğimiz ve bağlandığımız yerlere kendimizi ait hissederek; ait hissettiğimiz yerleri koruruz, bu yerlere bir zarar gelmesini istemeyiz. Filistin'deki yerleşim yerlerinin isimlerini kurulduğundan bu yana değiştirme gayretinde olan İsrail'in hedefi, kelimeleri değiştirerek bizi köklerimizden uzak tutmaya, bizden olan yerleri bize yabancılaştırmaya çalışmaktır. Bu sebeple işgal öncesi Filistin haritasını iyi öğrenmeliyiz. ■

Çizgi: Gülcan Yıldız - Türkiye

Lawrence of Arabia

Filmi Üzerinden Türk Arap İlişkisine Dair

Elif Sevimli

Alec Guinness ve Omar Sharif.

David Lean'ın 1962 yapımı "Lawrence of Arabia" filmi birçok otorite tarafından sinemanın başyapıtı olarak kabul edilir.

David Lean'ın 1962 yapımı "*Lawrence of Arabia*" filmi birçok otorite tarafından sinemanın başyapıtı olarak kabul edilir. Sinema eleştirmenlerinden etkilenen biriyse ilk izleyişte siz de benzer bir duyguya kapılabilirsiniz. Zengin bir aktör ve figüran kadrosuyla çekil-

miş ve çok pahalıya mal olmuş böyle bir filmin başyapıt olduğuna inanmanız zor değildir. Aslında sinemanın en iyilerinden olduğu fikriyle dayatılan birçok film bambaşka faktörlerin devreye girmesiyle bu ilgiye mazhar olabilir. Bu tip filmler aracılığı ile oluşturulmak istenen algı ve amaç

doğrultusunda hikâye anlatılarak başka anlamlara izin vermeyecek şekilde bir senaryo kurgulanır ve izleyicinin bilinçaltı O farkına varmadan ele geçirilir. Arabistanlı Lawrence filmi için aslında işte böyle bir senaryonun ve propagandanın başyapıtıdır dersek haksızlık etmiş olmayız.

**Filmin konusu,
1. Dünya Savaşı
sırasında Arabistan
yarımadasında, İngiliz
subayı olan, bir casusun,
birbirleriyle savaşan
Arap kabilelerini tebaası
oldukları Osmanlılara
karşı birleştirerek
ayaklanmaya öncülük
etmesidir.**

Filmin konusu, 1. Dünya Savaşı sırasında Arabistan yarımadasında, İngiliz subayı olan, bir casusun, birbirleriyle savaşan Arap kabilelerini tebaası oldukları Osmanlılara karşı birleştirerek ayaklanmaya öncülük etmesidir. 4 saate yakın süren ve alenen Türkleri kötilediği için ülkemizde 1991 yılına kadar gösterimi yasaklanan film, 1963 yılındaki akademi ödülleri töreninde aralarında en iyi yönetmen, en iyi senaryo ve en iyi sinematografi de dâhil toplam on dalda ödüle aday gösterilmiş ve bunlardan yedisini almıştır.

Filmde, tipik propaganda filmlerinde olduğu gibi herkesin onay vereceği doğrulukta, merhametli ve cesaretli, insani duygularla ve akli melekelerle donanmış bir kahraman vardır ve film bu kahramanın merkezinde ilerler. Rus çarının hasta adam olarak nitelendirdiği Osmanlı Devleti'ne ait toprakların paylaşılmasıyla alakalı sorun, İngiltere ve Fransa'nın aralarında yaptıkları gizli bir anlaşmayla (*Sykes-Picot*) kısmen çözümlenmiştir. İngilizler, bu paylaşım sürecini hızlandırmak için Arap yarımadasındaki birbirinden ayrı ve husumetli Arap kabilelerini kıskırtarak Osmanlı devletine karşı ayaklandırmaktadır. Lawrence'a düşen görev ise bu kabileleri birleştirip organize ederek ayaklanmaya liderlik etmektir. Arapların içine karışarak tıpkı onlar gibi yaşayan, kendini kabul ettiren ve etrafındakileri sadece Arapların özgürlüğü için mücadele ettiğine inandıran Lawrence için bu hiç de zor olmayacaktır.

Lawrence Arap kabilelerinin liderleriyle görüşerek onları tek bir amaç için bir araya getirir ve Prens Faysal'ın da desteğiyle Araplar ve Türkler tarafından geçilemez olarak görülen çöle aşarak Akabe'ye varır. Nihayetinde, sırtını çöle yaslayarak topları denize dönük şekilde mevzilenen Türkleri gafil avlar ve şehri ele geçirir. Bu yolculuk Arapların akıl ve cesaret edemediği bir plandır.

Filmde Müslümanlar her halükârda kötüdür. Arap bağımsızlık hikâyesi anlatılırken bile Araplar ciddi bir şekilde aşağılanmaktadır. Araplar film boyunca altını çizerek sürekli barbar ve cahil olarak gösterilirken Türkler ise zorba ve zalim olarak geçer. Arapların Türklere karşı özgürlük mücadelesi verirken akıllarına getiremediği her şeyi zeki, cesur ve gözü pek olarak gösterilen bir İngiliz subayı akıl eder ve her şey onun planladığı doğrultuda kursuz ilerler.

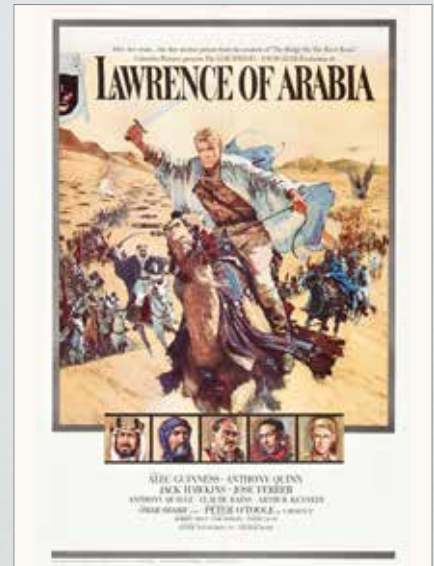
Filmin bir sahnesinde, Akabe'ye giderken aşılması gereken zor ve çetin çöl yolculuğunda geride kalan bir kişi için Araplar hiçbir şey yapmayıp bunun yazılı olan bir kader olduğunu söyleyerek arkadaşlarını ölüme terk ederken, kahramanımız Lawrence ölümü göze alıp tek başına geri dö-

nerek o kişiyi kurtarır ve "Hiçbir şey yazılmamıştır, herkes kendi yazısını kendi yazar." diyerek Arap isyanının gidişatını derinden etkileyecek cümleler sarf eder.

Bir Türk generaline esir düşen ve işkence gören Lawrence, Türklerin sözde barbar ve vahşi yüzüyle (!) yakından tanışır. Yaşadığı bu işkence sebebiyle adeta çıldırır ve büyük katliamlar yapar. Şam'a gi-

**4 saate yakın süren ve
alenen Türkleri kötilediği
için ülkemizde 1991
yılına kadar gösterimi
yasaklanan film, 1963
yılındaki akademi
ödülleri töreninde
aralarında en iyi
yönetmen, en iyi senaryo
ve en iyi sinematografi
de dâhil toplam on dalda
ödüle aday gösterilmiş
ve bunlardan yedisini
almıştır.**

**Filmde Müslümanlar
her halükârda kötüdür.
Arap bağımsızlık
hikâyesi anlatılırken bile
Araplar ciddi bir şekilde
aşağılanmaktadır.**

derken rastladıkları, yolculuk halinde, düzensiz ve hazırlıksız olan bir grup Türk askerini teslim olmalarına rağmen birini bile sağ bırakmayarak vahşice öldürür. Filmin ilk bölümünde kimseyi öldüremeyen, hatta çölün ortasında geride kalmış bir Arabî kurtarmak için kendi canını bile hiçe sayan merhametli bir insan olan Lawrence, Arapların arasında yaşamasından ve Türklerin işkencesine maruz kalmasından dolayı rahatlıkla katliam yapabilecek bir psikolojik seviyeye geçiş yapar. İşte filmin burasında da seyirciye yine bir mesaj verilir. Yukarıda da dediğimiz gibi Müslümanlar her halükârda kötüdür. Lawrence da Müslümanlar arasında kala kala onlara benzermiştir. Artık Türkler gibi zalim, Araplar gibi kan dökücüdür. İngilizler, yani Batı ise medenîdir. Onun bu katliamı yaptığını öğrenen ve başta ona hayran olan bir İngiliz komutan Lawrence'a büyük tepki gösterir. Çünkü İngiliz askeri asla katliam ve barbarlık yapmaz.

Filmin son sahnesinde, Şam'ı da ele geçirdikten sonra sözde birlik olan Arapların bağırsık-çağırış içinde bir meclis ortamında anlaşmakta zorlandığı kargaşa ortamı gösterilir. Anlatıya göre demokrasi Müslümanlar için lüktür. İngilizlerin Arabistan'ı bölerek Fransızlarla paylaşma amacından ve gizli antlaşmadan haberdar olmadığını, sadece Arapların özgürlüğü için mücadele ettiğini söyleyen Lawrence ise kahraman bir subay olarak İngiltere adına görevi başarıyla sonuçlandırmıştır. Şam'dan ayrılırken çöl ve içindekilerle ilgili tek bir şey

dahi duymak ya da hatırlamak istemez ve "medenî" ülkesine dönmek üzere Arabistan'ı terk eder.

Sorunun Kaynağı

Birinci Dünya Savaşı'nın yaklaştığı dönemde Osmanlı hâkimiyeti altındaki Arap topraklarında İngiliz ajanları cirrit atmaktaydı. Bu ajanlar Arap kültürünü ve değerlerini çok iyi biliyor, Arapçayı bir Arap gibi konuşabiliyordu. Kendilerini bölge insanına sevdirmeleri ve onları Osmanlı esaretinden kurtarmak için bölgeye geldikleri yalanına inandırmaları fazla zamanlarını almıyordu. Oysaki Osmanlı Devleti'nin son dönemlerde Arap yarımadasına gönderdiği vali ve yöneticilerin bir kısmı Arapça bil-

miyor, tercümanlar vasıtasıyla halkla irtibat sağlıyordu. Bütün bunlara ilaveten, yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlayan milliyetçi hareketlere karşı idarecilerinin takındığı bazen haksız sonuçlara da varabilen sert tutumlar, Arapların tamamının olmasa da bir kısmının Türklerle karşı olan bakışını değiştirdi. Böylelikle İngilizler eliyle bölgede bir Arap isyanı başlatılmış oldu. Bu isyana tüm Arap aşiretleri katılmamış ve birçoğu da Türklerin yanında savaşmış olmasına rağmen günümüze kadar devam edegelen algı sebebiyle, Türk milletinin zihninde Araplar hain olarak kodlanmıştır.

Hâlihazırda Türk toplumunun önemli bir kısmında Araplar hain olarak görülürken bu durum oluşmasındaki zemin ve şartlar göz ardı edilmemelidir. Bizlere yıllarca Arapların bizi arkadan vurduğu öğretilirken, Araplara da "Türkler sizi yıllarca sömürdü, ezdi" diye öğretilmiştir. Her iki ifadenin de aynı ağızdan çıktığı gün gibi aşikârdır. Savaşta sonra kurulan yeni düzende emperyalistler tarafından ekilen nefret tohumları öncelikle ders kitaplarında atılmıştır. Bizde Araplara karşı gelişen olumsuz bakış açısı, aynı şekilde Araplarda da Türklerle karşı oluşturulmuştur. Bu sayede yüzyıllarca beraber yaşamış, din kardeşi ve komşu olan iki kadim millet birbirlerine düşman edilmiş, Osmanlı gibi bir şemsiyenin altında yeniden bir birlik meydana getirmelerinin önüne geçilmek istenmiştir. Bu durumundan kurtulmak için yapılacak ilk iş şüphesiz zihinlerimizdeki engellerden kurtulmak olacaktır. ■

Çizgi: Nurullah Şimşek - Türkiye

YOK EDİLMEK İSTENEN BİR MİLLETİN RİBÂTİ

Suna Durmaz

Prof Amon Soffer: Hayatta kalmak istiyorsak öldürmemiz lazımdı. Öldürmek, öldürmek, öldürmek... Gün boyu öldürmek, her gün öldürmek. Öldürmesek yok olacaktık.⁽¹⁾

Filistin halkının uğradığı felaket (en-Nekbe), tarihte hiçbir milletin başına gelmemiştir. Bu aziz millet, Batılı Emperyalistler ve Yahudi Siyonistler tarafından yüz yıldır topyekûn yok sayılmıştır. Toprakların %78'i gasp

edilmiştir. Kalan % 22 içinde bulunan Gazze şeridi 17 yıldır kuşatma altında olup hürriyet savaşını vermektedir. Filistin topraklarının %4'ünü teşkil eden Kudüs bölgesinin batı tarafı 1948'de, Mescid-i Aksa'nın bulunduğu doğu tarafı ise 1967'de işgal edilmiştir. O tarihten bu yana Mescid-i Aksa mahzundur. 1948 işgalinde halkın üçte ikisi mülteci durumuna düşmüştür. 530 şehir, kasaba ve köy ele geçirilip isimleri değiştirildikten sonra buralara Yahudi-

ler yerleştirilmiştir. Filistin asıllı Amerikalı düşünür Edward Said'in de belirttiği üzere, Siyonistler şehir ve köyler arasında bölerek halkın birbiriyile olan bağlantısını yok etmeye çalıştılar. Artık Filistinlilerin bir bölgeden diğerine, kuzeyden güneye, doğudan batıya doğru hareket etmesi imkânsız olmuştur.⁽²⁾

İngilizlerin 1917 yılında Filistin topraklarını işgal etmesiyle başlayan Siyonist zulüm ile hırsızlık

üzerine kurulan İsrail, insanlığa sığmayan toplu katliam metoduyla günümüzde toprak gasp etmeye hala devam etmektedir. İşgale karşı duran en basit bir hareket, canavarca bastırılmaya çalışılmaktadır. Amaç; önce Filistin topraklarının tümü, sonra da Fırat- Kızıldeniz arasında yer alan ve İslam tarihinde "**Bilâdüşşâm-Bey-tülmakdis Toprakları**" diye bilinen zengin bölgeye sahip olmaktır. Dünya siyaset sahnesinde **BÜYÜK ORTADOĞU PROJESİ** adıyla konuşulan projenin temel felsefesi işte budur. Suriye ve Irak işgallerini de bu minvalde değerlendirmek gerekir.

Filistin asıllı Amerikalı düşünür Edward Said, Filistin'de 100 yılı aşkındır yaşananları anlayabilmek için 1948'in çok iyi okunması gerektiğini söyler. Hristiyan Siyonistlerin siyasi ve askeri desteğini alan Yahudi Siyonistler "**Filistinliler yoktur. Yani Filistin'de kendini Filistinli sayan ve bizim gelecek onları dışarıya atıp ülkelerini ellerinden alacağımız bir Filistin halkı yoktur.**" diyerek dünyanın gözü önünde muazzam bir gasp olayı gerçekleştirmiş ve koca bir ülkeye el koymuşlardır. Bu gasp siyasetini David Ben-Gurion'un yakın dostu olan Prof. Benzion Dinur (**İsrail'in ilk eğitim bakanı**) şöyle dile getirmiştir: "**Ülkemizde Yahudilerden başkasına yer yoktur. Araplara 'Çekilin!' diyeceğiz. Eğer razı olmaz ve direnirlerse onları kuvvet kullanarak geri atacağız.**"⁽³⁾

Filistin köy ve kasabalarında vahşice katliamlar yapıp, direnmek isteyen halka gözdağı veren ve onları göçe zorlayan Siyonistler, Safed'de, el-Halil'de, Hiram'da, Hayfa'da, Tantûra'da ve daha nice kasaba ve köylerde binlerce suçsuz insanı hunharca katletmişlerdir. İsrail kurulmadan (**14 Mayıs 1948**) önce yapılan 25 katliam kayıtlara geçmiştir. Burada sadece bir ikisini zikredeceğiz.

Haganah milisleri eski komutanı Yisrael Galili'nin Kasım 1948'de yaptığı açıklama:

"**Safed kenti yakınlarındaki Safsa isimli bir Filistin köyünde, 52 erkek birbirlerine bağlanarak getirildikleri çukurun başında kurşuna dizildi. Bunlardan 10 tanesi can çekişiyordu. Kadınlar ise onlar için beyhude bir şekilde merhamet dileniyorlardı. Ayrıca 6 yaşlı erkek cesedi bulundu. Orada 61 ceset, 3 de tecavüz vakası vardı. Tecavüze uğrayanlardan birisi, Safed'in**

doğusunda 14 yaşında bir kız çocuğu idi. 4 erkek de kurşuna dizilerek öldürüldü. Öldürülen Filistinlilerden birinin parmakları yüzüğünü almak için kesildi."

Biri eski Mossad ajanı, diğeri de Stern Gang Örgütü teröristi olan iki Siyonist 254 masumun şehit edildiği Deir Yassin'de (**9 Nisan 1948**) neler yapıldığını bakın nasıl anlatıyorlar:

"**Deir Yassin genelde muhârip bir köy değildi. Hatta 1942 öncesinde Yahudi komşularıyla karşılıklı saldırmazlık anlaşması dahi imzalamıştı. Buna rağmen soğukkanlı bir şekilde katliam yapıldı kendilerine. İki Arap sırt sırta bağlanarak başlarına dinamit kondu. Sonra da dinamit ateşlendi. Kafaları parçalanarak havaya uçtular. Cesetler bir hayli fazla olduğundan onları defnetmek zordu. Bu yüzden kuyuya atıp üzerine gazyağı döküyor ve ateşliyorduk. İçinde büyük bir ateş yakılmış olan bir evin çatısından cesetleri içeri atıyorduk. Bu yüzden dayanılmaz bir koku sarıyordu etrafı. Ve kadınları avret yerinden vuruyorduk. Çünkü bize Arap mücahitlerin kadın kıyafetine girdikleri söylenmişti. Bunu kontrol etmek istiyorduk"**⁽⁴⁾

Siyonistler yukarıda vasfedildiği gibi korkunç katliamlar yapıp köyleri boşaltıyor, sonra da buralara Yahudi yerleşimcileri yerleştiriyorlardı. Filistin olaylarını yerinde incelemek üzere BM tarafından aracı tayin edilen Kont Folke Bernadotte, 16 Eylül 1948'de BM'ye sunduğu rapo-

Filistin olaylarını yerinde incelemek üzere BM tarafından aracı tayin edilen Kont Folke Bernadotte, 16 Eylül 1948'de BM'ye sunduğu raporunda bu konuda şunları söylemiştir: "Filistin'e dolan Yahudi muhacirler derhal gidenlerin yerlerini alıyorlar. Yüzyıllardan beri bu topraklarda kökleşmiş olan Arapları söküp atıyorlar. Siyonistler her yanı yağmalıyorlar, hiçbir askeri gerekçe bulunmadığı halde köyleri yakıp yıkıyorlar."

runda bu konuda şunları söylemiştir: *"Filistin'e dolan Yahudi muhacirler derhal gidenlerin yerlerini alıyorlar. Yüzyıllardan beri bu topraklarda kökleşmiş olan Arapları söküp atıyorlar. Siyonistler her yanı yağmalyorlar, hiçbir askeri gerekçe bulunmadığı halde köyleri yakıp yıkıyorlar."* Siyonistler bu raporun takdiminden bir gün sonra Bernadotte ve asistanı Serrot'u 17 Eylül 1948'de öldürdüler. Böylece hakkı savunmak isteyenlerin tümüne gözdağı vermiş oldular.

Ayrıca Ralph Schoenman, *"Siyonizmin Gizli Tarihi"* adlı eserinde, dönemin Kızılhaç Başkanı Jacques de Reynier'in Deir Yasin katliamı hakkındaki şahadetini aktarır: *"Evlerden birine girmeyi denedim. Bir anda bir düzine asker çevremi sarıverdi. Makinalı tüfekleri üzerime doğrultmuşlardı. Komutan yerimden kıpırdamamamı, içerde ölü varsa getirileceğini söyledi... O katillerin suratına yaptıklarının ne demek olduğunu haykırmaya başladım, aklıma gelen tüm tehditleri savurdum, sonra da hepsini kenara itip eve girdim. Girdiğim ilk oda karanlıktı. Her şey alt üst olmuştu ama kimse yoktu. İkinci odada her türlü pisliğin içinde yatan soğumuş cesetler gördüm. Burada "temizlik" önce makinalı tüfek sonra da el bombası kullanılarak yapılmıştı. Son olarak, belli ki bıçak kullanılmıştı... Köydeki 400 kişinin ellisi kaçıp kurtulmuştu. Ge-*

Siyonistlerin nazarında Filistinliler, İsrailoğullarının ezeli düşmanı Amâlik* kavmidir. Eski Ahid (Old Testament) bunların mutlaka yok edilmelerini emreder. "Şimdi git, Amalekliler'e saldır. Onlara ait her şeyi tümüyle yok et, hiçbir şeyi esirgeme. Kadın erkek, çocuk, öküz, koyun, deve, eşek hepsini öldür."

riye kalanlar planlı bir biçimde göz kırpmaksızın katledilmişti. Anladığım kadarıyla bu çete mükemmel bir disipline sahipti, sadece emirle-

re göre hareket ediyordu..."

LEHİ silahlı örgütü sorumlularından İsrail El-dad (*Scheib*), 1967'de De'ot gazetesine verdiği demeçte Deir Yasin katliamının stratejik önemi hakkında şöyle demiştir: *"Şunu hep söylemişimdir: Eğer kurtuluşun simgesi sayılabilecek en derin, en yüce umut Yahudi Tapınağının yeniden inşası ise... O zaman açıktır ki, o camilerin (Mescid-i Aksa) günün birinde şu veya bu şekilde ortadan kalkması gerekecektir. Deir Yasin olmasaydı, bugün İsrail devleti üzerinde yarım milyon Arap hâlâ yaşıyor olacaktı. Ve tabii İsrail Devleti de olmayacaktı..."⁽⁵⁾*

İsrail devleti kurulmadan yapılan sistematik katliamlar yüzünden, ilk etapta yaklaşık 800 bin Filistinli yerinden edilmiştir. Zamanla bu rakam artmıştır. Filistin İstatistik Kurumu'nun yayımladığı rapora göre, mültecilerle birlikte Filistin nüfusu, 2022 yılının sonu itibarıyla 14,3 milyona ulaştı. Böylece, 1948'deki Büyük Felaketten (*Nekbe*) bu yana Filistin nüfusu yaklaşık 10 kat artmıştır. Raporda, 14,3 milyonluk nüfusun yaklaşık yarısına tekabül eden 7,1 milyonun işgal altındaki Filistin topraklarında yaşadığı belirtildi. Söz konusu 7,1 milyonluk Filistinliden 3,2 milyonun Batı Şeria'da, 2,2 milyonun Gazze şeridinde (*Gaza Strip*) ve 1,7 milyonun ise İsrail'de yaşadığı aktarıldı.⁽⁶⁾

Tehcir politikası

Siyonist Yahudiler, nefretini yüzyıllarca kendilerine insan muamelesi yapmamış ve katliamlarla öldürmüş olan Batıya kusacağına, Filistinli olmaktan başka suçu olmayan masum insanların üzerine kumaktadır. Onlarca yıldır gerek Batı Şerida'da gerekse Kudüs'te insanlara hatıyatı zindan ederek tehcir politikasını devam ettirmektedir. 7 Ekim gününden beri Gazze şeridinde yapılan katliamın ana sebebi; bu bölgede yaşayanları Sina Çölüne doğru göçe sürüklemektir ve Yahudi tarihçi İlan Pappé'nin vurguladığı gibi, Filistin'in tamamını almadan işgalci İsrail'in durmaya niyeti yoktur.

BM Filistinli Mültecilere Yardım Ajansı'nın (UNRWA), bildirdiğine göre, (Bu rakamlar değişecek gibi) 7 Ekim sonrası Gazze bölgesindeki (365 km, nüfus: 2.3 milyon) 1.7 milyon insan yerinden olmuştur. 920 bin insan Hân Yunus, Refah ve Gazze'nin orta kısımlarına sığınmak durumunda kalmıştır. Bir milyondan fazlası UNRWA'ya bağlı 156 okula sığınmıştır. Ancak buralar da bombalanmıştır. 7 Ekim-23 Kasım tarihleri arasında 14.800 Gazzeli şehit edilmiştir. Bunların %70'i kadın ve çocuklardır. Bu yazının yazıldığı günlerde de katliamlar ve tehcir devam ediyordu.⁽⁷⁾

Siyonistlerin nazarında Filistinliler, İsrailoğullarının ezeli düşmanı **Amâlik*** kavmidir. Eski Ahid (Old Testament) bunların mutlaka yok edilmelerini emreder. **"Şimdi git, Amalekliler'e saldır. Onlara ait her şeyi tümüyle yok et, hiçbir şeyi esirgeme. Kadın erkek, çocuk, öküz, koyun, deve, eşek hepsini öldür."** Micheal Hoffman ve Moshe Lieberman'ın yazmış olduğu, **"The Israeli Holocaust Against the Palestinians"** adlı kitapta, İsrail'in geçmişte Beytlehem'de, Ramallah'ta, Cenin'de ve daha başka yerlerde Filistinlilere karşı yapılan katliamlara genişçe yer verdikten sonra, bunun sebebi şu kısa cümlelerle açıklanıyor: **"İsrail ordusunun Bethlehem'i kuşatma altına alması gibi, 'Zenciler Manhattan'a bomba yerleştiriyorlar' iddiasıyla tüm Harlem halkı kuşatma altına alınsa, dünya buna sessiz kalmaz. Oysa insandan aşağı sıfat almış olan Filistinliler, yani 'Amâlik' için bu işsüz bir şekilde uygulanmıştır... İsrail'in nazarında her bir Filistinli Eski Ahid'de geçen millet olan Amâlik'in bir ferdidir. Tanrı bu milletin kadin, erkek, memedeki çocuk olmak üzere top-**

tan imha edilmesi için İsrail'e emretmiştir.⁽⁸⁾

Yine başka bir kaynağa göre, Yahudi Millî Fonunun (**Jewish National Fund**) Yahudilerin Filistin'e yerleştirilmesiyle görevlendirdiği Yosef Weitz, 20.12.1940 tarihinde bu Tehcir Stratejisini şöyle açıklıyor: **"Şu iyice bilinmeli: Bu ülkede iki halka yer yoktur. Araplar terk ederlerse, ülke yeterince genişleyecek ve bize yetecektir. Arapları komşu ülkelere sürmekten başka çare yoktur. Bir köy, bir bedevi kabilesi dahi bırakılmamalıdır geride. Tehcir; Irak'a, Suriye'ye ve Ürdün'e doğru yapılmalıdır. Ve bunu gerçekleştirmek için yeterli fon bulunacaktır. Bu tehirden sonra, ülke milyonlarca kardeşimizi barındırmaya yetecek ve 'Yahudi problemi' son bulacaktır. Bundan başka çözüm yoktur."**⁽⁹⁾

Yosef Weitz 1940'da dile getirdiği Tehcir Stratejisinin resmî planını 5 Haziran 1948 tarihinde ise şu şekilde açıklar:

- Askeri operasyonlar yoluyla Filistinlilerin en büyük köyleri yıkılacak.
- Arap kasaba ve köylerinin arasına Yahudi yerleşimciler yerleştirilerek aralarındaki bağlantılar kesilecek.
- Mültecilerin geri dönüşünü engelleyecek gerekli hukuki düzenlemeler yapılacak.
- Geri dönüşü engellemeye yönelik propaganda yapılacak.

Aslında Yahudi toplumunun tek millet olmadığını Rabbimiz haber vermiştir: "Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınaktır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır."

- Arap ülkelerine mültecileri içine alması ve entegre etmesi için yardım yapılacak.⁽¹⁰⁾

Edward Said, vatanlarından zorbalıkla sürülen Filistinliler için "sinek sürüsü gibi yurtlarından sürüldü." cümlesiyle içindeki acıyı dile getirmişti. Gün gelecek, gaspçı Siyonistler aziz Filistin topraklarından geldikleri yerlere bir "sinek sürüsü" gibi sürülecektir.

Filistin Siyonistlere Yâr Olmayacak!

Siyonistler, yüzlerce yıldır dünyanın çeşitli yerlerinde yaşamakta olan Yahudileri göçe teşvik etmek için, Filistin topraklarının, "üzerinde in-

san yaşamayan boş araziler" olduğunu iddia ettiler. Ve bu iddianın zihinlerde yer alması için "A land without People, for a People without land/ Halkı Olmayan Topraklar, Toprağı Olmayan Halk İçin" sloganını kullandılar. Buna göre, Filistin adındaki boş ve çorak araziler (!) yüz yıllardır Hristiyanlar tarafından ezilmiş olan Yahudilere verilecekti. İsrail Devleti Yahudileri tek çatı altında toplayarak bir ulus meydana getirecek ve nihayet huzur içinde yaşayacakları bir vatanları olacaktı!

Aslında Yahudi toplumunun tek millet olmadığını Rabbimiz haber vermiştir: "Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınaktır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır."

Açıkçası İşgalci İsrail görüldüğü kadar birlik ve dirlik içinde değildir. Sadece harp sebebiyle, İsrail'in ihtiyaç duyduğu iş gücü 30 bin kişi civarındadır. Ayrıca Gazze savaşının İsrail'e günlük faturasının 250 milyon dolar olmasının, beklenden çok fazla olduğu söyleniyor. The Wall Street Journal'daki bir analize göre, eğer savaş uzarsa, 2023-2025 arası 53 milyar dolarlık bir kayıp olacağı tahmin ediliyor. İsrail medya-

sının önde gelen gazetelerinden olan The Jerusalem Post, Gazze harbinin turizm sektörüne olan olumsuz etkisini ele aldığı analize göre, yerli turistler İsrail turizm sektörünün ana gelir kaynağını oluşturuyor. Her altı turistten beşi ülke içinden gelmekte ve savaş dolayısıyla bu iç turizm kaynağı kesilmiştir. Özellikle de kuzeydeki Golan Tepeleri, Kızıldeniz Akabe Körfezindeki Eilat şehri, Ölü Deniz, Taberiyye Gölü çevresindeki oteller turistler için değil, binlerce Siyonist için sığınak olarak kullanılmaktadır.

Görünen o ki; Siyonistlerin katliamlar neticesinde ele geçirdikleri Filistin toprakları üzerinde hayal edilen o huzurlu YAHUDİ YUVASI inşa edilemedi. Dünyanın dört bir tarafından Filistin'e göç ettirilen Yahudiler, etnik köken, eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik alt yapı ve dini mezhep olarak birbirinden çok farklı karakterde (heterojen) gruplar olduğundan, bir millet ortaya çıkarılmadı. Eritme stratejisi (*melting pot*) uygulayarak homejen bir "Yahudi Milleti" oluşturma projesi başarılı olamadı. Bunu çok iyi bilen İsrail, Genetik Bilgi Yasası (*Genetic Information Law*) çıkararak Yahudilerin aile soy ağacını (*Aşkenaz mı, Sefarad mı, Mizrahi mi*) çıkarmalarının önüne geçmiştir. Yani bir Yahudi, mahkeme kararı olmadan etnik kökünü öğrenemez!

***İşgalci İsrail
göründüğü kadar
birlik ve dirlik içinde
değildir. Sadece harp
sebebiyle, İsrail'in
ihtiyaç duyduğu
iş gücü 30 bin kişi
civarındadır.***

Böylece, bir ulus meydana getiremeyen Siyonistlerin **"Güvenli vatan"** umutları da suya düşmüştür. Zira işgalci İsrail, kurulduğundan beridir rahat yüzü görememiştir. Ata topraklarını işgalden kurtarmak için ayağa kalkan bir halka karşı sürekli harp halindedir. Filistinlilerin sabırlı mücadelesi, İsrail'i dünya kamuoyu önünde **"soykırım yapan"** durumuna düşürmüştür. Filistinlilere karşı sempati ve destek oranı yükselirken, İsrail maddi ve manevi olarak muazzam zarardadır ve her geçen gün de zararı büyümektedir. Gazze Kasabı lakabıyla anılacak olan Netanyahu'nun katliamlara başlamadan ön-

ce dile getirdiği sözde kehanet (**Yeşaya**) gerçekleşemeyecektir. Zira, binlerce İsrail vatandaşı ülkeyi terk etmektedir. Ya da günün önemli bir bölümünü sığınaklarda geçirmektedir! 6 Kasım 2019 tarihli Times Of Israel gazetesinin haberine göre, savaştan önce 4.313 İsrail vatandaşı Sefarad Yahudisi İspanya vatandaşlığına başvurmuştu. Aynı gazetenin (**6 Ekim 2019**) konuyla ilgili bir başka haberine göre Portekiz vatandaşlığına başvuran 33 bin Sefarad Yahudisi içinde büyük çoğunluğu İsrail vatandaşı Sefaradlar oluşturuyor.⁽¹¹⁾ Portekiz Göç İdaresinin verdiği yeni rakamlar oldukça yüksek. Savaş başladığından beridir 21 bin İsraili Portekiz vatandaşlığına başvurmuş. 2020 verilerine göre, İsrail'i terk eden Yahudilerin sayısı 756 bin. Gazze savaşının meydana getirdiği endişe sebebiyle, özellikle de liberal düşünceli Yahudiler ülkeden kaçmanın yollarını arıyorlar. Organize kaçış olabilmesi için Facebook'da **"Leaving the Country – Together/ Ülkeyi Terk Etmek- Beraberce"** adıyla hesap açmışlar. İsrail'de Google arama motorunda en çok aranan kelime **"Moving out/Taşınmak"** olmuş.⁽¹²⁾ Diğer yandan İsrail, kaybettiği iş gücünü mali kriz içindeki Afrika ülkelerinden sağlamanın yollarını aramaktadır. Malawi hükümetiyle yaptığı anlaşmayla kısa süre içinde 5 bin işçi getirmeyi planlamıştır.

Edward Said, vatanlarından zorbalıkla sürülen Filistinliler için **"sinek sürüsü gibi yurtlarından sürüldü."** cümlesiyle içindeki acıyı dile getirmiş-

***İslam'ın başı
peygamberlik ve
rahmettir. Ardından
hilafet ve rahmet olur.
Ardından saltanat
ve rahmete dönüşür.
Akabinde emirlik ve
rahmet olur. Sonrasında
İslam'a eşeklerin
birbirini ısırması
gibi saldırırlar. İşte o
vakit cihada yönelin.
O vakit en hayırlı
cihadınız sınırlarda
konuşlanmaktadır.
Tutacağınız en hayırlı
sınır da Askalan'dır.
(Taberani, Mu'cemu'l-Kebîr,
Hadis No: 11138)***

Askalân, Müslümanların en son fethettikleri Filistin şehirlerindedir. Hz. Peygamber de Askalân'ı "iki gelinden biri" (diğeri Gazze) olarak tavsif eder.

ti. Gün gelecek, gaspçı Siyonistler aziz Filistin topraklarından geldikleri yerlere bir "sinek sürüsü" gibi sürülecektir. Bu hakikati Yahudi asıllı Fransız Filozof Emmanuel Levinas şöyle dile getiriyor: "Siyonistler kendileri de iç âlemlerinde, Filistin'de yaşamak için yaratılmadıklarını görmekte ve duymaktadırlar. Çünkü onlar çok Batılılaşmış, Amerikanize olmuşlardır. Bunlar son asrın gecikmeli sömürgecileridir. Bu sebeple, kaderleri de Cezayir'deki Fransızlarınki gibi olacaktır."⁽¹³⁾

Askalan'da Ribât

Bütün dünyanın gözü kulağı bugünlerde Gazze şeridinde. Akdeniz kıyısındaki Gazze'nin (غزة) kelimesinin Arapça'da kesin bir anlamı olmamakla beraber kelime manası olarak "sağlam, hazineler veya depolar" olduğu yönünde rivayetler vardır. Serhat şehri olan Gazze, İslam tarihi açısından önemli vasıflara sahiptir. Peygamber Efendimizin (sav) dedesi Abdumuttalib'in babası Hâşim b. Abdulmenaf'ın ticaret için geldiği Gazze'de vefat ettiği siyer kitaplarında yazılıdır. Bu yüzden şehir "Ğazzetü Hâşim" ismiyle de anılmıştır. İmam Şafii Gazze doğumludur. Hz. Ömer'in Gazze'de ticaret yaptığına ve Mekke'den Gazze'ye, Şam'a ticaret yolculuklarına çıktığına dair rivayetler bulunmaktadır. Hz. Ömer Gazze'de ticaret yapmış ve orada çok fazla kazanç elde etmiştir. Gazze'de Hz. Ömer'e nispet edilen Ömeriye Camii vardır.⁽¹⁴⁾

Yâfa'nın 60 km güneybatısında bulunan Askalân ise, güzelliği ve buradaki ribatın (Allah yolunda nöbet) fazileti noktasında hadislerde yer almıştır. "Suriye'nin gelini /Arûsü-Şâm" lakabıyla meşhur olan Askalân, Müslümanların en son fethettikleri Filistin şehirlerindedir. Hz. Peygamber de Askalân'ı "iki gelinden biri" (diğeri Gazze) olarak tavsif eder.⁽¹⁵⁾

Bir başka hadiste ise şöyle buyrulur: "İslam'ın

başı peygamberlik ve rahmettir. Ardından hilafet ve rahmet olur. Ardından saltanat ve rahmete dönüşür. Akabinde emirlik ve rahmet olur. Sonrasında İslam'a eşeklerin birbirini ısırması gibi saldırırlar. İşte o vakit cihada yönelin. O vakit en hayırlı cihadınız sınırlarda konuşlanmaktadır. Tutacağınız en hayırlı sınır da Askalan'dır." (Taberani, Mu'cemu'l-Kebîr, Hadis No: 11138)⁽¹⁶⁾

Seyyah ve tarihçiliğinin yanı sıra kimyager Ali b. Ebû Bekir el-Herevî (1147-1148/542) "El-İşârât ilâ Ma'rifeti'z-Ziyârât" adlı eserinde Filistin şehirlerindeki ziyaret edilecek mekanları zikrederken Askalân ve Gazze'den de bahseder.

"Askalân ve Suğur (serhat) şehirleri arasında güzellik ve korunaklı olması bakımından benzeri az olan mübarek bir yerdir. Hazreti Peygamber'in (sav) orayla ve oradaki ribatla ilgili hadisleri varit olmuştur. Şu kitabın müellifi Ali b. Ebû Bekir el-Herevî şöyle der: "570 yılında Askalan Suğuruna girdim. İbrahim (as) Ziyaretgâhında geceledim. Rüyamda Hz. Peygamber'i (sav) bir topluluk içinde gördüm. Hemen ona selam verip elini öptüm ve "Ya Rasullullah, bu Suğur bölgesi Müslümanların olsa ne güzel olurdu!" dedim. O da "Burası Müslümanların olacak ve bütün yaratılmışlara ibret olarak kalacak." dedi. Uyandım ve gördükleri

Fransız Filozof Emmanuel Levinas şöyle dile getiriyor: “Siyonistler kendileri de iç âlemlerinde, Filistin’de yaşamak için yaratılmadıklarını görmekte ve duymaktadırlar. Çünkü onlar çok Batılılaşmış, Amerikanize olmuşlardır. Bunlar son asrın gecikmeli sömürgecileridir. Bu sebeple, kaderleri de Cezayir’deki Fransızlarınkı gibi olacaktır.”

mi ziyaretgâhın kible tarafındaki duvarına yazarak tarih attım. Kudüs ve Askalân 584 yılını fethedildi. Bu yazıyı ve kaydettiğim 570 yılını birçok tüccar ve asker görmüştür. En doğrusunu Allah bilir. Askalân Kabristanı’nda evliya ve tabîinden kabirleri bilinmeyen birçok kimse vardır. Bu durum Gazze, Akka, Sur, Sayda ve bütün sahil bölgeleri için geçerlidir.”⁽¹⁷⁾ ■

Kaynaklar:

- (1) Ilan Pappé "The Ethnic Cleansing of Palestine, sh: 286 / Oneworld Puplication- 2011
- (2) Edward Said "Yeni Binyılda Filistin Sorunu" sh: 57-59 / el- Lâci'ünne'l Filistinîyün beyn eş- Şetât ve'l Avde" Merkez Zâyd Littensik ve'l Mütâba. 2001 BAE
- *Filistin'in ilk sakinlerinden olan Amâliklerden Kur'an-ı Kerim de bahseder. Bakara Suresi 246-251. âyetlerinde konu edilen savaş, Câlut'un kavmi Amâlika ve İsrailoğulları arasında geçmiştir.
- (3) Roger Garaudy, "Siyonizm Dosyası" sh: 48. Pınar Yayınları, 2000
- (4) Norman G.Finkelstein, "Image and Realty of The İsrail-Palestine Conflict, sh:224. Verso, 2003, London / https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-1948deki-nekbe-si-

rasında-isledigi-suclarin-belgelerini-sumen-alti-ediyor/1524490

(5) Siyonizm Dosyası, s. 61, Ralph Schoenman "Siyonizmin Gizli Tarihi" sh:38,40/ Kardelen Yayınları

(6) https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israilin-kurulmasiy-la-topraklarindan-goc-ettirilen-filistinlilerin-sayisi-75-yilda-8-kat-artti-

https://www.amnesty.org.tr/icerik/filistin-70-yillik-yurt-suzluk

(7) https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-38-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-Jerusalem

https://www.un.org/en/situation-occupied-palestinian-territory-and-israel/media-and-resources

(8) Micheal Hoffman ve Moshe Lieberman yazmış oldukları "The İsraili Holocaust Against the Palestinians" sh:45

(9) Norman G. Finkelstein "Image and Reality of İsrail-Palestine Conflict" sh: 86

(10) "Filistin Çıkılmazdan Çözümüne, sh: 338" Küre Yayınları, 2003

(11) https://www.myjewishlearning.com/article/sephardic-ashkenazic-mizrahi-jews-jewish-ethnic-diversity/

(12) https://www.middleeastmonitor.com/20231006-jews-reverse-immigration-from-israel-is-on-the-rise

https://www.jpost.com/israel-news/want-to-fully-understand-your-family-genealogy-not-without-a-court-order-585230

(13) Vincent Monteil "İsrail'in Gizli Dosyası: Terörizm" sh:208. Boğaziçi Yayınları. 1995

https://www.timesofisrael.com/despite-war-young-malawians-tum-to-israel-for-work-amid-economic-crisis-at-home/

https://www.bloomberg.com/news/newsletters/2023-11-13/israel-s-hamas-war-costs-emirates-mega-order-russians-and-dubai-real-estate

https://www.wsj.com/livecoverage/stock-market-to-day-dow-jones-11-28-2023/card/war-with-hamas-to-cost-israeli-economy-53-billion-TrRFWLk6V-1mXfCUHtq

https://www.jpost.com/business-and-innovation/all-news/article-776096

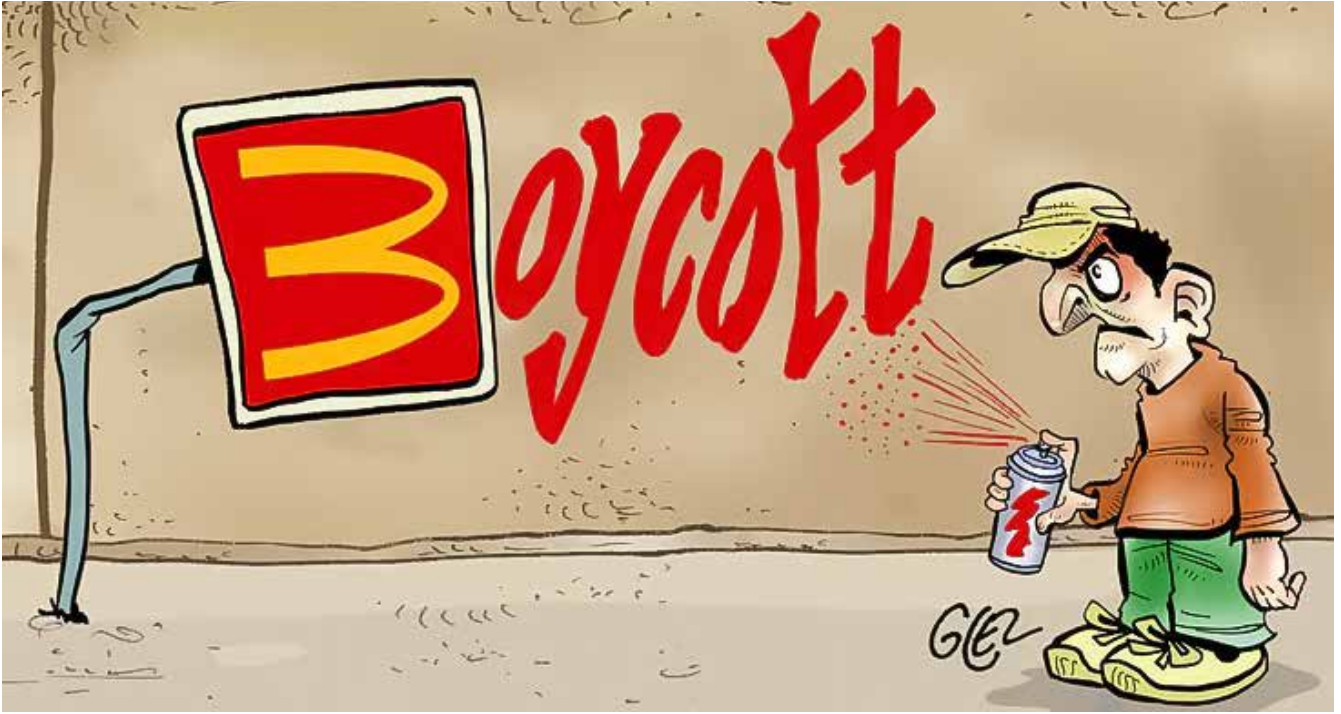
(14) Betül Sarkoz "Fethinden Emevilerin Sonuna Kadar Gazze" http://acikerisim.harraz.edu.tr:8080/jspui/bitstream/11513/2513/1/568847.pdf

(15) https://islamsanklopedisi.org.tr/askalan

(16) Taberani, Mu'cemu'l-Kebir, Hadis No: 11138

(17) https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2022/02/YIZYARETAGAHLAR-REHBERI.pdf

AKSÂ TUFANI VE GEMİDEKİLER

Sümeyye Kuşakcı

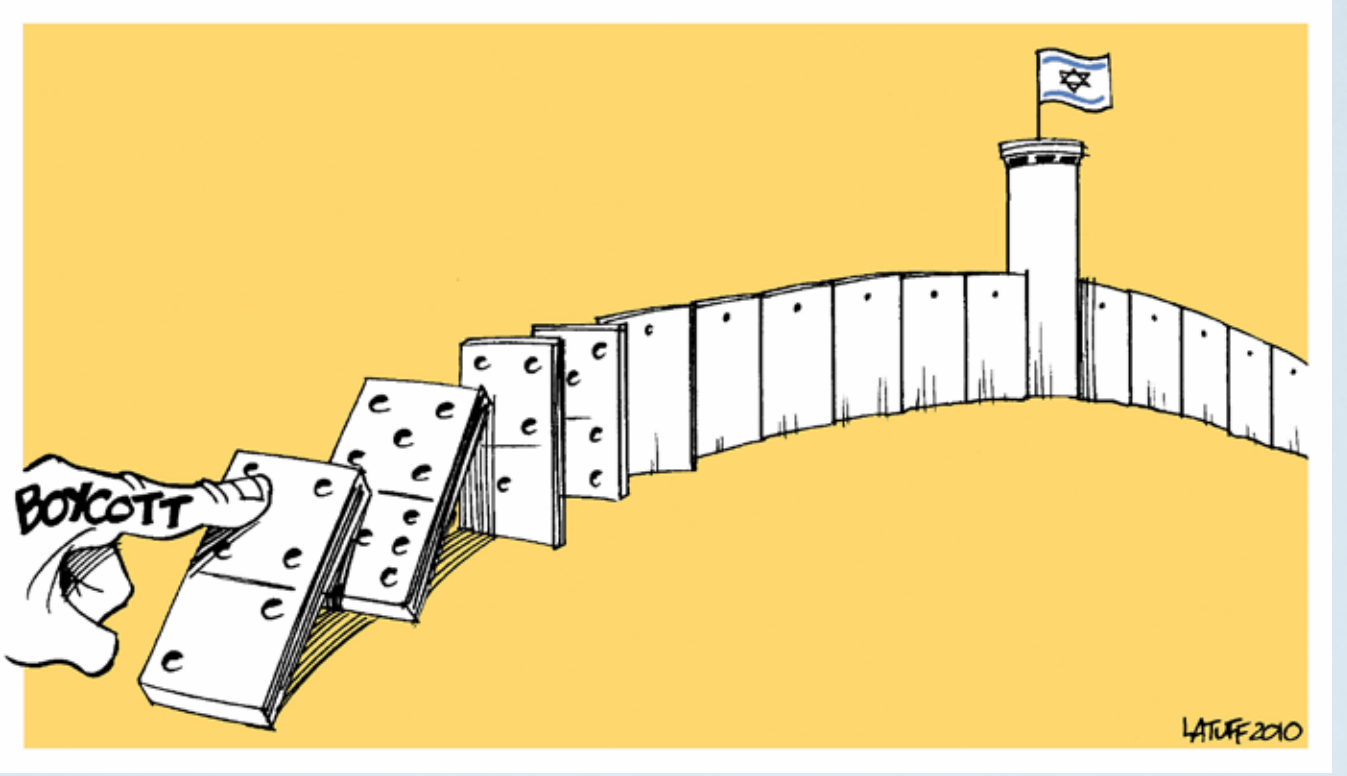
Dünya tarihinde öyle günler vardır ki, geçen zamana inat, hiç unutulmaz. İnsanlığı topyekûn etkileyen bu tarihlerden biri de 7 Ekim 2023 olacak. 1947'de Nekbe ile başlayan zulüm ve o günden bugüne Filistin topraklarında devam eden direnişin bir tufana dönüşerek tüm dünyayı sular altında bırakışının tarihidir bu. Tufan dalga dalga yayılırken öyle görünüyor ki gemidekiler sonunda kurtu-

lacak. Gemi ile dalga geçenler, "yüzüp şuradaki tepeciğe sığınırım" diyenler ise helak olacak. Sadece gemidekiler; Allah'tan başka güç, İslam'dan başka izzet arayanlar, menzile varacak.

Gemiye binmek zor iş! Çünkü önce sisteme güçlü bir reddiye çekmek gerekiyor. Çünkü İslam bir *Lâ* ile başlıyor. Dünyevi olana *HAYIR* derken, semavî olanın önün-

de eğilen bir şehadet parmağında varlık buluyor.

Gazze bizi diriltiyor. Gazze şehadet parmaklarımıza görevini hatırlatıyor. Acı ve çaresizlikle safımızı gösterecek bir yol/bir yöntem arıyoruz ve hamdolsun dünyaya olan bağımlılığımızı, tüketim alışkanlıklarımızı daha çok sorguluyoruz. Gündemin popüler kelimesi ise; "**BOYKOT**".

Sözlüğe bakarsanız, boykot çeşitli sebeplerle bir ürün ya da hizmeti satın almayı reddetmektir. **Aslında boykot bir Lâ, yani bir HAYIR'dır. Şeksiz şüphesiz iman ettiğimiz kalite putuna, çamaşırımızın beyazlığına, kahvenin kokusuna, patatesin çıtırlığına, koca bir HAYIR!**

Boykot adını 1880'lerde İrlanda'da yaşanan bir olaydan alıyor. Kiraları düşürmeyi kabul etmeyen toprak ağası Charles C. **Boycott** çiftçiler tarafından protesto ediliyor. Toprak işçileri Boycott'un evinde çalışanları da ikna edince, Boycott ve ailesi daha önce hizmetlileri tarafından yürütülen işleri kendileri yapmak zorunda kalıyorlar. Yeni zorlu koşullara uyum sağlayamayan aile üyeleri de isyan edince toprak ağası geri adım atmak zorunda kalıyor.⁽¹⁾

Peki, bizim boykot işe yarayacak mı? Fİlistin için ne işe yarayacağını hep beraber göreceğiz. Ancak şüphe yok ki havaya kalkan şehadet parmağımız ve yüreğimizden dökülecek o Lâ bizi değiştirecek. Biz değişince dünya değişecek. Dünyamız değişince menzilimiz de değişecek.

Bütün büyük değişimler, güçsüz gibi gö-

rünen tek bir insan evladının güçlü bir **HAYIR**'ından doğmadı mı zaten? Gandhi 1900'lerin başında İngiliz tuzunu ve kıyafetini reddediyorum diyerek çıkmadı mı yola? Rosa Parks otobüste yerini bir beyaza bırakmayı reddedince başlamadı mı devrim?

Aslında Gandhi'yi de Rosa Parks'ı da hepimiz biliyoruz. Gözden kaçırdığımız nokta şu; toplumsal değişimler ancak **HAYIR**'lar birleşip egemen zalim üzerinde ekonomik bir baskıya dönüştüğünde gerçekleşiyor. Rosa Parks'ı destekleyen siyahiler örgütlü bir biçimde otobüslere binmeyi reddetmese ve otobüs firmaları büyük ekonomik kayıplar yaşamasa, belki de siyahilerin eşit yaşam hakları daha uzun yıllar mümkün olmayacaktı.

Osmanlılar harb-i iktisadî demişler buna. Topla tüfekte değil, ekonomik güçle savaşmak. Misal; II. Meşrutiyet Dönemi'nde Avusturya-Macaristan'ın siyasi karışıklıkları fırsat bilerek Bosna-Hersek'i ilhak etmesi, toplumda ciddi bir infiale yol açmıştı. İlk olarak Selanikli tüccarlar tarafından başlatılan boykot kısa sürede hem Anadolu'da hem Mısır ve Hindistan gibi bölgelerde,

Aslında boykot bir Lâ, yani bir HAYIR'dır. Şeksiz şüphesiz iman ettiğimiz kalite putuna, çamaşırımızın beyazlığına, kahvenin kokusuna, patatesin çıtırlığına, koca bir HAYIR!

hem de Balkanlar'da karşılık bulmuştu. İzmir'de kurulan Boykotaj Cemiyeti sürece liderlik etmiş ve hatta "**Kave**" isimli bir gazete ile boykotu diri tutmuştu.⁽²⁾

Can alıcı soruyu soralım mı? Peki, boykot başarılı olmuş mu?

Boykot özellikle şeker ve lojistik sektörlerinde faaliyet gösteren Avusturyalı şirket-

**McDonald's deyince
dünyanın bir yerlerinde
çocuk menüleriyle para
kazanıp, başka bir
yerinde çocukları öldüren
bir şirket resmi oluşmalı
zihinlerde. Sadece
Türkiye'de değil, İslam
ülkelerinde değil, tüm
dünyadaki vicdan sahibi
insanların marka algıları
hedeflenmeli.**

lerin hisse fiyatlarına yansımış. Neredeyse 4 kat değer kaybeden şirketlerde işten çıkarmalar ve protestolar baş göstermiş. 5 ay süren boykot 1909'da imzalanan pro-

tokol ile sona ererken Avusturya-Macaristan da talep edilen tazminatı ödemeyi kabul etmiş.⁽³⁾

Öyleyse, sızlanmayı bırakıp hareket geçmeliyiz. Belki de ilk hareketimiz kendi gemimizi inşa etmek olmalı! Hareketimiz plansız olmamalı, bu işin teorik arkasına iyice çalışmalıyız. Misal; boykotun sadece bir markayı/bir ülkenin ürünlerini satın almamak değil, boykot ettiğimiz markaları dolaylı olarak bize satan/sunan iş yerlerini de uyarmak anlamına geldiğini bilmeliyiz. İçmediğimiz o markayı masamıza getiren restoran yetkililerine söyleyecek bir çift sözümüz olmalı.

Öncelikle odaklanmış ve sürdürülebilir bir boykot hedeflemeliyiz. Seçilmiş az sayıda marka/ürün üzerinden tüketicinin boykota olabildiğince devam etmesini sağlamalıyız. Öte yandan basit bir satın alma hareketinin ötesine geçerek; markanın imajını, tüketici nezdinde prestijini hedefleyen profesyonel bir aktivizm sergilemeliyiz.⁽⁴⁾ Starbucks özellikle gençler tarafından tercih edilen bir çalışma mekânı olmaktan çıkmalı. Coca-Cola İsrail'in en bü-

yük destekçisi Amerika'nın ve kültürünün temsilcisi olarak kodlanmalı. McDonald's deyince dünyanın bir yerlerinde çocuk menüleriyle para kazanıp, başka bir yerde çocukları öldüren bir şirket resmi oluşmalı zihinlerde. Sadece Türkiye'de değil, İslam ülkelerinde değil, tüm dünyadaki vicdan sahibi insanların marka algıları hedeflenmeli.

Kurumsal imaja yönelik bu çabaların çift yönlü bir etkisi olacağı muhakkak. Mevzu bahis şirketlerin ürünlerinin satılmaması, market raflarında yer bulmaması ya da şubelerinin kapanması boykotun olumlu bir sonucu olacaktır. Öte yandan o şirketlere yatırım yapmış ya da yapmayı düşünen yatırımcıların da gözünü korkutacaktır. Hisse senedi fiyatlarındaki ufaklık bir düşüş, bir şirketin toplam değerinde büyük bir kayıp demektir. Kapitalist sistemin hırslı ve rasyonel yatırımcıları ise hızlı ve büyük paralar peşindedir. Hisse fiyatları sürekli dalgalanan, toplumsal imajı zedelenmiş bir şirkete kimse yatırım yapmak istemez. Bu da şirketleri finansal anlamda bir kısır döngüye sokabilir.

Hedeflenen bu başarıya ulaşabilmek için dikkat edilmesi gereken bazı noktaları şöyle özetleyebiliriz:

■ Tüketici boykot ürününü kolaylıkla tanımalı/tespit edebilmelidir.

■ Mümkün olduğunca az kapsamlı boykot listeleri oluşturulmalı, adım adım genişletilmelidir. Uzun listeler, şirketler arası karmaşık ilişkiler ile tüketicinin gözü korkutulmamalıdır.

■ Neyi neden boykot ettiğimizin cevabı anlaşılmalı, paylaşılan bilgiler güvenilir olmalı, toplumsal düzeyde kabul görülmelidir.

■ Boykot edilen her bir ürün için ikame mallar olmalıdır. Bu ürünlerin piyasada varlığı kadar fiyat ve kaliteleri de müşteriler açısından kabul edilir olmalı, daha da önemlisi bu ürünlere market raflarında kolaylıkla erişilebilmelidir.

■ Boykot sadece pazarda/markette değil medyada ve elbette sosyal medyada var olmalıdır. Sosyal medyanın alışveriş kararlarımızdaki etkisi düşünülünce sosyal medyasız bir boykot imkânsız görünmektedir.

■ Boykot sürecini kontrol edecek, koordinasyonu sağlayacak, toplum üzerinde sosyal baskı yaratacak, boykot hafiflediğinde insanları tekrar boykot hususunda motive edecek bir liderlik elzemdir.⁽⁶⁾

Dikkate alınması gereken bir diğer nokta ise boykot sürecinde kamuoyunun motivasyonudur. Araştırmalara göre; beklenen genel katılım insanların boykota desteği ve devam etme istekleri üzerinde inanılmaz büyük bir etkiye sahiptir. Çünkü çoğunluğun bizim gibi düşündüğünü gördüğümüzde düşüncelerimizi açıklamaya ve uygulamaya daha istekli oluruz. Boykotun başarısına inancımız arttıkça boykota daha çok sahip çıkarız.⁽⁷⁾

Dedik ya bu tufan bütün dengeleri değiştirecek. Bugünlerde çevremde 3 tip insan görüyorum. Bazıları var ki; gözleri var görmüyorlar, kulakları var işitmiyorlar, kalpleri var hissetmiyorlar. Onlar daha ilk dalgalarda sağa sola savrulduklar. Acısı yüreğinden taşan ve ne yapabilirim diye koştular.

**Boykot sadece pazarda/
markette değil medyada
ve elbette sosyal
medyada var olmalıdır.
Sosyal medyanın
alışveriş kararlarımızdaki
etkisi düşünülünce sosyal
medyasız bir boykot
imkânsız görünmektedir.**

ranlar var bir de. İşte onlar boykot bir işe yarayacak mı diye sormuyorlar bile. Onlar zaferden değil seferden sorumlu olduğumuz farkındalar ve göklerin ordularına inanıyorlar. Gemiye binerek sadece Gazze'ye değil, imanlarına da sahip çıkıyorlar. Geri kalan bir grup insan ise dünyevileşmenin etkisiyle sarhoş, bahanelerin arkasına sığınıyorlar. Duam o ki, anlattıklarımız yüreklerine temas eder, gözlerindeki perdeyi kaldırır da, kurtuluşun **HAYIR** diyerek gemiye binmekte olduğunu fark ederler. Dalgalar arasında yitip gitmezler.

Sular çekildiğinde doğru ve yanlış apaçık ortaya serilecek. Zalime, zalime destek olana, zulme ses çıkarmayana tek bir söz söylenecek:

(Sonra) "Ey toprak suyunu yut! Ey gök sen de tut!" denildi. Su çekildi; hüküm yerini buldu; gemi Cûdî'nin üzerine oturdu; "Zalimlerin topunun canı cehenneme!" denildi. (Hud:44) ■

Kaynaklar:

1) M. Emin Elmacı, 2005, Osmanlı Devleti'nde Ekonomik Güç Olarak Boykotun Siyasete Yansıması: 1908 Avusturya Boykotaj Örneği, Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi, 3(6): 47-56.

2) Monroe Friedman, 1999, Consumer Boycotts: Effecting Change through the Marketplace and the Media, Routledge.

3) Jill Gabrielle Klein, N. Craig Smith & Andrew John, 2004, Why We Boycott: Consumer Motivations for Boycott Participation, Journal of Marketing, 68, 92-109.

4) Mehmet Özer, Alper Özer & Akın Koçak, 2022, Comparing the Antecedents of Boycotts and Buycotts: Mediating Role of Self-Esteem on Subjective Well-Being and the Moderating Effects of Materialism, Journal of Marketing Management, 38:17-18, 1873-1906.

5) Fatih M. Sancaktar, 2012, Hiss-i Milli'den Harb-i İktisadi'ye: Yunan Boykotu (1909-1911), Akademi Titez Yayınları, İstanbul.

6) Seongyeon Shin, Sung-Wook Yoon, 2018, Consumer Motivation for the Decision to Boycott: The Social Dilemma. International Journal of Consumer Studies, 42, 439-447.

7) Kasaundra M. Tomlin, 2019, Assessing the Efficacy of Consumer Boycotts of U.S. Target Firms: A Shareholder Wealth Analysis, Southern Economic Journal 86(2), 503-529.

8) Nooshin L. Warren, 2021, Boycott or Buycott: The Aftermath of Corporate Activism, NIM Marketing Intelligence Review, 13(2): 33-37.

9) Bruce Watson, 2015, Do Boycotts Really Work?, The Guardian.

Dipnotlar:

(1) Friedman, 1999

(2) Elmacı, 2005; Sancaktar, 2012

(3) Elmacı, 2005; Sancaktar, 2012

(4) Watson, 2015

(5) Tomlin, 2019; Warren 2021

(6) Friedman, 1999

(7) Smith & John, 2004; Shin & Yoon, 2018; Özer, Özer & Koçak, 2022

İSLÂM'IN OĞLU SELMAN-I FÂRİSİ (RADIYALLAHU ANH)

Şenay Şeker

Mecusi bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Selman-i Farisi'nin asıl adı, Mâbeh b. Büzeşân idi. Kasabanın reisi (dihkanı) olan babasının en büyük ideali, üzerine titrediği oğlu Mabeş'in, Mecusilerin tapındığı kutsal ateşin sönmesine izin vermeyecek âteşgededen sorumlu olmasıydı. Mabeş, babasının dinini hak olarak görmüyor ve reddediyordu.

İnsanoğlunu diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliği akıl sahibi olması ve hakikati arayış mücadelesidir. Talep ettiğimiz kadar varlık âleminde yerimizi alır ve bu dünya hayatında anlamlı bir iz bırakabiliriz. Bu izler, niyetlerimiz ölçüsünde bir yola dönüşebilir. Sahabe-i Kiram Efendilerimizin hayatlarına baktığımızda da Kur'an ve sünnetin aydınlığında her birinin ayrı örnekliğine şahitlik ediyor ve hayrete

düşüyoruz. Onlardan kimi Allah Rasulü'ne hemen iman etti, kimi ise sonradan İslam ile şereflendi.

Sahabenin içinde öyle bir zat vardı ki, O daha henüz Hz. Muhammed'e (Sallallahu Aleyhi Vesellem) Risalet tebliğ edilmeden önce müjdesini alan ve senelerce O'nun izini süren, müstesna bir şahsiyet olan Selman-ı Farisi idi. O'nun ismi Siyer-i

Nebi'de ilk olarak Hendek gazvesinde geçiyor. Hendek gazvesi ki Efendimizin (Sallallahu Aleyhi Vesellem) Hire şehrinin, Kısra'nın ve Rum topraklarının fethini müjdediği bir harpti. Bu bir bakıma Efendimizin (Sallallahu Aleyhi Vesellem) ilmi ve siyasi hazırlıklarına başladığı Beytü'l Makdis topraklarının İslam hâkimiyetine gireceğinin de müjdesiydi, Hz. Ömer'in (Radiyallahu anh) hilafetinde gerçekleşen Kudüs'ün

Hız. Peygamber (Sallallahu Aleyhi Vesellem), Selmân-ı Fârisî (Radyallahu anh) için, din Süreyya Yıldızı'nda bile olsa onun ulaşacağını söylemiş ve "Cennet üç kişinin hasretini çeker: Ali b. Ebî Tâlib, Ammâr b. Yâsir ve Selmân-ı Fârisî" müjdesini vermiştir.

fethine katılan Selman-ı Fârisî'nin (Radyallahu anh) Zeytindağ'ında makamı bulunmaktadır ve Kudüs denildiğinde akla gelen ilk sahabelerden birisidir kendisi. Uzun yıllar süren hakikat arayışının, bir mükâfatı olarak bu mukaddes topraklarla adının anılması, Selman-ı Fârisî'nin (Radyallahu anh) manevi derecesinin yüksekliğini göstermektedir.

Künyesi Ebu Abdullah'tır. İran'da Sasanîler döneminde İsfahan'da yaşayan varlıklı ve hatırı sayılır Mecusi bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Selman-ı Fârisî'nin asıl adı, Mâbeh b. Bûzehşân idi. Kasabanın reisi (dihkanı) olan babasının en büyük ideali, üzerine titrediği oğlu Mabe'h'in, Mecusilerin tapındığı kutsal ateşin sönmesine izin vermeyecek âteşgededen sorumlu olmasıydı. Mabe'h, babasının dinini hak olarak görmüyor ve reddediyordu. Başlangıçta babasının korkusuyla hizmet etmeye çalışsa da din diye insanları sömüren, anlattıkları öğretilere uymayan ve halktan hayır diye topladıkları altın ve paraları kendilerine saklayan din adamlarının varlığı onu çok rahatsız ediyordu. Oğlunun isteksiz tavırlarını sezen babası, onun manastırdaki Hristiyan din adamlarıyla görüş-tüğünü öğrendiğinde ev hapsinde tutmaya başladı. Yeni yetişen bir genç olmasına rağmen cesaretli ve kararlı birisi olan Selman kasabalarındaki Hz. İsa'ya iman eden

ve O'na ilahlık ve Allah'ın oğlu olduğu iftirasını atmayan din adamının yönlendirmesiyle Şam'a kaçmış ve oradaki manastırda eğitim almaya başlamıştı. Sırasıyla Musul, Nusaybin ve en son Ammuriye'de, bugün ki Afyon Emirdağ yöresinde bulunan bir manastırda yaşayan Hristiyan din adamının yanında bulunan Selman'a bu din adamı, İncil'de geleceği müjdelenen ve adı Ahmed olan son Nebi'nin haberini vermiş ve O'nu bulup iman etmesini söylemişti. **"Âhir zaman peygamberinin gelişi yakındır. O, Hz. İbrahim'in dini üzere gönderilecektir. O, Arap topraklarından çıkacak, iki Hârre arası hurmalık bir yere hicret edecektir. O'nun gizli olmayan alametleri vardır: İki omuzu arasında nübüvvet mührü bulunur, hediye kabul eder ancak sadaka yemez. Kavmi O'na sihirbaz, kâhin, mecnun diyecektir. O'na kavuşmaya gücün yeterse hemen git!"**

Selman için hakikat arayışı devam ediyordu. Ve aradığını bulana kadar da bedel ödemeye hazırdı. Arap yarımadasında zuhur edecek yeni dinin ve son Peygamberin izini sürmek için yine yollara revan olmuştu. Kelb kabilesinden bir Arap tüccarla anlaştı ve kendisini Şam diyarına ulaştırması için elindeki tek varlığı olan hayvanlarını kendisine teslim etti. Uzun ve meşakkatli süren yolculuğunda, Vadi'l Kura denilen mevkiye geldiklerinde tüccar sö-

zünde durmayarak onu Yahudi bir adama köle olarak sattı. Artık Selman için uzun yıllar sürecek, esaret dönemi başlıyordu. Yahudi tüccar onu Yesrib'te yaşayan Beni Kurayza Yahudilerinden Osman b. Eşhel'e sattı. Yesrib'e gelen Selman Allah Rasulü'ne (Sallallahu Aleyhi Vesellem) bir adım daha yaklaşmış ve hatta Yesrib'in hurma ağaçlarını ve ferah havasını temaşa ettiği Ammuriyeli din adamının, son nebinin hicret edecek diye tarif ettiği verimli topraklara getirildiğini anlamıştı.

HAKİKAT GÜNEŞİ DOĞUYOR VE KÜFRÜN ATEŞİ SÖNÜYOR

Allah Rasulü'ne (Sallallahu Aleyhi Vesellem) ilk ayetler inmeye başlamış ve Mecusilerin bin yıldır yaktıkları kutsal ateşleri sönmüştü. Zulmetin kışkacında boğulan insanlık, Hz. İsa'nın müjdelediği son Peygamberin muştusunu tüm insanlığa duyurmaya hazırlanıyordu. Üç yıllık gizli tebliğden sonra âlemlere rahmet olan Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) haberi Yesrib'e ulaşmıştı ve Hz. Selman'ın, sabırsızlıkla kavuşmayı beklediği günler uzak değildi artık. Esaret altında olması hasebiyle biraz daha beklemesi ve bedel ödemesi gerekiyordu. Nice yollar aşmış, nice sıkıntılara müptela olmuştu lakin kavuşacağı nimetler karşısında bu bedeller bir hiçti. Öyle ki takdire şayan bu mücadelesi için Hz. Peygamber (Sallallahu Aleyhi Vesellem), Sel-

Hicretin beşinci yılında gerçekleşen Hendek gazvesinde düşmana karşı savunma için, Araplarca uygulanmayan fakat İranlıların savaşlarda sıkça uyguladığı hendek kazma yöntemini Selman-ı Farisi önermiş ve hendeklerin kazılmasında bizzat üstün bir gayret göstermiştir.

mân-ı Fârisî (*Radyallahu anh*) için, din Süreyya Yıldızı'nda bile olsa onun ulaşacağına söylemiş ve "*Cennet üç kişinin hasretini çeker: Ali b. Ebî Tâlib, Ammâr b. Yâsir ve Selmân-ı Fârisî*" müjdesini vermiştir.

Peygamberliğin on ikinci yılında gerçekleşen hicret ile Allah Rasulü (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) ve ashabi, Yesrib'e doğru yola çıkmışlardı. Kuba'ya vardıklarında Müslümanlar, büyük bir sevinçle karşılamış ve kutlu misafirlerini ağırlamak hususunda adeta yarışıyorlardı. Bunların aksine son peygamberin kendi içlerinden geleceğini uman, fakat Araplardan çıkması sebebiyle kinlenen Yahudiler ve münafıklar horurdanıyor, İslam'a ve Peygamberine zarar vermeye hazırlanıyorlardı.

Hz. Selman'ın Yahudi efendisi, Müslümanların coşkusundan o kadar rahatsız olmuştu ki, evine döndüğünde, kendisinin peygamber olduğunu söyleyen adama itibar ettikleri için Evs ve Hazreçlilere ağzına gelen tüm kötü sözleri sarf ediyordu. Ağacın tepesinde hurma toplayan Selman bu haberi duyduğunda sevincinden az daha ağaçtan efendisinin üzerine düşecekti. Hiç belli etmeden ilk fırsatta eline bir tas

hurma aldı ve soluğu Allah Rasulü'nü (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) yanında aldı. Yıllardır beklediği an gelmişti lakin Hristiyan âlimin kendisine söylediği üç alameti görmek istiyordu. Allah Rasulü'nün (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) huzurunda nefesini tutmuş ve elindeki hurma tasını uzatıyordu. "*Hoşgeldiniz, size sadaka hurma getirdim*", diyebilirdi. Allah Rasulü (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*): "*Ben sadaka almam*", dedi ve hurmaları ashabına uzattı. İçi rahatlamıştı. Diğer gün yine aynı şekilde hurma tasıyla huzura geldi ve hediye diyerek elindeki hurmaları Peygamber Efendimize sundu. Allah Rasulü (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) bu sefer verilen hediyeyi kabul etti, hurmanın birini yedikten sonra geri kalanı yine ashabına uzattı. Geriye Peygamberlik mührü kalmıştı. Rivayetlere göre bir cenaze namazı esnasında Allah Rasulü (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) Selman'ın hareketlerinden mührü görmek istediğini anlamış ve hafiften gömleğini yukarı kaldırmıştı. Peygamberlik mührünü gören Selman (*Radyallahu anh*) koşarak mührü öpmüş ve Allah Rasulü'ne (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) sarılarak iman etmiştir.

Abdullah İbni Abbas'tan (*Radiyallahu anh*) rivayet edildiğine göre, hayat hikâyesini Allah Rasulü'ne (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) ve ashabına anlatmıştı. Mabeş olan adı, İslamla şereflendikten sonra Selman-ı Fârisî (*Radiyallahu anh*) olarak değiştirilmişti. Farsça, İbranice ve Rumca'yı bilmesi ve Kur'ân'ı ve Kitab-ı Mukaddesi iyi bilmesi sebebiyle **"önceki ve sonrakilerin ilmini öğrenmiş bitmez tükenmez umman"** anlamında **"sâhibu'l-kitabeyn"** vasfı da kullanılmıştır. Rivayetlerde Fatıha suresini ilk olarak Farsça'ya çevirdiği ve Allah Rasulü'nün (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) bunu onayladığı söylenmektedir. Müslüman olduktan sonra Mescid-i Nebevî'nin Suffa mektebinde Arapça dilini ve Kuran ayetlerini öğrenmeye başlamış ve ümmetin öğretmenlerinden olmuştur. Derin ilmi, geniş fikir dünyası ve idraki onu her daim ön plana çıkarmış ve böylelikle Allah Rasulü'nün (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) ve Ashab-ı'nın gözdesi olmuştur.

Köle olmasından dolayı Bedir ve Uhud gazvelerine katılamayan Selman-ı Fârisî (*Radiyallahu anh*) Rasulullah'nin azat olması için girişimde bulunmasıyla özgürlüğüne kavuşmuştur. Şöyle ki, Efendisî azat etmek için 300 hurma fidanı dikilmesi ve 40 Ukiyye para karşılığında azat edebileceğini söylediğinde, ashabı kiram efendilerimizin yardımcılarıyla bir araya getirilen hurma fidanlarını Allah Rasulü (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) tutsun diye bizzat mübarek elleriyle dikmiş ve kendisine hediye verilen ve tam 40 Ukiyye değerinde olan

H.z. Peygamber, Selmân el-Fârisî'ye: "Ey Selmân! Bana buğz etme. Dininde ayrılığa düşme" dediğinde, Selmân: "Ey Allah'ın Resûlü! Sana nasıl buğz ederim? Allah seninle bana hidâyet verdi" demiştir. H.z. Peygamber: "Arab'a buğz edersen, bana buğz etmiş olursun," buyurmuştur.

altını hibe ederek Selman'ın kurtuluşuna vesile olmuştur.

Selman-ı Fârisî'nin (*Radiyallahu anh*) esaretten kurtulduktan sonra ilk katıldığı savaş Hendek gazvesi olmuştur. Sonrasında onu tüm savaşlarda Rasulullah'nin yanında görmekteyiz. Hicretin beşinci yılında gerçekleşen Hendek gazvesinde düşmana karşı savunma için, Araplarca uygulanmayan fakat İranlıların savaşlarda sıkça uyguladığı hendek kazma yöntemini Selman-ı Fârisî önermiş ve hendeklerin kazılmasında bizzat üstün bir gayret göstermiştir. Öyle ki onun bu gayreti ve başarısın-

dan dolayı, Ensâr ve Muhâcîrler kendi aralarında **"Selmân bizdendir"** diye çekişmişlerdi. Bunu duyan H.z. Peygamber, **"Selmân bizdendir, Ehl-i Beyt'tendir"** buyurarak Selmân-ı Fârisî'yi (*Radiyallahu anh*) onure etmiştir. Düşünebiliyor musunuz? İsfahan'dan hak dini aramak için yollara düşüyorsunuz, bin bir meşakkatlerle oradan oraya adeta savruluyor ve vazgeçmiyor, üstelik yıllarca kölelik yapıyor ağır bedeller ödüyorsunuz ve H.z. Ali, H.z. Fatıma ve H.z. Hasan, Hüseyin ile birlikte ehli beyt'ten sayılıyorsunuz sübhanallah!

Kendisine nesebi sorulduğunda **"Ben Selmân İbnü'l İslâm'ım"** derdi. Bu lakab H.z. Ömer'in o kadar hoşuna gitmişti ki, Selman'ı (*Radiyallahu anh*) her gördüğünde, **"İslam'ın oğlu Selman"** diye seslenir ve hatta **"Ben de Ömer ibn-i İslam'ım yani Selman'ın kardeşiyim"** derdi. Ancak bu isimlerin içinde en çok Selmân-ı Fârisî adıyla şöhret bulmuştur. Çünkü ona Selmân ismini Rasûl-i Ekrem (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) vermiştir. Selman el-Hayr, Selman-ı Pak ve Selman-ı El-Hakim diye de anılmaktadır.

Rasulullah Efendimiz'den (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) sonra altın silsilede H.z. Ebubekir'den sonra ikinci halkada yerini alan Selman-ı Fârisî sadece Efendimizin ve ashabının değil tasavvuf erbabının da göz bebeğidir. Abid, zahid ve fazilet sahibi olan Selman-ı Fârisî Kuran'a ve sünnetlere bağlılığı ile Allah Rasulü'nün (*Sallallahu Aleyhi Vesellem*) mücadelesinde daima yanında yer almış ve birbirlerine duyduğu muhab-

Hz. Peygamber: “Ben Arab’ın öncüsüyüm, Bilal Habeş’in, Selmân el-Fârisî Fars’ın, Suheyb Rum’un öncüsüdür. Müslüman’ın en faziletlisi, İslâm’da öncü olandır” buyurmuşlardır.

bet ve yakınlık dillerde söyleniyordu. Bu yakınlık vesilesiyle rivayet ettiği hadisler Kü-tüb-i Sitte’de bulunmaktadır. Ahmed bin Hanbel’in Müsned’inde otuz yedi, Baki bin Mahled’in eserinde de altmış hadis rivayeti yer almaktadır. Bu hadislerden birkaçını zikredecek olursak..

Hz. Peygamber, Selmân el-Fârisî’ye: **“Ey Selmân! Bana buğz etme. Dininde ayrı-lığa düşme”** dediğinde, Selmân: **“Ey Allah’ın Resûlü! Sana nasıl buğz ederim? Allah seninle bana hidâyet verdi”** demiştir. Hz. Peygamber: **“Arab’a buğz edersen, bana buğz etmiş olursun,”** buyurmuştur.

“Allah’ın yüz rahmeti vardır. Bunlardan bir tanesi ile mahlûkat kendi aralarında, birbirlerine karşı merhamet gösterirler. Allah doksan dokuz rahmetini de kıyamet günü için ayırmıştır.”

“Cuma günü bir saat vardır ki, kul Rabb’inden ne isterse, mutlaka ona o isteğini verilir. Sahâbiler; “Ey Allah’ın Resûlü! O saat hangi saattir?” diye sorduklarında, Hz. Peygamber; “Cuma namazı için kamet getirilmesinden başlayıp, namazdan çıkma zamanına kadardır” buyurmuşlardır.

Allah Rasûlü’nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) vefatından sonra bir müddet Medine’de yaşamaya devam etti. Hz. Ebubekir döneminde Ridde olaylarının bastırılması için hazırlanan ordu içinde yerini almış ve

Selman-ı Fârisî'nin türbesi / Mahdia, Cezayir.

ön safta öncü kuvvet olarak savaşmıştır.

Hz. Ömer zamanında fetih hareketlerine katılmış ve Kudüs’ün fethinde bizzat bulunmuştu. Kudüs’te Zeytindağı’nda Selmân-ı Fârisî’nin makamı bulunmaktadır ve Kudüs’e gidenler muhakkak bu makamı ziyaret edip dua etmeden geçmezler.

Irak ve İran’ın fethinde de bulunmuş, Kâdisiye, Belencer ve Celûla savaşına katılarak İslam topraklarının genişlemesinde önemli rol almıştır. Bu seferlerde önce karşı tarafı İslâm’a davet etmek daha sonra da İslam devletine bağlayarak cizye ödemesini kabul etmelerini sağlayacak adımı atardı. Bilgisi, engin tecrübesi ve üstün zekâsıyla İslâm’ın en vasıflı adamları arasında yerini almıştır.

Hz. Ömer döneminde Medâin valiliğine getirilen Selmân-ı Fârisî mütevazı yaşantısı, hoşgörüsü ve takvasıyla halkın teveccühünü kazanmıştı. Hz. Osman’ın hilafetinin sonlarına kadar valilik görevini sürdüren Selmân-ı Fârisî’nin Medain’de Hicri 35 yılının sonlarında vefat ettiği bildirilmektedir,

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi Vesellem) Medine’de iken ensar-muhacir kardeşliğini tesis ederken Selmân-ı Fârisî’yi Ebu’d Darda ile kardeş ilan etmişti ve ikisinin dostlukları ölene kadar devam etmiştir. Medain valiliği esnasında Ebu’d Darda’da Şam’da kadı idi ve sık sık mektuplaşır ve

birbirlerine hayrı tavsiye ederlerdi. Selmân-ı Fârisî Kufe’de iken, Şam’da bulunan Ebu’d-Derdâ, Selmân’a yazdığı bir mektubunda, Allah’ın rızkını, evlatlarını, malını artırdığını ve mukaddes topraklara yerleştiğini haber vermiştir. Bunun üzerine Selmân el-Fârisî, iyiliğin mal ve evlat çokluğunda olmadığını, asıl iyiliğin hilmin artmasında ve ilminin fayda sağlamasında olduğunu, bir yerin kişiye amel yapamayacağını yazmıştır.

İslam toplumunda ekonomik, sosyal ve kültürel alt yapının oluşumunda önemli adımlar atılmış, zamanla Fütüvvet teşkilatı ve Anadolu’da Ahilik ismiyle anılan yapılar oluşmuştur. Her mesleğin bir piri vardır. Selmân-ı Fârisî de Allah Rasûlü’nün saçlarını tıraş eden kişi olduğundan teşkilatlarda “berberlerin piri” olarak anılmaktadır. Köle olduğu dönemlerde hurma liflerinden sepet örmeye başlamış ve bunu başkalarına da öğretmiştir. Ayrıca Farsların kullandıkları savaş tekniklerini de Müslümanlara kazandırmıştır. Daha önce Araplarda kullanılan hendek kazarak şehri savunma yöntemi ilk olarak Hendek Gazvesi’nde uygulanarak düşman hezimete uğratılmıştır. Yine ilk olarak kale kuşatmalarında mancınık kullanma ve Debbabe denilen, ağaçtan yapılmış ve sığır derisiyle kaplanmış yürüyen kuleyle askerlerin surların dibine kadar ulaşmasını sağlayan düzeneği Hayber ve Taif kuşatmalarında uygula-

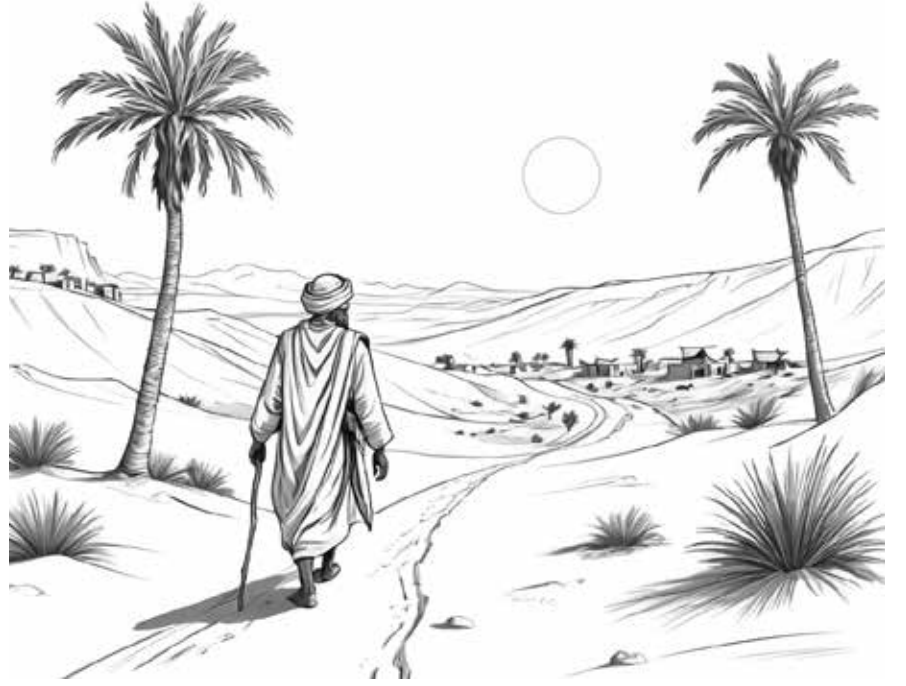
tarak başarı sağlanmasına vesile olmuştur. Burada, Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem), istişareye, ashabının düşünce ve fikirlerine ne kadar önem verdiğine ve uyguladığına da şahit oluyoruz.

İyi bir kul olmak, sadece ibadetleri yapmaktan ibaret değildir, İslam'ın yaşanmasına, Müslümanların gelişmesine fayda sağlayacak, katkı sunacak tüm çalışmalar ve gayretler Allah'ın hoşnutluğunu kazandırır. Selman-ı Farisi de ilmiyle, bilgisiy-le, yetenek ve fikirleriyle Asr-ı Saadet döneminin en nadide şahsiyetlerinden birisi olmuştur. Hem Allah Rasulü'nün (Sallallahu Aleyhi Vesellem) muhabbet ve övgüsüne nail olmuş hem de ashabin saygı gösterdiği öncülerden olmuştur.

Hz. Peygamber: *"Ben Arab'ın öncüsüyüm, Bilal Habeş'in, Selmân el-Fârisî Fars'ın, Suheyb Rum'un öncüsüdür. Müslüman'ın en faziletlisi, İslâm'da öncü olandır"* buyurmuşlardır.

Selman-ı Farisi (Radiyallahu anh) İran'da varlıklı bir yaşam sürebilirdi, lakin O, âlemlerin Rabbi'ni ve sevgili Rasulü'nün muhabbetini ve rızasını diledi ve menziline ulaştı. Neyi niçin yaptığını bilen şuurlu bir Müslüman olarak örnek gösterebileceğimiz müstesna bir yaşam hikâyesi. Hak ile batılı ayırabilmek ve hakikati aramak fitridir. Allah (cc) insanoğlunun bu vasfını özüne saklamıştır. İslam toplumunda doğup büyüdüğü halde içinde bulunduğu nimetlerin, bahusus kendi varlığının farkına varmayan sureten o kadar Müslüman var ki yeryüzünde. Demek ki inanç, inandım demekle bitmiyor. Maneviyatı beslemek, değerlere sahip çıkmak ve mücadele etmekten, en önemlisi de ahireti kazanmak uğruna fedakârlık yapmaktan geçiyor.

Allah ve Rasulü (Sallallahu AleyhiVessellem) ne emrettiyse başım gözüm üstüne diyebilen cennetin kendisini arzuladığı Selman-ı Farisi (Radiyallahu anh) kendine yaraşır bir şekilde Rabbine yürümüştür. Mütevazı bir yaşam sürdüğü halde Allah Rasulü'nün (Sallallahu AleyhiVessellem) "Dünyadan ayrılırken sermayeniz bir yolcunun azığından çok olmasın" hadisini hatırlayarak ağlamaya başlamıştı.

Ölüm meleğinin geleceğini anlamış ve hanımı Bukayye'ye, "Misk kesesini getir ve etrafa serp. Birazdan misafirlerim gelecek, onlar yiyip içmezler ama güzel kokuyu severler" dedi. Hanımı isteğini yerine getirdi ve odadan çıktı. O anda ruhunu teslim eden Selman-ı Farisi (Radiyallahu anh) kıyamete kadar Müslümanlara güzel bir iz, hoş bir rayiha bırakarak Rabbine kavuştu.

Ölüm meleğinin geleceğini anlamış ve hanımı Bukayye'ye, "Misk kesesini getir ve etrafa serp. Birazdan misafirlerim gelecek,

onlar yiyip içmezler ama güzel kokuyu severler" dedi. Hanımı isteğini yerine getirdi ve odadan çıktı. O anda ruhunu teslim eden Selman-ı Farisi (Radiyallahu anh) kıyamete kadar Müslümanlara güzel bir iz, hoş bir rayiha bırakarak Rabbine kavuştu.

Yaşamı boyunca iki evlilik yapan Hz. Selman'ın (ra) Abdullah isminde oğlu, üç de kızı olduğu rivayet edilmektedir. Bağdat yakınlarında Medain'de bulunan kabrine Osmanlılar zamanında türbe yaptırılmıştır. ■

Kaynaklar:

- 1) Hatipoğlu, İ., *Selman-ı Fârisî, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Andiklopedisi*
- 2) Yıldız, M. (2020), *Silsile-i Sâdât-ı Kirâm 2. Hz. Selman-ı Fârisî, Yeni Dünya, 319, 35-30*
- 3) Yılmaz, A. (2009), *Selman el-Farisi'nin Hayatı İslam Tarihindeki Yeri ve Tesirleri, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi Bilim Dalı, Konya*
- 4) Zuğurlu, A. H. (2019), *Selman-ı Farisi ve Hakikat, Ankara: Fecr Yayınları*
- 5) *Hakikate Adanmış Bir Ömür: Selman-ı Fârisî, 13 Aralık 2023 tarihinde https://hatuniyekizihl.meb.k12.tr/meb_ys_dosyalar/13/01/750201/dosyalar/2019_01/22170117_selmani_farisi.pdf adresinden alınmıştır.*

VATAN

Meryem VAROL 2022 Mirasımız Kudüs Öykü Yarışması Üçüncüsü

Gözlerini araladığında odada kendinden başka kimse yoktu. Yatağından kalktı. Yerde serili yataklara baktı. Herkes kalkmıştı. Dağılmış saçlarını toplayıp bir eliyle tuttu. Dağınık odada tokasını aradı. Bu odada ne yoktu ki! Yataklar, elbiseler, abilerinin tamir eşyaları, kırık dökük çekmeceler, mutfak eşyaları. Odada adım atacak yer yoktu. Evin yarısı yıkıldığından beri birçok eşya bu odaya taşınmıştı. Babasını hatırladı. Kaç gece dir yatmadan önce saatlerce olanları düşünüyordu. Evi yıkmaya geldikleri günü mücadelesi... Onlara haksızlıklarını haykırması... Kepçenin önüne geçmesi... İnip

Aslında mahallenin tamamı harap haldeydi. Bu evden bir farkı yoktu. Kepçeler günlerdir çalışıyor evleri yıkıyorlardı. Komşularının çoğu taşınmıştı.

kalkan coplar... Onlarca İsrail askeri arasında elleriyle kendini korumaya çalışması... Ailesinin çaresiz çırpınışları... En sonunda yarım kalan yıkım... Elleri ters kelepçelenen yüzü gözü kan içindeki bir baba... Ne yapsa gözlerinin önünden gitmiyordu.

Bunları yaşadığından beri tek bir soru zihninin duvarlarında yankılanıp duruyordu. Şimdi ne olacaktı? Abisi, "Hiç merak etmeyin bize iyi bir ev bulacağım", demişti de bulsa bile bu ev kadar güzel olamazdı. Küçük kız buna emindi. Bu ev onların yuvasıydı. Hiçbir evi bu kadar sevemezdi. Ya gidecekleri yeri sevmezse ne olacaktı? O zaman hayatı çok kötü olurdu. Bütün ge-

Çok geçmeden dışarıdan siren sesleri, hoparlörden konuşan işgalci askerlerinin sesleri, gençlerin slogan ve alkış sesleri geliyordu. Sirtını yarı yıkık duvara dayayıp sessizce bekledi. Kepçeler evleri yıkarken Filistinliler sapanlarla taşlarla direniyorlardı. Demek bugün de yıkım için gelmişlerdi.

ce zihnini kurcalayan şeyler sabahta yine kurcalamaya devam ediyordu.

Odadan çıktığında ablası ve annesinin sesi mutfaktan geliyordu. Evin sadece büyük odası ve mutfuğı yıkılmamıştı. Yıkılan tarafa baktı. Boğazı düğümlendi. Oraya doğru birkaç adım yürüdü. Ablası mutfaktan kafasını uzatıp **“Fatıma, o tarafa gitme! Çok tehlikeli,”** dedi. Küçük kız durdu. Yıkıntı tarafa biraz daha baktı. Evin yıkık duvarları bir çerçeve olmuş; ekili tarlayı, yıkılan komşu evlerini, zeytin bahçelerini gösteriyordu. Harabeye dönen mahalleyi dolaşan rüzgâr yine aynı yıkıntıdan içeri giriyor, hafif bir serinlikle beraber yıkıntılarının tozlarını evin içine taşıyordu. Ne zaman burayı bu halde görse yüreği de bu evin duvarları gibi paramparça oluyordu.

Rüzgârdan dağılan kumral saçlarını toplayıp kulağının arkasına sıkıştırdı. Orada daha fazla duramadı. Dış kapıdan avluya çıktı. Kapının önü yıkık dökük eşyalarla doluydu. Hepsi tozlanmış mobilyaların çoğu kırılmıştı. Çarpmamaya dikkat ederek geçti. Aslında mahallenin tamamı harap haldeydi. Bu evden bir farkı yoktu. Kepçeler günlerdir çalışıyor evleri yıkıyorlardı. Komşularının çoğu taşınmıştı.

Bahçede sebze fidelerinin olduğu tarafa gitti. Birkaç gündür sulanıyorlardı.

Bazısı çiçek açmış, artık meyveye duracaktı. Ama her şey gibi onlar da yıkılmaya mahkûmdu. Belki de bu yüzden boyun bükmüş sessizce yas tutuyorlardı. Taranın kenarına ektikleri gül ağacını görünce şaşkınlıktan gözleri büyüdü. Yüzüne bir tebessüm yayıldı. Koştu.

“A-a-a, çiçeğim açılmış, inanamıyorum,” dedi. Eğilip gözlerini kapatarak kokusunu taa içine kadar çekti. Pembe kocaman bir gül açmıştı. Şimdi koşup babasına haber verse ne güzel olacaktı!

“Baba birlikte ektiğimizi gül açmış. Çok güzel kokuyor,” deseydi. Az önce gülen yüzünü astı. Yine gözleri doldu. Gül ağacındaki diğer tomurcuklara baktı. Demek daha bir sürü gülleri olacaktı.

Daha onlar da açacak. O zaman babam da gelmiş olur! Diğer güller açılınsın diye sulamak gerekti. Köşedeki sulama ibriğini aldı. Su doldurup gelecekti. Eve doğru birkaç adım atmıştı ki durdu. Evin yıkıntısı gerçekleri bir tokat gibi yüzüne çarptı. İbrik elinden düştü. Gözleri yaşlarla doldu. Göğsü hızla inip kalkıyordu. Bu bahçe dedesinin zeytinliğıydi. Babası içinde bu evi yapmıştı. Şimdi evlerini yıkıp bütün bahçeyi keseceklerdi. Buraya yeni evler yapacaklardı.

Neden? Neden? Neden? Sürekli soruyordu. Hatta bir defasında abisine sormuş o da: **“Neden olacak tabi ki bizim evlerimizi yıkacaklar, yeni evler yapıp Yahudileri yerleştirecekler”** demişti ama küçük kız yine anlayamamıştı. Bir kişi başka birini evinden çıkarıp onun evini nasıl yıkabilirdi? Bu hırsızlık, bu haksızlık, bu zulümdü. Öfkesi büyüdü, büyüdü. İçinden yaş olup taşıtı. Kendine hâkim olamıyordu.

Daha yeni açmış gülün yanına geldi. Dalda nazlı nazlı duran güle acıyla baktı. Derin bir nefes aldı. Onu, bu zalimlere bırakmayacak alıp götürecekti. Onlar güzel olan her şeyi bozuyor, yıkıyorlardı. Zülmün eli neye değse mahvediyordu. Gülü dalından tutup eline batan dikenlere al dırış etmeden kopardı. Bahçe kapısından çıkıp gitti.

Elinde pembe gül, omuzları yıkık mahallede dolaşıyordu. Evlerine en yakın komşunun evinin önünde durdu. İki katlı ev boşaltılmış yıkımı bekliyordu. Camları kırılmış, sökülmüştü. Komşuları varken bu eve defalarca gelmişti. İçeri girdi. Artık onlar yoktu. Bomboş duvarlara göz gezdirdi. Bir harabe gibiydi. Bu ev o bildiği, hep gittiği ev miydi? İnanamadı. Bu evden hayat çıkıp gitmiş bir ucube gibi ortalıkta kal-

mişti. Bundan sonra yıkılsa ne olurdu ki? İçine bir sıkıntı çöktü. Biri ölmüş gibi ya da en kötü şey olmuş gibi hissetti. Daha evin içinde bir kaç adım atmışken birden bir patlama sesi duydu. Yerinden sıçradı. En yakınındaki odalarından birine girdi.

Çok geçmeden dışarıdan siren sesleri, hoparlörden konuşan işgalci askerlerinin sesleri, gençlerin slogan ve alkış sesleri geliyordu. Sirtını yarı yıkık duvara dayayıp sessizce bekledi. Kepçeler evleri yıkarken Filistinliler sapanlarla taşlarla direniyorlardı. Demek bugün de yıkım için gelmişlerdi.

Ya ben buradayken kepçeler gelip bu evi yıksa o zaman çıkamam ki! Şimdi ne olacaktı? Kalbi yerinden çıkacak gibiydi. Hızlı hızlı soluk alıp veriyordu. Kimse burada olduğunu bilmiyordu. Dışarı da çıkamazdı. Bir patlama sesi daha duydu. Çığlık attı. Sesi boş evin duvarlarına çarparak boşlukta kaybolup gitti. Sirtını duvara iyice yapıştırdı. Sonra bir patlama daha, bir daha... Korkudan dizlerinde dermen kalmamıştı. Duvarın önüne çömelip yüzünü diz kapaklarına gömdü. Ellerini kulaklarını sıkıca kapattı.

Ardı ardına ne kadar patlama oldu bilmiyordu. Şimdilik patlama sesleri kesilmişti ama başını kaldırmaya korkuyordu. Uzun

Küçük kız birkaç yaprağı dökülmüş gülü yerden aldı. Ona biraz baktı. Pörsümüş, toz içinde kalmıştı. Kokladı. Hala güzel kokuyordu. Sonra abisine baktı. Onun yanında kendini ne kadar güvende ne kadar rahat hissediyordu. Yıkılan ev gözünde küçüldü. Tam o anda bir şeyin farkına vardı.

bir sessizlik oldu. Gözyaşlarını sildi. Kalktı. Kimse onu görmeden çıkıp eve gitmedi.

Aniden bir ses duyar gibi oldu. Bir çıtırtı, bir ayak sesi gibiydi. Evet, bu bir ayak sesiydi. Kim geliyordu? Küçük kızın ak-

lı başından gitti. Sokaklar karışırken kim bu harabe eve gelirdi ki! Bu sesler yoksa? Ah, tabii ki bunlar İsrail askerleriydi. Kaçan gençleri tutuklamak için geliyorlardı.

Beni tutuklayıp götürcekler! Babam gibi..

Duvara sirtını iyice yapıştırdı alt dudağını ses çıkmasın diye ısırıldı. Yıkım için gelen İsrail askerlerinin yaptıklarını anımsadıkça gözlerinden akan yaşlara mani olamıyordu. Fatıma'nın yüreği deli gibi atıyor, göğüs kafesine hızla çarpıyordu. Ayak sesleri odaya iyice yaklaşmıştı. Şimdi silahını ona doğru tutacak, "Kaldır ellerini!" diye bağıracaktı. Başını önüne eğip gözlerini sımsıkı kapattı.

Delikanlı bütün gücüyle evine doğru koşuyordu. Peşindeydiler. Onu yakalasalar tutuklanacağını, işkence göreceğini, aylarca belki de yıllarca hapiste kalacağını biliyordu. Sokağı dönüp bir duvar dibine saklanmış onların geçmesini beklemişti.

Bugün diğer sokakta yıkım vardı. Orada toplanmış karşı durmuşlardı. Zalimleri taş yağmuruna tutmuş her bir taş ebabil gagasından çıkmış gibi hedeflerine ulaşmıştı. Ne biber gazı ne de sis bombaları engel olamamıştı. Atan onlar, tutturan Allah'tı.

Bütün gençler çok öfkeliydiler. Hasan biraz daha öfkeliydi. Birkaç gün önce o ve abisi yokken evlerinde olanları duymuşlardı. Babasına yapılanlar onu çok sinirlenmişti.

Sabah hacı Ahmet'in evini yıkmaya başladıklarını duyunca gençleri çocukları toplamış, mahalleye gitmişti. Onlar başlama- dan poşetlerle taş toplamış, gazdan etkilenmemek için yüzlerini siyah beyaz puşileriyle kapatmışlardı.

Yıkım için gelenler sert bir direnişle karşılaşmışlardı. Bir kaç genç saatlerdir onlara bir evi yıktırıyorlardı. Duyan inanmazdı ama bu çocuklar tam teçhizatlı en zalim orduları durduruyorlardı. Destek birlikleri gelene kadar bu böyle devam etti. Destek gelince gerçek mermi kullanmaya başladılar. Gençler sokaklara dağılmak zorunda kalmışlardı. O da evinin olduğu

sokağa doğru koşmaya başlamıştı. Peşinden askerler koşuyorlardı. Askerler sokağı döndüğünü fark etmeyip düz ilerleyip gittiler. Elinde kocaman taşla onları bekledi. Gelmediler. Şimdilik onları atlatmış gibi görünüyordu. Ama her an geri dönebilirlerdi. Eve doğru koşarken aklına annesi kız kardeşleri geldi. Eve gidip onları riske atamazdı. En iyisi komşunun boş evine girip saklanmaktı. Orada kimse yoktu.

Boş eve yaklaştıkça bir inilti bir ağlama sesi duydu. Bir çocuk sesi gibiydi. Ama yine de tedbirli olmaya karar verdi. Etrafına bakarak yavaş yavaş ilerliyordu. Ses kapıya en yakın odadan geliyordu. Oraya döndü.

Odaya adımını attığında duvarın kenarında başını omuzlarına gömmüş gözlerini sıkıca kapatmış, bir kız çocuğuyla karşılaştı. Bu, bu kız kardeşinden başkası değildi. Çok korktuğu belliydi. Elindeki taşı arkasına gizledi.

"Fatıma, senin burada ne işin var?" Kız bu sesi beklemiyordu. Ağlamayı kesti. Yavaşça gözlerini açtı. Başını kaldırıp abisinin yüzüne baktı. Yüzünün tamamı puşi ile sarılıydı. Bakışları delikanlının tanıdık, şefkat dolu, simsiyah gözleriyle buluştu. Birkaç saniye ne olduğunu anlamaya çalıştı. Aslında onu görünce rahatlamıştı. Ama yine de sarsıla sarsıla ağladı. Delikanlı yüzünü açarken

"Fatıma, korkma benim!" diyordu. Küçük kız birden ona sarıldı. Teselli edecek bir şeyler söyledi. Çömelerek kızın yanına oturdu. Arkasına sakladığı taşı yavaşça yere bıraktı. Küçük kızın gözyaşlarını sildi.

"Seni korkuttum. Affedersin. Peşimdeydiler. Eve gitmektense buraya saklanmak aklıma geldi." Sesi en üzgün tonuna bürünmüştü. Küçük kız sözünü keserek kesik kesik **"Askerler sandım... Senin peşindeler mi? Ya seni de babam gibi..."** Hıçkırdı. Hasan onu susturdu.

"Şıııışt, korkma artık! Bak, onlar değil! Ben de iyiyim. Ağlama!" Gözyaşlarını tekrar sildi.

Hüzünlü, kısa bir sessizlik oldu. Yan yana oturmuşlardı. Küçük kız birkaç yaprağı dökmüş gülü yerden aldı. Ona biraz baktı. Pörsümüş, toz içinde kalmıştı. Kokladı. Hala güzel kokuyordu. Sonra abisine baktı. Onun yanında kendini ne kadar güvende ne kadar rahat hissediyordu. Yıkılan ev gözünde küçüldü. Tam o anda bir şeyin farkına vardı. Ailesi varken kaybedilen hiçbir şey önemli değildi. Onlar iyi olsun gerisi önemli değildi. Yavaşça elindeki çiçeği delikanlıya uzattı.

"Bu senin!" Hasan kardeşine merhametle baktı. Yanakları ağlamaktan elindeki gül kadar kızarmıştı. Gülü aldı. Kokladı. Çocuk

biraz üzgün bir sesle

"Babamla biz ektik. Hep açmasını bekliyordum. Sabah gördüm açmış. Babama söyleyemedim. Bizim evi yıkacaklar diye kendim kestim. Gülümü onlara bırakmadım." Abisi onu dinlerken bir yandan da gülü inceliyordu. Başı yana düşmüş, kokusu pek kalmamıştı.

"Fatıma!" dedi dalgın bir sesle.

"Hı!"

"Bu çiçeğin anavatanı toprağıdır, dalıdır biliyor musun? Koparsan çok az yaşar. Köklerinin olmadığı yeri vatan bellemez. Suya bile koysan ömrü biraz uzar. Yaşayacaksa toprağında yaşamalı, ölecekse toprağında ölmeli. Çünkü toprağında ölürse oraya mutlaka tohum bırakır ve yaşama devam eder." Sustu, derin bir nefes aldı. Gözlerine keskin kararlı bir bakış gelip oturdu. Yüreği çelik gibi bir cesarete büründü. Kararlı bir ses tonuyla: **"Bizim gibi..."** dedi. **"Bu topraklar bizim vatanımız. Bizi koparmaya çalışanlara asla izin vermeyeceğiz. Çünkü vatanımızdan koparsak ölürüz. Birkaç gün yaşasak bile... Vatanımızda ölsek bile tohum bırakır bahar getiririz."** ■

Kam'istan

Nizar Kabbâni

Şamlı meşhur Şair "Kam'istan" adlı şiirinde, Arap ülkelerinin içine düşmüş olduğu acıklı durumun sebebini istibdat olarak gösteriyor. Arapça-da "Kam'a" kelimesi, "insanlar üzerinde zor kullanarak baskı uygulamak" anlamına geliyor. Kelimenin sonundaki "istan" ise Farsça kökenli olup "yer/mekân/diyar" anlamına gelir. Türkçe anlam verirken, başlığını "Zorbalkı Diyârı" olarak tercüme edebileceğimiz "Kam'istan" şiiri çok uzun olduğu için sadece yarısını tercüme ettim.

Suna Durmaz

Ne Ebubekir kaldı aralarında, ne de Osman
Zaman müzesinde heykel oldular kocaman
Düştü yigitler semerlerinden
Ve devletçik etti kısırlığını ilân
Ve tutuklandı müezzinler evlerinden
Ve kaldırıldı ezan
Hepsi de boğazladılar küheylanlarını
Ve rehinlediler kılıçlarını
Ve Roma'ya hediye ettiler avratlarını
Bir zamanlar Diyâr-ı Şam diye anılan vatan
Oldu coğrafyada Yahûdistan
Allah... Ey zaman!

Ne kılıç kaldı tarih sayfalarında, ne de küheylan
Hepsi de bıraktılar çarıklarını ve kaçıldılar mallarını
Ve terk ettiler geride evlâtlarını
Ve ölüm ve unutulmuşlar kahvehanesine çekildiler
Ve Haziran dalları gibi bir sağa bir sola salındılar
Allah... Ey zaman

Topyekûn öldüler; geride kaldı bir tek Lübnan
Giyinirken her sabah kefen
Ve yakarken güney illeri ısrar ve isyan
Hepsi de inlerine girdiler
Eğlenceleri oldu; misk, yosma ve reyhan
Hepsi de evcilleştiler
Oldular iki yüzlü münâfik ve cebân
Ve bir tek Lübnan
Korkusuzca tokatlar Amerikan
Allah... Ey zaman

Bilir misiniz ben kimim?
Kam'istandan bir vatandaşım
Bu ülke, ne bir Mısır nüktesidir
Ne de, Beyân ve Bedî kitaplarından nakledilen bir resim
Kam'istan ülkesi,
Mu'cem el- Büldan'da zikredilen bir ülkedir
En önemli ihracatı ise, insan cesedinden yapılmış olan deri çantalar
Allah... Ey zaman

Kam'istan ülkesini birazcık tanımak ister misiniz?
Bir ülke ki, Kuzey Afrika'dan Naftistan'a kadar uzanan
Ve kahr sahillerini ölüm sahillerine bağlayan
Zillet sahillerinden tâ hüzn sahillerine kadar uzanan
Kılıcı bir şah damarından diğer şah damarına kadar ulaşan

Sultanları baba mirası olarak milletin boğazına çökerler
Ve yine baba mirası olarak çocukların göz bebeklerini oyarlar
Beyaz kâğıttan ve mürekkepten nefret etmeyi miras aldılar
Anayasasının ilk maddesini ise "konuşma
ihtiyacını yok etmek" koydular
Allah... Ey zaman

Biliyor musun ben kimim?
Hayvan mertebesine ulaşacağı günü düşleyen
Fincan dibinden devlet çıkmaması için
Kahvehaneye gitmekten korkan
Kam'istan devletinden bir vatandaşım
Ben Kam'istan halkından bir vatandaşım
İmanını yaşayan bir adamdır demesinler diye
Mescide girmeye korkarım
Ki; gizli muhbir haber vermesin
Okuduğumu Sûretü'l Rahman
Allah... Ey zaman

Tanıdın mı şimdi Kam'istan devletini?
Şeytanın yazıp bestelediği ülkeyi
Ve tanıdın mı bu acâip devletçisi?
Öyle bir yer ki; güneşin doğması karara bağlıdır...
Horozun ötmesi karara bağlıdır...
Allah... Ey zaman

Kam'istan devletindeki fena hallere gelince:
Öyle bir yer ki; erkekler dişilerin nüshasıdır

Dişiler de erkeklerin nüshası
Öyle bir yer ki; toprak tohumdan nefret eder
Bir kuş diğer kuşlardan korkar
Karar sahibi ise karara ihtiyaç duyar
Allah... Ey zaman

Ey dostlar!
Ben öyle bir yerde ikamet eden vatandaşım ki,
Halkı yoktur...
Caddeleri yoktur...
Kaldırımları yoktur...
Pencereleri yoktur..
Gazeteleri yoktur...
Sultanın matbaasından basılandan gayri

Adresi mi?
Açıklamaya korkarım!
Bildiğim tek şey;
Kimin yolu şehrimе düşerse
Acısın ona el-Rahman ■

Tercüme: Suna Durmaz

Dipnot:

Cebân: Korkak.

Naft: Petrol (Naftistan, Petrol zengini olan Körfez ülkelerine kinaye olarak kullanılmış).

Diyâr- Şam: Suriye, Lübnan, Ürdün ve Filistin'i kapsayan coğrafya.

Mu'cem el- Büldan: Ülkeler ansiklopedisi.

Bedî ve Beyân: Belâgat kitapları.

AKSÂ ÇOCUK AKADEMİSİ

Türkiye’de İlk ve Tek Konuşan Çocuk Hikâye Kitap Seti

Mirasımız Kudüs Derneği, Aksâ Çocuk Akademisi biriminin hazırladığı, Mescid-i Aksâ’yı konu alan Türkiye’de ilk ve tek konuşan hikâye kitap setini Mirasımız Yayınları’ndan çıkardı. 4-10 yaş aralığına hitap eden hikayelerin ortak özelliği, sayfalardaki metinlerin tek tek karekodu okutulmasıdır. Aynı zamanda dinlenebilir. Tüm hikâyenin seslendirilmesi de aynı şekilde tek kod ile dinlenebilir.

Bu aynı zamanda yeni nesil çocuklar için dijital ve faydalı bir Kudüs etkinliği sunuyor. Çocuklar hayatında bir ilki (kod okutarak

bir içeriğe bağlanma) Mescid-i Aksâ için deneyimlemiş oluyor. Hikâyeleri son sayfada klipli şarkılar ile son bulması çocukların dünyasında oldukça cezbedici. Hikâye Setimizde bulunan kitapları tek tek tanıtacak olursak;

Ketkedo’nun Yolculuğu

Kettirimiyaav, kettirimiyaav alarm sesiyle uyandı Ketkedo. Dedesinin uzun uzun anlattığı yere sonunda gitme vakti gelmişti. Duvarları masmavi, kubbesi sapsarı bir yer... Ve tren nihayet hareket etmişti. Kıvrık saçlı bir insan kafasını andıran zeytin ağaçları, pamuk şekeri andıran bulutlar...

Bu kitapta Ketkedo’nun eğlenceli yolculuğuna eşlik edeceksiniz. Kitap komik betimlemeleriyle çocukları güldürerek ve eğlenerek Mescid-i Aksâ sevgisi aşıyor. Tren yolculuğunu içeriyor olması kitabı daha bir nostaljik, farklı ve masum gösteriyor.

Dilindeki sadelik ve içerdiği tekerleme benzeri ifadelerden, olay örgüsünün karmaşadan uzak oluşuna kadar birçok detayla okul öncesi grubuna hitap ediyor. Ayrıca iri yazılarıyla ilk okuma kitabı olarak da tercih edilebilir.

Bu yıl Kudüs sevdalısı bir yavrunun Mescid-i Aksâ’ya gittiğinde verdiği ilk tepkiyi burada söylemeden geçmeyelim: “Ketkedo gibi Kubbetus Sahra’ya sarılmak istiyorum!”

Aksâ'nın Bilge Kaplışı

“Yürü yavaş da olsa Aksâ’ya doğru...”

Arkadaşlarıyla beraber Mescid-i Aksâ’da topluca namaz kılmak en sevdiği şeydir Kaplış’ın. Amaa bir gün uyuya kalır.

O da ne! Herkes yola çıkmış bile...

Kaplış’ın Mescid-i Aksâ’da namaza yetişme macerasına şahitlik ediyorsunuz bu kitapta. Ve ninesi Kabukliçe’nin Mescid-i Aksâ hatıralarına.

Tam da mescide yetişmeye çalışırken olacak şey mi bu! Mis gibi kurabiye kokuları... Bugün gitmese ne olur ki namaza?

Kaplış kararını verecek; kendisini bekleyen sürprizlerden habersiz...

Ümmeti Kaplış olarak yansıtan yazar aslında bu hikâyede bizimle dertleşiyor. İslam'ı yaşamaya çalışırken yolda türlü türlü kurabiyelerle karşılaşan Müslümanların nefis mücadelesini anlatıyor.

Yazarın ifadesiyle, **"Mutlaka her Müslümanın karşısına Peygamberini (aleyhissalatu vesselam) hatırlatan bir Kabukliçe çıkmıştır."**

Bu kitap bize,

- Mescid-i Aksâ'da namaz kılmanın diğer camilerde kılmaktan 1000 kat daha sevap olduğunu;
- Topluca namaz kılmanın ne kadar değerli olduğunu,
- Mescidi Aksâ uğruna vazgeçtiğimiz küçük bir şeyin, sonrasında nasıl da büyüüp sürpriz olarak bize ikram edildiğini,
- Çocuğun Bilgelik/Mescid-i Aksâ/Namaz kavramları arasında ilk bağlantıyı kurmasına vesile olduğunu,
- Ancak namazın merkeze alındığı bir hikâyenin güzel bitebileceğini gösteriyor.

Mirasımız Yayınlar'ından çocuk kitaplarımızı tek tek ya da set olarak temin edebilir, şarkılarını You Tube/ Aksâ Çocuk kanalımızdan dinleyebilirsiniz. Aksâ Çocuk Akademisi sizlere Kudüs ve Mescid-i Aksâ özelinde içerik üretmek ve ışık tutmak için var, takip etmeyen yoktur, değil mi?

Kitap 4-6 yaş seviyesine uygundur. Tabi iki yaşında bir yavru tarafından ezberlendiği de vâkidir!

Bu kitabın diğer kitaplardan ayıran çok lezzetli bir yönü de var. Son sayfada, minik şef Selimhan tarafından Mescid-i Aksâ'nın meşhur hurmalı kurabiye tarifi de veriliyor. Evet evet! Kaplış'ın burnuna kokusu gelen o kurabiye tarifi...

Karekodla da okutup tarifi videosunu izleyebilme imkânı sunulmuş.

Ve tabi ki ellerinde kurabiyelerini sevinçle yiyen Kaplışların olduğu bir boyama sayfası olmazsa olmazdı. 😊

Gelelim çocukların en sevdiği yere! Hikâyenin sonunda sizi Kaplış özel şarkısı karşılıyor. Artık hayalleriniz, dostlarınızla birlikte Aksâ'nın bahçesinde naneli çay eşliğinde, hurmalı kurabiye yemek oluyor.

Ballı Kubbem

"Mescid-i Aksâ'mızı kanla değil, artık balla tanıtmanın zamanı gelmiştir."

Kubbetu's Sahra'nın altın gibi parlayan kubbesinde bal yapan arılar bunu nasıl duyuracaklarını düşünür, taşınırlar. Çok toplantılar yaparlar bunun üzerine. Çünkü o kadar emek verdikleri ballarını yiyen yoktur. Bu durum kabullenemezler. Sonunda bir plan yapar ve harekete geçerler. Acaba aralarında kim başarılı olacak?

Acele edip hemen pes eden mi, duygusal davranıp ümitsizliğe düşen mi yoksa sabretmeyi göze alan, yavaş da olsa çalışmaya de-

vam eden mi?

Bunun cevabını kitabı okuyan çocuklar verecek.

"Hiçbir çocuk Mescid-i Aksâ'ya hizmet için küçük değildir."

Kitabın sonundaki Ebeyen/Öğretmen metni, Kudüs'e hizmet noktasında kullandığımız doğru ve yanlış yöntemleri, karakterler üzerinden ele alarak yetişkinlere de farklı bir bakış açısı hediye ediyor.

Eminim siz de karakterlerimiz Zeki arı, Sinek başkan, Zeymuran ve Talha'da kendinizi göreceksiniz.

Bu hikayemizin heyecanlı bir akışının olması ile birlikte kurgusu biraz uzun olduğu için 5+ yaş seviyesine daha uygun diyebiliriz; her ne kadar okuyuculardan bazıları: "Çocuğum 3 yaşında ve her gece yatmadan Ballı Kubbem'i okumamı istiyor." dese de. 😊

Kitabımızın sonunda çocukların, Kudüs'ü zihinlerinde sevdiği renklerle kodlayabilmeleri için, Mescid-i Aksâ'nın bahçesinde oyunların oynandığı, balonların uçurulduğu ve pamuk şekerlerin yendiği sevimli bir boyama sayfası var.

Çocukların kitapla bağına güçlendiren ve en sevdiği bölüm olan, Zeki arımızın söylemiş olduğu bir şarkı var; **"Viz Viz"**. Aman ha şimdiden söylemiş olayım. Hazırlıklı olun, evin içinde artık **"Viz Viz"** diye akşama kadar bağırarak minik bir arınız olacak.

Son sayfada ise hediye kazanma fırsatı! 😊

Sorulan sorulara cevap verip fotoğraflarını, Aksâ Çocuk Akademisi Instagram sayfasına gönderen çocuklar sürpriz hediye kazanıyor. ■

Not: Bu kitapların tüm geliri Kudüs için vakfedilmiştir.

Mirasımız Yayınlar'ından çocuk kitaplarımızı tek tek ya da set olarak temin edebilir, şarkılarını You Tube/ Aksâ Çocuk kanalımızdan dinleyebilirsiniz.

Aksâ Çocuk Akademisi sizlere Kudüs ve Mescid-i Aksâ özelinde içerik üretmek ve ışık tutmak için var, takip etmeyen yoktur, değil mi?

						Güvenlik/ Fes gibi başa giyilen nesne		Şanlıurfa- Gaziantep Karayolunda Bir Dağ Geçidi		En uzak anlamında
						Mescid-i Aksa'da bir kapı/ Haber Ajansı (Kısa)		Kırmızı/ Vücut		
İçyüz, iç/ Mescid-i Aksa'da kapı		Şiddetli sıcaklık Güzellik/ Uzaklık simgesi		Bir nota/ İnilti, figan		Eşraf, leri Gelen/ Kısa saplı odun baltası			Edirne'de tarihi bir cami	
							Candan, samimi/ Lantan simgesi			
Ayaklı tabla/ İki, çift				Üst olmayan				Nazi Hücum Kıtası/ Desibel kısaca		
		Çorum ilçesi/ Ağabey						Danimarka Plakası/ (..)Bin malik Bir sahabe		(Resim) Hz. Ömer'in Kudüs'ü fethinden sonra ilk ezan okuyan sahabe Bilali (..)
Boyun eğme/ Bor'un Simgesi				Telefon seslenme sözü	Bir meyve ağacı		Yüzünden örtüyü kaldırmayan tesettürlü kadın/ Aktinyum simgesi			
	Bir soru eki		Lenf/ Dikenlik						Kalsiyum simgesi/ Mektup	
Aşırı Fiyat Farkı Olmadan Benzeri Bulunabilen/ Başlıca içecek						Hazret, manevi büyüklük, onurluluk				
		Damar adı/ Eski Mısır'da savaşçıların tanrıçası					Aynı, tıpkısı/ Nerede? (Arapça olarak)			
Mescid-i Aksa'da medrese	Eşek sesi/ İcraat			İspanağa Benzer Yabani Bir Otlar		İşaret etmek		Koyun, ganem/ Hint yerelması, bot		
									Bir nota	
Rusça'da evet/ Bitmek fiili üçüncü tekil şahıs			Belçika Plaka İşareti		Temel			Kükürt Simgesi		Luksemburg plakası
					Kıldan dokunan sırt çantası					

BİR AYET

Onlar müstahkem kaleler içinde veya duvarlar arkasında olmadan sizinle toplu hâlde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çekişmeleri şiddetlidir. Sen onları toplu sanırsın. Hâlbuki kalpleri darmadağınaktır. Bu, onların akılları ermez bir topluluk olmalarındandır. (Haşr Suresi, 14)

BİR HADİS

*Nu"mân b. Beşîr'in naklettiğine göre Resûlullah (S.A.V) şöyle buyurmuştur:
"Müminler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer."
(M6586 Müslim, Birr, 66; B6011 Buhârî, Edeb, 27)*

Ramazan'da
KUDÜS'E
DOKUN

Bereketete Ortak Ol

Fitre, Zekat
ve Diğer Bağışlarınız için
mirasimiz.org.tr

İFTAR

KUMANYA

ZEKAT-FİTRE

BAYRAMLIK

KUDÜS YAZ
5772 YEGÖNDER

50 ₺

MİRASIMIZ
KUDÜS DERNEĞİ
0212 524 01 01